

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

CİLT : 18

Ellinci İnikat

25 . III . 1957 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	3	4. — İş mahkemeleri Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir madde eklenmesi hakkındaki kanun lâ-yihasının geriverilmesine dair Başvekâlet tezkeresi (1/252, 3/487)	5:6
2. — Havale edilen kâğıtlar	4	5. — Sualler ve cevaplar	6
3. — Yoklama	5	A — Şifahi sualler ve cevap	6
4. — Riyaset Divanının Heyeti Umumiyeye mâruzatı	5	1. — Diyarbakır Mebusu Yusuf Aziz-oğlu'nun, Amerika tarafından memleketimize gönderilen gıda maddelerinin tevzi şekli hakkında gazetelerde intişar eden haberlerin doğru olup olmadığına ve partilere eşit muamele yapılması hususunda ne düşünülmesine dair Başvekilden şifahi suali (6/307)	6
1. — Vazife ile yurt dışına gidecek olan Münakalât Vekili Arif Demirer'in avdetine kadar kendisine Devlet Vekili Emin Kalafat'ın vekillik edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi (3/491)	5	2. — Trabzon Mebusu Enrullah Nutku'nun, zabıt kâtipleriyle müşabirlerin ve sair adliye memurlarının terfipleri hususunda ne düşünülmesine dair Adliye Vekilinden şifahi suali (6/329)	6
2. — Zonguldak Mebusu Sabih Dural'ın Kuzey - Batı Elektrik İstihsal ve Tevzi müessesesine tâyin edilmiş bulunduğundan mebusluktan istifa ettiğine dair taktirî (4/282)	5		
3. — Zonguldak Mebusu Sabih Dural'ın, Kuzey - Batı Elektrik İstihsal ve Tevzi müessesesi Müdürlüğüne asaleten, Etibankın Elektrik Kısmı Umum Müdür Muavinliğine de vekâleten tâyin edilmiş bulunduğuna dair Başvekâlet tezkeresi (3/492)	5		

3. — Edirne Mebusu Cemal Köprülü'nün, «İers' organı karşısında hâkimlerin istiklâli» adlı konferansın Ankara Valiliğince menedildiğinin doğru olup olmadığına dair sualine Dahiliye Vekili Namik Gedik'in şifahi cevabı (6/331) 6:10

4. — Trabzon Mebusu Emrullah Nutku'nun, başta Ankara ve İstanbul olmak üzere bâzı şehirlerde ele alınan imar hareketlerine dair Başvekilden şifahi suali (6/332) 10

5. — Elâzığ Mebusu Selâhattin Toker'in, Ordu Belediye Reisinin Belediye Meclisi tarafından müstafi addedilerek yerine evvelâ vekâleten, sonra asıl bir reisin getirildiğinin doğru olup olmadığına dair Dahiliye Vekilinden şifahi suali (6/333) 10

6. — Kocaeli Mebusu Sadettin Yahım'ın, İstanbul'dan hareketle İzmit Körfezi iskelelerine uğrıyan motorlu şehir hatları vapur seferlerinin tahdidi sebeplerine dair Münakalât Vekâletinden şifahi suali (6/334) 10

7. — Elâzığ Mebusu Selâhattin Toker'in, Elâzığ'ın Poyraz Nahiyesi Müdürünün başka bir yere naklinin doğru olup olmadığına dair Dahiliye Vekilinden şifahi suali (6/335) 10

8. — Tunceli Mebusu Fethi Ülkü'nün, kar dolayısıyla kapalı olan Elâzığ - Çemişkezek yolunun açılması hususunda ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair Dahiliye, Nafia ve Millî Müdafaa Vekillerinden şifahi suali (6/336) 10

6. — Müzakere edilen maddeler

1. — Üstünü öldürmekten maznun III ncü Korugan Tb. I ncı Bl. erlerinden Mustafaoğlu Ali Kınalı'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası (3/473) 10:21

2. — Tekel Genel Müdürlüğünün 1946 yılı döner sermaye muamelâtına ait bilânçosu ile Kıbrıt ve Çakmak Geçici İşletme İdaresi ve Türk Tütün Limitet Ortaklığının aynı yıl bilânçoları, mülga Kıbrıt ve Çakmak Tekeli Geçici İşletme İda-

resinin 1 . I . 1946 ilâ 31 . V . 1946 süresine ait bilânçosu ile Tekel Umum Müdürlüğünün 1946 bütçe yılı hesabı katfisine ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi ve Tekel Genel Müdürlüğü 1946 malî yılı Hesabı Katî kanunu lâyihası ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası (3/258, 257, 121, 1/56) 21

3. — Fatma Fikret Berktin'in hükümlü olduğu 4 ay 20 günlük hapis cezası hakkında Arzuhal ve Adliye encümenleri mazbataları (5/32) 21:22

4. — Teknik yardım temini hususunda Birleşmiş Milletler ile Hükümetimiz arasında imzalanan 18 numaralı Ek Anlaşmanın tasdikı hakkında kanun lâyihası ve Hari-ciye ve Ziraat encümenleri mazbataları (1/524) 22,26,27,32:35

5. — İnhisarlar Umum Müdürlüğünün teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 4036 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 4896 sayılı Kanuna bağli (1) sayılı cetvelin tadili hakkında kanun lâyihası ve Gümrük ve İnhisarlar ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/598) 22:23

6. — Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası kuruluşu kanunu lâyihası ve Maarif ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/530) 23:26

7. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti teşkilât ve memurları Kanununa bâzı hükümler eklenmesine ve 4258 sayılı Kanuna bağli kadro cetvellerinin değiştirilmesine dair 4862 sayılı Kanuna bağli cetvellerle 3017 sayılı Kanunun 60 ncı maddesinin tadili hakkında kanun lâyihası, Elâzığ Mebusu Ömer Faruk Sanaç'ın, Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti teşkilât ve memurları Kanununa bâzı hükümler eklenmesine ve 4258 sayılı Kanuna bağli kadro cetvellerinin değiştirilmesine dair 4862 sayılı Kanuna bağli (1) sayılı cetvelde değişiklik yapılmasına ve 3017 sayılı Kanunun 60 ncı maddesinin tadiline dair kanun teklifi ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/448, 2/254) 27

	Sayfa		Sayfa
<i>B — Tahriri sualler ve cevapları</i>	27	dair sualine İşletmeler Vekili Samet Ağa- oğlu'nun tahriri cevabı (7/289)	28
1. — Diyarbakır Mebusu Halil Tur- gut'un, 1954 - 1956 yıllarında eenebi mem- leketlere gönderilen memurların sayısına dair Başvekilden olan sualine Başvekil adı- na Maliye Vekili Hasan Polatkan'ın tahriri cevabı (7/237)	27-28	3. — Seyhan Mebusu Mustafa Akçalı' nın, Ziraat Vekâletine bağlı umum müdür- lüklerde vazife görmekte olan Yüksek Zi- raat Mühendisi, Bölge Ziraat Okulu ve Ma- kına İhtisas Okulu mezunlarına ve ek gö- revle çalıştırılanlarla yabancı memleketlere tahsil ve staj için gönderilenlere dair sua- line Ziraat Vekili Esat Budakoğlu'nun tahriri cevabı (7/300)	28-30
2. — Sinob Mebusu Vehbi Dayıbaş'ın, Boyabat kazasının Ekinviran mevkiinde sız- makta olan ham petrol dolayısıyla araştırma yapılması hususunda ne düşünüldüğüne			

1. — SABIK ZABIT HULÂSASI

1957 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanunu kabul olundu.

Alınan karar gereğince 25 Mart 1957 pazar-
tesi günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada
nihayet verildi.

Reisvekili	Kâtip
Bursa Mebusu	Van Mebusu
<i>Agâh Erozan</i>	<i>Muslih Görentaş</i>

Kâtip
Kayseri Mebusu
Hakkı Karmel

Sualler

Şifahi sualler

1. — Malatya Mebusu Mehmet Zeki Tulun-
ay'ın, Pazar günleri mesai yapan Devlet İşlet-
melerinde İş Kanunu ile Ücretli Hafta Tatili
hakkındaki Kanun hükümlerinin nasıl uygulan-
makta olduğuna dair şifahi sual tahriri Çalış-
ma ve İşletmeler Vekâletlerine gönderilmiştir.
(6/337)

2. — Kocaeli Mebusu Turan Güneş'in, İstan-
bul Üniversitesi İktisat ve İctimaiyat Enstitü-
sünün tertibettiği konferanslara dair şifahi sual
tahriri Çalışma Vekâletine gönderilmiştir.
(6/338)

Tahriri sualler

1. — Ordu Mebusu Bekir Baykal'ın, 1954
senesi Mebus seçimleri esnasında Ordu vilâye-

tinde seçimle ilgili ne kadar suç işlendiğine ve
bu hususta yapılan takibat ve tahkikatın neti-
celerine dair tahriri sual tahriri Adliye Vekâ-
letine gönderilmiştir. (7/312)

2. — Tokad Mebusu Hasan Kangal'ın, 18.III.
1953 tarihinde Yenice'de vukubulan deprem do-
layısıyla yapılan nakdi ve aynı yardımların mik-
tarına dair tahriri sual tahriri Başvekâlete gön-
derilmiştir. (7/313)

3. — Kocaeli Mebusu Turan Güneş'in, Pa-
mukova nahiyesi Müdürü hakkında bir tahki-
kat açılıp açılmadığına, aynı nahiyenin Mekece
köyünde Gençlik ve Spor Kulübünün tertibetti-
ği konsere neden müsaade edilmediğine dair
tahriri sual tahriri Dahiliye Vekâletine gön-
derilmiştir. (7/314)

2. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Lâyhalar

1. — Ereğli Kömür İşletmeleri kanunu lâyihası (1/639) (İktisat, Nafia, Mâliye ve Bütçe encümenlerine)

2. — İstiklâl Harbi mâlûllerinden altı ere ve-rilecek para mükâfatı hakkında kanun lâyihası (1/640) (Bütçe Encümenine)

3. — Milletlerarası Sağlık Nizamnamesinin çiçek aşısı vesikasına ve hacı hareketlerinin sıhhi kontroluna mütaallik bâzı maddelerinin tadili hakkındaki ek nizamnamelerin tasdikine dair kanun lâyihası (1/641) (Hariciye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet encümenlerine)

4. — Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü teşkilât ve vazifeleri hakkındaki kanuna geçici bir madde eklenmesine dair olan 4930 sayılı Kanunun meriyet müddetinin uzatılması hakkında kanun lâyihası (1/642) (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

5. — Üniversite müesseselerine giriş hakkını bahşeden diplomaların muadeletine mütedair Avrupa Sözleşmesinin tasdiki hakkında kanun lâyihası (1/643) (Hariciye ve Maarif encümenlerine)

6. — Zirai maddeler ticaretinin geliştirilmesi ve yardımlaşma hakkında Türkiye Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında münakit 12 Kasım 1956 tarihli Anlaşmanın tasdikine dair kanun lâyihası (1/644) (Hariciye, Ziraat, Ticaret ve Bütçe encümenlerine)

7. — Zirai maddeler ticaretinin geliştirilmesi ve yardımlaşma hakkında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında münakit 12 Kasım 1956 tarihli Anlaşmaya ek 25 Ocak 1957 tarihli Anlaşmanın tasdikine dair kanun lâyihası (1/645) (Hariciye, Ziraat, Ticaret ve Bütçe encümenlerine)

Tezkereler

8. — Kırşehir Mebusu Ahmet Bilgin'in, teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/488) (Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümenine)

9. — Orman Umum Müdürlüğü 1955 bütçe yılı hesabı katısına ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisi-liği tezkeresi (3/489) (Divanı Muhasebat Encümenine)

10. — Petrol Dairesi Reisi-liğinin 1955 bütçe yılı hesabı katısına ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisi-liği tezkeresi (3/490) (Divanı Muhasebat Encümenine)

Takrir

11. — Elâzığ Mebusu Hüsnü Göktuğ'un, Arzuhal Encümeninin 11.II.1957 tarihli haftalık karar cetvelindeki 4317 sayılı Karara ait (21 S. numaralı) işin Umumi Heyette müzakeresine dair takriri (4/281) (Arzuhal Encümenine)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,10

REİS — Reisvekili Ağâh Erozan

KÂTIPLER : Muslih Görentaş (Van), Hakkı Kurmel (Kayseri)

3. — YOKLAMA

REİS — Ekseriyetin tesbiti için yoklama yapılacaktır, efendim.
(İsparta mebuslarına kadar yoklama ya-

pıldı.)

REİS — Celseyi açıyorum, efendim.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MÂRUZATI

1. — *Vazife ile yurt dışına gidecek olan Münakalât Vekili Arif Demirer'in avdetine kadar kendisine Devlet Vekili Emin Kalafat'ın vekillik edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi (3/491)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Vazife ile yurt dışına gidecek olan Münakalât Vekili Arif Demirer'in avdetine kadar kendisine, Devlet Vekili Emin Kalafat'ın vekillik etmesinin, Başvekilin teklifi üzerine, muvafık görülmüş olduğunu saygı ile arz ederim.

Reisicumhur
C. Bayar

REİS — İttılâınıza arz edilmiştir, efendim.

2. — *Zonguldak Mebusu Sabih Dural'ın, Kuzey - Batı Elektrik İstihsal ve Tevzi Müessesesine tâyin edilmiş bulunduğundan mebusluktan istifa ettiğine dair tavriri (4/282)*

Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

İktisadi Devlet Teşekküllerinden Etibank teşekkülünün kurduğu Kuzey - Batı Elektrik İstihsal ve Tevzi Müessesesine tâyin edilmiş bulunuyorum. Anayasanın 28 nci maddesi gereğince mebusluk sıfatımı bu suretle terketmiş bulunuyorum. Saygılarımla arz eder muhterem Meclis arkadaşlarıma arzı veda ederim.

Zonguldak
Sabih Duralı

REİS — İttılâınıza arz edilmiştir.

3. — *Zonguldak Mebusu Sabih Dural'ın, Kuzey - Batı Elektrik İstihsal ve Tevzi Müessesesi Müdürlüğüne asaleten, Etibankın Elektrik Kısmı Umum Müdür Muavinliğine de vekâleten tâyin edilmiş bulunduğuna dair Başvekâlet tezkeresi (3/487)*

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Zonguldak Mebusu Sabih Duralı'nın, kendi arzu ve muvafakati ile Etibanka bağlı Kuzey - Batı Elektrik İstihsal ve Tevzi Müessesesi Müdürlüğüne asaleten tâyin edildiği ve aynı zamanda Etibankın Elektrik Kısmı Umum Müdür Muavinliğini de vekâleten ifa edeceği, İşletmeler Vekâletinden alınan 27 . II . 1957 tarih ve 1427/3 sayılı tezkerede bildirilmiştir.

Keyfiyeti, Teşkilâtı Esasiye Kanununun 28 nci maddesine tevfiikan, saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

REİS — İttılâınıza arz edilmiştir, efendim.

4. — *İş mahkemeleri Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir maddede eklenmesi hakkındaki kanun lâyhasının geriverilmesine dair Başvekâlet tezkeresi (1/252, 3/487)*

Türkiyeye Büyük Millet Meclisi Yüksek
Reisliğine

27. IV. 1955 tarihli ve 71-59/1325 sayılı
yazı ile takdim edilmiş olan 5521 sayılı İş mah-
kemeleri Kanununun bâzı maddelerinin değışti-
rilmesi ve bu kanuna bir madde eklenmesi hak-

kındaki kanun lâyihasının iadesine müsaade bu-
yurulmasını saygılarımla arz ve rica ederim.

Başvekil
A. Menderes

REİS — Geriverilmiştir, efendim.

Suallerin müzakeresine başlıyoruz, efendim.

5. — SUALLER VE CEVAPLAR

A — ŞİFAHİ SUALLER VE CEVAP

1. — *Diyarbakır Mebusu Yusuf Azizoglu'nun, Amerika tarafından memleketimize gönderilen gıda maddelerinin tevzi şekli hakkında gazetelerde intişar eden haberlerin doğru olup olmadığına ve partilere eşit muamele yapılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Başvekiliden şifahi suali (6/307)*

REİS — Sual sahibi burada mı?.. Yok.
Gelecek İnikada bırakılmıştır.

2. — *Trabzon Mebusu Emrullah Nutku'nun, zabıt kâtipleriyle müşabirlerin ve sair adliye memurlarının terfipleri hakkında ne düşünüldüğüne dair Adliye Vekilinden şifahi suali (6/329)*

REİS — Sual sahibi burada mı?
EMRULLAH NUTKU (Trabzon) — Buradayım.

REİS — Alâkah vekil?.. Yok.
Gelecek İnikada bırakılmıştır.

3. — *Edirne Mebusu Cemal Köprülü'nün, «İcra organı karşısında hâkimlerin istiklâli» adlı konferansın Ankara Valiliğince menedildiğinin doğru olup olmadığına dair sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in, şifahi cevabı (6/331)*

REİS — sual sahibi burada mı?
CEMAL KÖPRÜLÜ (Edirne) — Buradayım.
REİS — Dahiliye Vekili de burada.
Suali okuyoruz efendim.

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine
Türk Hukuk Kurumu tarafından hazırlanıp
Ankara Hukuk Fakültesinin sabık doçenti Mün-
ci Kapani tarafından verilmesi kararlaştırılan
«İcra organı karşısında hâkimlerin istiklâli»
adlı konferansın vilâyetçe menedilmiş olduğun-
u öğrenmiş bulunuyorum.

1. Bu konferansın Ankara vilâyeti tarafın-

dan menedildiği gerçek midir? Gerçekse men
sebepler veya sebepleri nelerdir? Hangi kanunun
hangi maddesine dayanılarak menedilmiştir?

2. Bu gibi ilim ve sanat konularının konfe-
ranslar halinde verilmesinde ne gibi mahzurlar
düşünülmektedir.

İşbu şifahi sual takririne Sayın Dahiliye
Vekilinin cevap vermelerini temin için gereken
muamelenin ifasını saygılarımla rica ederim.

Edirne Mebusu
C. Köprülü

DAHİLİYE VEKİLİ NAMIK GEDİK (Ay-
dın) — (İcra organı karşısında hâkimlerin istik-
lâli) mevzulu konferansın Ankara valiliğince
menedildiğinin doğru olup olmadığı hakkında
Edirne Mebusu Sayın Cemal Köprülü tarafından
sorulan suale cevabımı arz ediyorum.

1. Türk Hukuk Kurumunca tertiplenmiş
olan münakaşalı seri konferanslardan (İcra or-
ganı karşısında hâkimlerin istiklâli) mevzulu olup
Hukuk Fakültesi eski doçentlerinden Mün-
ci Kapani tarafından verilmesi kararlaştırılan konfe-
ransa Ankara valiliğince, İl İdaresi Kanununun
valiliğe tanıdığı salâhiyete dayanılarak takdirin
izin verilmediği doğrudur.

2. Munhasıran ilim ve sanat mevzularında
verilecek olan konferansların mahzurlu değil,
bilâkis faydalı olacağı bir hakikattir.

CEMAL KÖPRÜLÜ (Edirne) — Çok muh-
terem arkadaşlar, bir müddet evvel Ankara'da
mahiyeti itibariyle bizleri derinden derine düşün-
dürececek bir hâdise cereyan etti. Bu hâdise sessiz sa-
dasız oldu, fakat mahiyeti mühimdir. Bu bir ilim
konferansının menedilmesi hâdisesi idi. Demok-
raside ilerlemiş olduğumuzu iddia ettiğimiz ve
hattâ son zamanlarda bahar havasının estiğini
söylediğimiz bu devirde bahsettiğimiz ilmî konfe-

ransın ve bundan maada bâzı konferansların men-edilmiş olması cidden üzüntü ile kaydedilmeye lâyık bir durum arz etmektedir.

Sayın Bakanın iddialarınma ve 6761 sayılı Kanun muvacehesinde kısaca beyan etmelerine rağmen kanun mevzuatı, bilâkis 11 nci maddede, bilhassa sarahatle ve katî olarak ilmi konferansların yapılabileceği yazılıdır. Muhterem Vekil Beyefendinin beyanlarının tatminkâr olup olmadığını muhterem heyetiniz berveçhi âti vereceğim izahat neticesinde takdir buyuracaktır. Meselenin dört cephesi vardır, bunlardan birinöisi; konferansı tertibeden kurum, ikincisi konferans âzası, üçüncüsü konferansın mahiyet ve mevzuu, dördüncüsü de konferansın menedilmesi sebebi. Bu noktalar üzerinde sarahatle izahat verilirse netice hakkında katî bir hüküm vermek mümkün olacaktır.

Konferansı Türk Hukuk Kurumu tertibetmiştir. Bu kurum eski bir teşekküldür. Evvelki adı Hukukçular Cemiyeti idi, sonradan Hukuk İlmîni Yayma Kurumu adını aldı, daha sonra da Türk Hukuk Kurumu adını verdiler. Merkezi Ankara'dadır. Muhterem heyetinizden bilhassa iktidar ileri gelenlerince meçhul bir kurum değildir.

Kurumun geçirdiği safhaları arz ediyorum.

1 — Halk Partisi devri, 2 — Demokrat Parti devri, 3 — Üniversite hocaları, profesörler ve doçentler devri.

Birinci devrede kuruma Halk Partisi mebusları hâkim idiler. Bu devirde pek çok konferanslar verildi, hiçbir makam tarafından bu konferanslar asla menedilmedi. Demokrat Parti devrinde, yani kuruma demokrat mebusların hâkim bulunduğu devirde kurumun münakaşalı konferanslar verme imkânı, demokrasiye uygun olarak bihakkin ümidedilmekte idi. Hukuk devleti mefhumu bu devirde etrafiyle izah edilebilecek, insan hakları etrafında mebzul neşriyat yapılabilecekti. Fakat maalesef işler tersine döndü. Demokrasi iktidarı anti - demokratik kanunlar çıkardı. Üniversiteyi, basını, baskı altında tutan, hâkimlere teminat tanımayan - ki daha dün en yeni tecelliyatına şahidolduk - basına ispat hakkı tanımayan kanunlar birbirini kovaladıkça hukuk ilmi ile taban tabana zıt olan bu mevzuatın ilim yoluyla tenkidi tabii ve zarurî idi. Böyle ilmi tenkidlere mâruz kalmak istemiyen iktidar

bu kurumun konferanslarını, destekliyecek yerde menetti. Çünkü idare heyetini Demokrat Parti mebusları teşkil ediyorlardı. Memleketimize ait hukuki meselelere hiç temas edilmedi. Böylece 1955 senesinde Amerika'ya ait bir tek konferans verildi.

Üçüncü devrede idare heyetine geçen üniversite profesör ve doçentleri duruma hâkim oldular, konferanslar tertibine hazırlanmak suretiyle en meşkûr vazifelerini yapmaya koyuldular. İşte Münci Kapani'nin vermek istediği «İcra organı karşısında hâkimlerin istiklâlleri», menedilen konferansın mevzuunu teşkil etmektedir.

Mevzuumuzun ikinci yönden tetkiki : Münci Kapani Bey kimdir?

Müntesibi bulunduğu Kapani ailesinin şerefli bir uzvudur. Bizzat muhterem Osman Kapani Beyin kardeşidir. Hiçbir siyasi parti ile ilgisi olmamıştır. 1956 seçimlerinden sonrasına kadar demokratlara sempati göstermiştir. Bu zamana kadar da dergilerin hiçbirisine yazı dahi yazmamıştır. Seçtiği hâkimlerin istiklâli mevzuu bu memlekette en çok kendisinin bildiği bir mevzudur. Çünkü bu mevzu, bu ilim adamının doçentlik tezidir. Kurumun vazifesi ise mevcut ilim adamları arasında mevzua göre en salâhiyetli zatı konferans vermeye davettir. Görülüyor ki, bu zat Demokrat Parti yüksek mehafiline yakın bir ailenin evlâdıdır. İktidar tarafından yakinen tanınmaktadır. Bu izahat bu zatın ihtisası dâhilinde konferans vermek için çok evvelden hazırlanmış olduğunun tezini seçerken ilmi siyasete alet etmiyeceğinin en kuvvetli delilini teşkil etmektedir.

Mevzuumuzun 3 ncü yönden tetkiki : Bu konferans mevzuunun ilmi siyasete alet etmek ihtimali var mıdır? Hayır yoktur. Zira bir kere mevzu tam mânasiyle ilmi ve hukukidir, Anayasa hukukuna taallûk etmektedir, üniversitelerde daimî ders olarak okutulur. Hukuk ilminin objektif siyasetle meşgul olduğu ise herkesçe bilinmektedir. Sayın Adalet Bakanının bizzat Garp dilinden tercüme ettiği (İlim halinde siyaset) kitabı ellerde dolaşmaktadır. Bu kitapta siyaset denilen mevzuu objektif ilim yolu ile tetkik etmenin mümkün olacağı ve bunun mânasını ilmin siyasete alet edilmesi demek olmadığı beyan edilmektedir.

Konferansın Forum dergisinde çıkan konferansında ilme dayanılarak verdiği ve tâ doçent-

lik tezi sırasında hazırladığı izahat filhakika Hükümetin icraatına tamamiyle aykırı düşmektedir. Bir ilmi tedvin ederken o ilmin emrettiği esas ve hükümlerin memleketimize tatbiki suretiyle elle tutulur, kolayca anlaşılır bir hale getirilmesi bizatihi ilmin icaplarından ve tatbikatındandır. Hükümet icraatı ilme aykırı olmasa idi, bu hükümler bizzat iktidarın icraatına uygun gelecekti. Böyle olmamasının kabahati ise Münci Kapani Beye aidolmasa gerektir.

Nihayet dördüncü noktaya geliyorum : Konferans hangi mevzuata dayanılarak menedilmiştir? Bunun cevabı basittir. Bir kere bunu menden kanuni mevzuat asla mevcut değildir. Mevcud olmak şöyle dursun yukarda dediğimiz gibi Toplantı ve gösteri yürüyüşleri Kanununun 11 nci maddesinde ilmi konferanslara müsaade edileceğine dair sarahat vardı. Konferans daha verilmeden vehim ve farazyelere müsteniden kanuna aykırı politika karıştırılacağı hakkında bir hüküm vermenin ise bizzat ciddiyetten uzaklaşmak mânasına geleceği zahtan vârestedir. Bu sarahat karşısında hiçbir tevile imkân tasavvur edilemez.

Bu dört nokta üzerindeki izahatımızdan sonra şimdi de vekil beyi bizim bu beyanatımıza cevap vermek zahmetinden kurtarmak için bâzi noktaları daha tavzih edeyim.

Vekil bey : Kurumun tüzüğün dördüncü maddesinde iktidarda bulunan partinin prensiplerinin gerçekleştirilmesinin en esaslı gaye olarak kabul edilmiş olması keyfiyetinin bilâhara kendilerince yani Demokrat Parti iktidarınca tadil edilmiş olduğunu söyleyebilirler. O zaman cevabımız şu olacaktır : Bizim kasdımız kuruma hiç siyaset girmedığı iddiasını cerhetmek olduğundan böyle bir itiraz olmayacaktır. Mamafih sırası gelmişken hemen ilâve edeyim ki, kurumun siyasete alet olduğu fikrini ileri sürenler mevcuttur ve bu zevat Demokrat Parti iktidarının ileri gelenleri arasında bulunmaktadırlar. Bu zevat bu fikirlerinde haksızdırlar. Çünkü bu zatlar yani Zühtü Velibeşe, Hüseyin Avni Gökçürk Beyefendiler Halk Partisi prensiplerinin kurumun umdesi olduğu günlerde idare heyeti âzası idiler. O zaman değişmemiş olan dördüncü maddenin icaplarına uymuş bulunuyorlardı. Halbuki dördüncü maddeyi tadil ile kuruma particilik sokmamayı isteyenler şimdi bambaşka mânada kuruma particilik sokmuş oluyorlar. O da Demokrat

iktidarın temayül ve izahatına uygun olmyan ve ne çare ki, ilmî icapların ta kendisi bulunan hukukî sahada ilmî konferansları vermekten kurumu menetmek, kurumu ataletle mahkûm etmek yolunu tutmak suretiyle mükemmel particilik yapmış olmaktadır.

Muhterem arkadaşlar ; mevzu muhtelif yönlerden tekkik ederek meseleyi basite irca etmiş bulunuyoruz. Anlaşıyor ki, Hükümet anti demokratik yolda alabildiğine ilerlemeyi şiar edinmiştir. Anayasa, ve âmme hukuku mevzularını ilim diliyle ortaya atılmasını istememekte ve bundan çekinmektedir. Bahar havalarının fırtınalı sert bulutlar getirdiğini son günlerin bilhassa ilmî konferansları menetme yolundaki icraatı bütün çıplaklığıyla milletin gözü önüne koymuştur. Millete ihtiyacına en uygun mevzuatı verdiğini iddia eden iktidar, milletin demokratik iklime hazırlanması hedefini gütmek iddiasındadır. Biz ise milletin demokrasi anlayışının tam ve kâmil olduğuna inanıyoruz. Bu olgunluğun millete değil milleti idare edenlerce gösterilmesini istiyoruz. İktidarı ve mensuplarını ilim yoliyle aydınlatacak konferanslara ihtiyacımız bugün her zamandan fazladır.

Muhterem heyetinizden istirham ediyorum ; ilmi mahkûm eden idari kararlara gidilmesin. Aksi takdirde bunun zararı, dolayısıyla memlekete hem de bizzat iktidara olacaktır.

REİS — Dahiliye Vekili.

DAHİLİYE VEKİLİ NAMIK GEDİK (Aydın) — Muhterem arkadaşım biraz evvel «belki Dahiliye Vekili bâzi hususları cevaplandıracaktır, kendilerini bir zahmetten kurtarmak için izah veriyorum» buyurdular. Cevap vermeyi bir külfet değil bir vazife telâkki ettiğim için huzurunuzu rahatsız etmiş bulunuyorum, bunun için özür dilerim.

Arkadaşımın soru ile doğrudan doğruya alakası olmyan izah ve beyanlarına arzı cevap etmeyeceğim. Meseleyi bir noktaya getirmek ve bir hükme varmak icabeder. (Ankara vilâyetinin bu idari tasarrufu kanunî midir?) diye soruluyor. Tereddütleri izale etmek için kısaca bu hususta arzı malûmat edeceğim :

Ankara vilâyetinin bu tasarrufu yerinde ve kanunidir. Arz ettiğim gibi 6761 sayılı Kanun ve bilhassa gerekçesi tetkik edilirse bu hususun katî olarak tesbit edilmiş olduğu görülür. Kanunun

esbabı mucibesinde şöyle bir kayıt vardır : Yani bu, muhterem arkadaşımın ifade buyurduğu 11 nci maddeyi de kavıyor. «2 nci madde hükümleri haricinde; hükmi şahısların açık veya kapalı içtima yapmaları mümkündür. Ancak lâyhada gösterilen şartlar tahtında alâkâhların bir beyanname vermesi ve bu beyanname de toplantının sebep, maksat ve gayesinin vâzih bir şekilde gösterilmesi lâzımdır.

Beyanname mahallin en büyük mülkiye âmirine toplantıdan 48 saat önce verilecektir. Mülkiye âmiri durumu tetkik ve tahkik ederek ve beyanname muhteviyatını kontrol eyliyerek lüzumunda toplantıya müsaade edebilecektir.» Bunu aksi olarak «müsaade etmiyebilecektir.» Şu halde valiliğin bu tasarrufu tamamen kanunun esbabı mucibesine uygun bir şekilde istimal edilmiştir.

Bendeniz de kendilerine mütenazır olarak, neden menedilmiştir, hususunu üçe ayırmak suretiyle cevaplandırayım :

Mevzuubahis konferansın verileceği yer Üniversitenin Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesinin konferans salonudur, yani bir âmme müessesesidir. Konferansın mevzuu...

EMRULLAH NUTKU (Trabzon) — Konferans, gayet tabii, bir binada verilecektir.

NAMİK GEDİK (Devamla) — Ben sual sahibi arkadaşına arzı cevap ediyorum.

SIRRI ATALAY (Kars) — Meclise arzı cevap ediyorsunuz.

NAMİK GEDİK (Devamla) — Konferansın mevzuu (icra organı karşısında hâkimlerin istiklâli) ve konferansçının malûm sebeplerle günlük politikaya karışmış olan şahsiyeti, valilikçe göz önünde bulundurularak; ilmî olarak görünen hakikatte ise siyasi mahiyet taşımakta olduğu kanaatini veren bu konferansta, arz etmiş olduğumuz kanuni salâhiyetlere dayanılarak, izin verilmemiştir. Bu hususta uzun mâruzatta bulunacak değilim. Arkadaşlarımla tamamen mutabık olarak; ilmî müesseselerin ilmî mahiyetteki çalışmalarını âzami derecede kolaylaştırmak, bunları siyasi ihtilât ve şaibelerden koruyabilmek, idarenin vazifesi cümlesindedir. Valilik de bu ciheti dikkate alarak izin vermemiştir. Nitekim bundan sonra aynı kurumun seri konferanslarından iki tanesine izin verilmiştir.

CEMAL KÖPRÜLÜ (Edirne) — Muhterem arkadaşlar, bendeniz, Muhterem Dahiliye Vekili Beyefendinin, (hukuka, hakka istinaden, mevzuata istinaden bu konferansın menedildiği) düşüncesi üzerinde hukuki malûmat arz edecek değilim. Hakikaten hukukçu olmadığım için bu husustaki aczimi her zaman müterifim. Ancak, Dahiliye Vekili Beyefendinin arz ettikleri bu konferansın üniversite muhitinde verilmesinin, menedilmesinin sebeplerinden biri olduğu hakkındaki beyanatını bendeniz kavriyamadım. Çünkü bu konferans bir ilim muhitinde veriliyor. Siyasi bir muhitte verilmediği, ilim muhitinde verildiği için bu ilmî konferans başta hâkimler, avukatlar, hukukçular ve üniversite mensubu talebe ve hocalar, aydın ilim adamları, münevver insanlar tarafından takib edilmesi icabeden bir konferans olduğu için, bu konferansın pek tabii olarak orada verilmesinin mahzurlu olması şöyle dursun, bilâkis demokrasiyi ve demokrasi anlayışını olgunlaştırması ve bugünkü mevzuatı ilim çerçevesi içinde tetkik etmesi bakımından, yerinde ve lüzumlu bir hareketti. Bunun menedilmesi sebebi bendeniz anlıyamıyorum. Affetsinler.

Sonra, Kapani Beyin şahsiyetinden bahsedilirken, kendisinin tanınmış bir aileye mensup ve herkesçe tanınmış bir şahsiyet olduğunu ve hakikaten bu mevzuun kendi tezine ait bir mevzu bulunduğunu arz ettim. Kendisinin bugün muhitince ve memleketçe tanınmış bir şahsiyet olduğu düşünülüp dururken, artık her hangi bir şüphe ve zan altında kendisine karşı ve himde bulunmak yerinde olmıyan bir hareket teşkil eder. Bu itibarla bendenizin, hele ve hele son zamanlarda muhalefet partileriyle iktidar partisi arasında anlaşma yoluna doğru adımlar atılmak istendiği bu devirde, Muhterem Vekil Beyefendinin her nasılsa yanlışlıkla böyle bir yola gidilmiş olduğunu söylemelerini, fakat bu gibi konferanslar bir daha menedilmeyecektir, demelerini isterdim.

REİS — Dahiliye Vekili.

DAHİLİYE VEKİLİ NAMİK GEDİK (Aydın) — Efendim, sadece bir noktayı işaret etmek üzere tekrar huzurunuzu rahatsız ettiğim için özür dilerim. Konferansçının şahsiyeti hakkındaki muhterem arkadaşımızın beyanlarına tamamen iştirak ederiz. Esasen burada şahısları değil dâvaları konuşurmak ve kanun hükümlerini

rine göre hüküm vermek icabeder. Tatbikatın kanuni veyahut gayrikanuni olduğu yolunda bir beyanda bulunacak değilim. Bendeniz bir sözlü soru münasebetiyle tatbikatın kanuni veya gayrikanuni olmadığı yolunda bir suale muhatabolabileceğimi ve bu husustaki katî beyanda bulunabileceğimi ifade ettim. Arkadaşımın temennilerine iştirak ederim. Bu konferansçının şahsı hakkında en küçük bir imada bulunmadığımı da tasrih etmek isterim.

REİS — Sual cevaplandırılmıştır.

4. — *Trabzon Mebusu Emrullah Nutku'nun, başta Ankara ve İstanbul olmak üzere bazı şehirlerde ele alınan imar hareketlerine dair Başvekilden şifahi suali (6/332)*

REİS — Trabzon Mebusu Emrullah Nutku arkadaşımız buradalar mı? (Burada, sesleri) Başvekil burada olmadığı ve Başvekil adına da cevap verecek kimse bulunmadığı için sual gelecek İnikada bırakılmıştır.

5. — *Elâziğ Mebusu Selâhattin Toker'in, Ordu Belediye Reisinin Belediye Meclisi tarafından müstafi addedilerek yerine evvelâ vekâleten, sonra asıl bir reisin getirildiğinin doğru olup olmadığına dair Dahiliye Vekilinden şifahi suali (6/333)*

REİS — Sual sahibi burada mı?.. (Yok, sesleri) Gelecek İnikada bırakılmıştır.

6. — *Kocaeli Mebusu Sadettin Yalım'ın, İstanbul'dan hareketle İzmit Körfezi iskelelerine uğruyan motorlu şehir hatları vapur seferlerinin tahdidi sebeplerine dair Münakalât Vekilinden şifahi suali (6/334)*

REİS — Sual sahibi burada mı?.. (Yok, sesleri) Gelecek İnikada bırakılmıştır.

7. — *Elâziğ Mebusu Selâhattin Toker'in, Elâziğ'in Poyraz Nahiyesi Müdürünün başka bir yere naklinin doğru olup olmadığına dair Dahiliye Vekilinden şifahi suali (6/335)*

REİS — Sual sahibi burada mı?.. (Yok, sesleri) Gelecek İnikada bırakılmıştır.

8. — *Tunceli Mebusu Fethi Ülkü'nün, kar dolayısıyla kapalı olan Elâziğ - Çemişkezek yolunun açılması hususunda ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair Dahiliye, Nafia ve Millî Müdafaa Vekillerinden şifahi suali (6/336)*

REİS — Sual sahibi burada mı?.. (Yok, sesleri) Gelecek İnikada bırakılmıştır.

Bir defa müzakereye tâbi maddelerin görüşülmesine geçiyoruz.

6. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Üstünü öldürmekten maznun III ncü Korugan Tb. I nci Bl. erlerinden Mustafaoğlu Ali Kınalı'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası (3/473)*

REİS — Efendim, mazbata 13 . II . 1957 tarihinde Umumi Heyete gelmiş ve müzakere açılmış idi. Evvelce cereyan eden müzakerelere devam ediyoruz.

Söz alanların isimlerini sırasıyla okuyorum:

Ahmet Gürkan, Mehmet Ünal, İzzet Akçal, Hasan Erdoğan, Tahir Taşer, Ekrem Anıt.

Söz Ahmet Gürkan'ındır.

İBRAHİM US (Kars) — Encümen adına söz istiyorum.

REİS — Buyurun.

ADLİYE ENCÜMENİ ADINA İBRAHİM US (Kars) — Muhterem arkadaşlar, gündemin

bu maddesi üzerinde, bütçe müzakerelerine başlamadan evvel görüşmeler oldu. Karara bağlanmadığı için bugün huzurunuzda gelmiş bulunuyor. Bu mevzuda iki arkadaşımız konuştular. Muhterem Sırrı Atalay ve Veysel Varol arkadaşlarımız bu raporun aleyhinde konuşmuş buldukları için Yüksek Meclise hâdiseyi arz etmeyi faydalı bulduk. Bu sebeple huzurunuzu işgal etmiş bulunuyorum.

Hâdisi, Ali Kınalı ismindeki erin onbaşı Hasan Arslangöz'ü öldürmesi şeklinde vukubulmuştur. Bu 1954 Haziranın 10 unu 11 ine bağlayan gece saat 24 sıralarında işlenmiştir. Maznun hâdisi günü olan Pazar günü içki içmiş, gece saat 24 e doğru koğuşa gelmiş, şahitlerin ifadelerine göre evvelâ kapının yanında bulunan ranzada yatan erin yatağına elini dokundurmuş, eli donan er uyanınca nedir Ali, diye sormuş, bunun üzerine Ali: «Bir şey yok.» cevabını verince nö-

betçi Nusret bu vaziyeti görmüş, aynı suali o da sormuş, fakat cevabını alamamıştır. Maznun koğuşta geçimsiz tabiatli olarak tanınmış olduğu için nöbetçi Nusret daha ileri gitmeden koğuşta dolaşmaya başlamış. Bu arada nöbetçinin uzaklaştığını gören Ali Kınalı kapıdan girişte sağ tarafta bulunan silâhlığa doğru hızla gitmiş ve oradan bir kasatura alıp derhal 4 metre ileride üst ranzada yatan Hasan Arslangöz'ün üzerine yürüyüp önce süngü ile dürterek onu uyandırmış ve maktul yatağında doğrulup oturunca 3 defa kasaturayı sallamak suretiyle Hasan Arslangöz'ü yaralamış ve 5 dakika içinde yaralı ölmüştür. Bunu mütaakıp maktulün ranzasının karşısına düşen çavuşların yataklarına aynı şekilde hücum etmiş, bu arada Hasan Erdemir ve Fehmi ismindeki çavuşlar maznunu güçlkle yakalayıp dışarıya çıkarmışlardır.

Ali Kınalı, geçimsizliği sebebiyle seyis yapılmış olup aynı zamanda tavlada yatmakta imiş. Bu arada çavuşlardan biri yaralıya bakmak için geri dönmüş ve Fehmi ismindeki çavuş ise maznunu yatağına yatırmış ve yanından uzaklaşmış bulunuyor. Bundan sonra maznun bir buçuk metre yüksekliğindeki tavla penceresinden atlamak suretiyle yatağından kaçmıştır. Hâdise üzerine nöbetçi âmirine haber veriliyor, arıyorlar, yatağına bulamıyorlar. Sabah aydınlanırken tavladan uzakta bir tarla içinde yatmakta olduğu görülüyor. Kendisinin takibedildiğini anlayınca kaçmaya başlıyor. Bunun üzerine 2 el silâh atıyorlar ve bu suretle yakalanıyor. Hâdise ile yakalanma arasından dört, beş saat geçmiştir. Nöbetçi doktoru ve tabur tabibi tarafından muayene ediliyor.

Doktorun birisi; «Sarhoş bir halini sezmedim, normal hareket ediyordu, sallanmıyordu, yakalanıp getirildiğinde şuurunun normal, ağzı alkolle karışık bir koku ifraz etti. Fizyonomisinde sarhoşluk, uyku ve her hangi bir depresyon hali gibi, pek çok sebeplerden ileri gelecek bir durgunluk vardı.» diyor.

Diğer doktor, «Ağzının alkol kokmadığı, hareket ve şuurunun normal olduğu, ancak fizyonomisinde pek çok sebeplerden ileri gelebilecek bir durgunluk bulunduğu.» şeklinde raporunu vermiş bulunuyor. Ayrıca mahkeme sırasında asabiye mütehassısına muayene ettirildiğinde, verilen rapor da şu şekildedir : (Maznunun kendi geçişine ait verdiği ifade bugüne kadar ruhi bir

sakatlık ve bayılma hali tarif etmediğinden diğer marazî, ruhi değişiklikler de mevzuubahso-lamaz. Maznun toksikomani tarif etmediği gibi yapılan objektif muayenede de buna raslanmamıştır) denilmektedir. Hâdisenin bu şekilde oluşunu 20 kadar şahidin dinlenmesiyle mahkeme tesbit etmiş ve kararını ittifakla vermiştir. Askerî mahkeme de ayrıca aynı şekilde ittifakla kararı tasdik etmiş bulunuyor.

Arkadaşlarımızın itirazları, (geçmiş olup olmadığı, akıl hastası olup olmadığı, dosya arasında nüfus kâğıdının bulunmaması, müdafaa imkânı verilmediği ayrıca adli hata bulunduğu için infaza imkân vermediğini ve akli mâlûliyetinin mevcudolduğu) şeklindedir. Hakikaten dosya içerisinde nüfus kâğıdı yoktur. Ancak gerek mahkeme ve gerekse Temyiz Mahkemesinden gelen cevaplar, «erin muhtelif yoklama safhalarından geçmek suretiyle vazifeye alındığını ve ayrıca sabıkası hakkında mahallinden sorulduğunu, 1933 doğumlu olan bu erin sabıkası bulunduğunu» zikretmektedir. Temyiz Mahkemesi ve mahallî mahkeme bu malûmatı nüfus kaydı olarak, resmî vesika olarak kabul etmiş ve bu sebeple nüfus kâğıdının bulunmasını lüzumlu görmemiş bulunmaktadır.

Akli mâlûliyete gelince : Suçlunun çavuşlarla ve arkadaşlarıyla geçinmediği, çavuşunun verdiği vazifeleri yapmadığı ve ayrıca iki üç ay evvel başka bir arkadaşını yaralamak suretiyle iki aya mahkûm olduğu ve memleketinde de başka bir yaralama suçundan mahkûmiyeti olduğu, bu mâhkûmiyetinin infazının askerlikten sonraya bırakıldığı tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Onbaşıyle erin bir geçimsizliği bulunup bulunmaması, hususuna ait bir hale dosyada tesadüf edilmemektedir. Şahitlerden hiçbirisi bunların aralarında her hangi bir geçimsizliğin olduğunu ve hâdisenin neden ileri geldiğini bilmiyorlar. Esasen kendisi de ifadesinde bunu teyidediyor ve maktulle çok iyi geçindiğini ifade ediyor. Şahitler de aynı şekilde konuşuyorlar. Bir kısmı maktulle maznunun aynı yatakta oturup konuştuklarını gördüklerini, samimiyetleri olduğunu ve geçimsizlikleri olup olmadığını bilmediklerini ifade ediyorlar. Mahallî mahkeme, onbaşıyı öldürdükten sonra çavuşlarına da hücum etmiş olmasını üstlerine karşı muğber olduğu şeklinde kabul etse gerektir. Aslında Askerî

Ceza Kanunu da üstünü öldürmeyi ölüm cezasıyla tecziye ettiği için kararı da ona göre vermiş bulunmaktadır.

Sırrı Atalay arkadaşımız aynı yerde yattığını ifade ettiler. Dosyada; aynı yatakta değil, bu koğuşta hattâ alt ranzada yattığını söylemiş bulunuyor. Dosyadaki vaziyete göre onbaşının üzerine bilerek yürümüş ve kendisini uyandırdıktan ve yatağa oturduktan sonra süngüyü sallamış, hareketlerini şuurlu bir şekilde kullanarak bunu öldürmüş bulunmaktadır. Bilâhara sabahleyin yattığı yataktan kaçmış olması, kendisini takibedenleri görünce çalırlar arasına gizlenmiş bulunması, şuurlu hareket ettiğini göstermektedir. İfadesine göre kendisini kaybetmiş olduğu ve ne yaptığını bilmediğini söylemektedir. Doktor raporunda bu vaziyeti yani kendini kayıp hali, içki koması demektir. Koma halinde bir kimsenin yürümesine imkân yoktur. Bu 6 - 12 saat devam eder. Durum tabip raporuyla tesbit edilmiştir. Hâdisenin oluş şeklini arz etmiş bulunuyorum. Karar Yüksek Heyetinizindir.

REİS — Ahmet Gürkan.

Mehmet Ünalı.

İzzet Akçal.

Hasan Erdoğan.

Tahir Taşer.

TAHİR TAŞER (Kırşehir) — Muhterem arkadaşlar; Sırrı Atalay arkadaşımızın bu husustaki tenkid ve itirazlarını dinledikten sonra bendeniz de dosyayı tetkik ettim, kanaatlerimi zikretmeden evvel Sırrı Atalay arkadaşımızın itirazlarını bildirmek istiyorum. Arkadaşımız kanaatlerini şu noktalara inhisar ettirmektedir :

1. Mâznunun akli mâlûliyetinin tesbit edilmemesi,
2. Doğum tarihinin sorulmaması,
3. Mâznuna müdafaa imkânının verilmemiş olması,
4. Katlin muayyen bir sebebe istinadetmemesi,
5. Fiil, sarhoşlukla işlendiği halde bunun cezayı azaltıcı bir sebep olarak kabul edilmemesi,
6. İddianamenin tebliği ile duruşma arasında bir haftalık müddetin geçmesi lâzımgeldiği halde buna riayet edilmemesi.

Evvelâ şunu arz edeyim ki, bu itiraz defile-

ri Temyiz Mahkemesine karşı dermeyan edilmiş ve Temyiz Mahkemesi de bunları birer birer incelemiş, neticede gayrivâridolduğu kanaatine vararak hükmü tasdik etmiştir.

Şimdi Sırrı Atalay'ın itirazları hakkındaki noktai nazarımı arz edeceğim.

Mâznunun akli mâlûliyetinin tesbit edilmemesi meselesi : Şimdi bu hulususta katî bir fikre varmak için fiilin işleniş tarzının bilinmesi lâzımdır. Biraz evvel mazbata muharriri arkadaşımızın ifade ettiği gibi, hâdisce gecesi saat 24 sıralarında koğuşa sarhoş bir vaziyette girmiştir. Nöbetçi eri kendisine «ne o Ali?» dediğinde, «bir şey yok» diyor. Bunu mütaakiben doğruca tüfekliğe koşuyor. Tüfeklikten bir süngü alıyor ve onbaşının yatmakta olduğu yatağa doğru yürüyor. Nöbetçi er bu müteceviz maznunu yakalamak istiyor, fakat çok kuvvetli olduğu için nöbetçiyi itiyor. Doğruca onbaşının yatmakta olduğu yatağa varıyor. Burada uyku halinde bulunan onbaşıya bir kasatura saplıyor. Onbaşı aldığı yaradan uyanıyor. «yarayı çok açtı» falan şeklinde bir küfür savuruyor.

Bu müteceviz er; onbaşığı bu suretle yaraldıktan sonra, yatmakta olan diğer iki çavuşun yatağına da hücum ediyor. Diğer bir çavuş bunu yaaklamak istiyor. Ona, seni öldürürüm, diyor. Sonra koğuş uyanarak müteceviz eri yakalıyorlar ve kendisini yatmakta olduğu tavlaya hapsediyorlar.

Muhterem arkadaşlar, bu maznun olan er, bence fiilini tamamen şuur ve harekâtına sahibolarak işlemiştir. Ben bu kanaate varıyorum. Sebebi, bu er tavlaya hapsedildikten sonra 1,5 metre yükseklikteki tavlının penceresinden kaçmanın yolunu buluyor ve kaçıyor. Sabaha karşı fidanlıklar ve çalıhklar arasında yakalıyorlar. Eğer bu müteceviz er, şuuruna sahibolmasaydı oradan kaçmak imkânını bulmazdı ve kaçmazdı, orada hapsedildiği yerde kalırdı. Kaçması fiili bilerek işlediğinin delilini teşkil etmektedir.

Bundan başka maznun kasatura ile adam yaralama suçunu âdeta kendisine itiyadedilmiş bir şahıstır. Sırrı Atalay Bey arkadaşım maznunun sabıkasından bahsetmediler. Halbuki aynı şekilde kasatura ile adam yaralamaktan, Dördüncü Tümen Mahkemesinde iki ay hapse mahkûm edilmiş ve cezası infaz edilmiştir. Asker olmazdan önce, yine Ağrı Salh Ceza Mah-

kemeşi tarafından verilmiş on dokuz günlük bir mahkûmiyeti daha mevcut bulunmaktadır.

Şu duruma göre maznun suçunu alelâde bir tehevür saikasıyla işlemiş değildir. Bu tarzda cürüm işlemeyi kendisine itiyadetmiş durumdadır.

Akli mâlûliyet iddiasının maznun tarafından dermeyan edilmesi gerekir. Halbuki maznun mahkemede böyle bir iddiada bulunmamıştır. Buna rağmen suçun işleniş tarzını göz önünde tutan askerî mahkeme, maznunu re'sen muayene sevk etmiş, doktor aklen mâlûl olmadığına, tamışsuur olduğuna dair rapor vermiştir. Binaenaleyh, aklen maznunun mâlûl olduğuna dair olan iddia ve itiraz bu bakımdan yersiz bulunmaktadır.

Doğum tarihinin sorulmaması meselesine gelince, muhterem arkadaşlar, hakikaten mahkemece idama mahkûm edilecek bir maznunun doğum tarihinin nüfus memurluğundan sorulması şarttır. Hattâ o derecedir ki, yalnız nüfus memurunun imzasını atması kâfi değildir. Dairesinin resmî mühürünü de bu tezkereye basması lâzımdır. Fakat Askerî Temyiz Mahkemesi bu ciheti de gözönüne almış ve ilâmında esaslı şekilde incelemiştir. Askerî Temyiz Mahkemesi ilâmında aynen şöyle denilmektedir: «Ölüm cezasına mahkûm olanların nüfus kayıtlarının tesbiti ve tasdikli örneğinin dâva dosyasına konulması mahkemelerce bir usul ve teamül haline getirilmiş olmasına rağmen, maznunun nüfus kaydı örneğinin dâva dosyasına konulmaması bu teamüle aykırı ise de 1111 sayılı Askerlik Kanunu mucibince muayyen yoklamalara tâbi tutulan maznunun bu safhalardan geçerek askerlik çağına girip ve muvazzaflık hizmetine alınmış bulunması itibariyle hüviyeti ve doğum tarihi katî olarak tesbit olunduğu gibi gerek suçun ikâmı mütaakıp salâhiyetli makamlarca tanzim edilen tahkikat evrakı, gerekse evvelki mahkûmiyetlerini gösteren mahkeme ilâmı ve doğum yeri olan Taşlıçay C. Müddeiumumiliğinin dosyada mevcut 13.VII.1956 tarihli tel yazısında gösterilen hüviyet ve doğum tarihinin kıtası kayıtlarındaki hüviyetine ve doğum tarihine tetabuku karşısında maznunun bu hususa müteveccih 10 No. 11 temyiz itirazı da vârit ve kabule değer görülmemekle reddine ve hükmün tasdikine 13.XI.1956 tarihinde karar vermiştir.»

Binaenaleyh, Sırrı Atalay Bey arkadaşımızın, doğum tarihinin sorulmaması hakkındaki mütalâaları bu suretle cevaplanmış bulunuyor.

Maznuna müdafî tutulup tutulmaması mevzuuna gelince : Maznunun ilk sorgusunda mahkeme reisi bu hususu maznuna sormuş, maznun da kendisini bizzat müdafaa edeceğini söylemiştir. Bu, zabıtnamede mevcuttur. Maznuna ne zaman müdafî tâyin edileceği Askerî Ceza Mühakemeleri Usulü Kanununun 205 nci maddesinde yazılıdır. Bu maddeye göre «15 yaşını bitirmemiş sağır, dilsiz veya kendisini müdafaa edemeyecek derecede cismî veya dimaği mâlûliyeti bulunan maznunlar hakkında mahkemece, re'sen müdafî tâyin olunabileceği» yazılı bulunmaktadır.

Bu maddenin mutlak ifadesine göre, mahkemece bu gibi hallerde müdafî tâyini mecburi değildir. Takdir hakkını vâzı kanun mahkemeye vermiştir. Binaenaleyh, burada maznuna müdafî tâyin edilmemesinin yolsuzluğuna mütaallik itirazlar, kanunun açık hükmü karşısında, keza gayrivârittir.

Katlin muayyen bir sebebe istinadetmemesi ne gelince : Muhterem arkadaşlar, idamı müstelzim suçlarda fiilin mutlaka muayyen bir sebebe istinadetmesi şart değildir. Bu sebep zâhirî olabileceği gibi batını de olabilir. Esasen maznunun şerir, canî ruhlu, arkadaşlarıyla geçimsiz küstah ve mütecaviz bir er olduğu dosya kayıtlarından anlaşılmaktadır. Binaenaleyh bu durumda olan bir adamın işlediği suçun muayyen bir sebebe istinadetmesinin mutlaka lâzım olduğunu iddia etmek bence doğru değildir. Gerçi mahkemeler fiilde cezayı hafifletici bir sebeb olup olmaması noktasından suçun ne gibi bir sebebe dayandığını tahkik etmekle mükelleftirler, fakat işte o kadar, mutlaka bir sebep bulmak mecburiyetinde değildirler. Binaenaleyh bu noktaya mâtuf itirazlar da vârit bulunmamaktadır.

Fiilin sarhoşlukla işlendiği ve bu halin ceza-yı azaltıcı bir sebep olarak kabul edilmemiş olması meselesine gelince : Gerek Askerî Ceza Kanunu ve gerekse Türk Ceza Kanununda ihtiyari sarhoşluk hiçbir zaman cezayı azaltıcı sebeb olarak kabul edilmiş değildir. Aksine olarak, bâzı kimseler suç işlemezden önce cesaretlerini artırmak için kasten sarhoş olurlar ki, bu hal icabında hafifletici olmaktan ziyade cezayı artırıcı bir

sebebolmak lâzımdır. Maznunun ihtiyari bir şekilde sarhoş olarak suç işlemiş olmasına göre artık bunun cezayı azaltıcı bir sebebolması lâzımgeldiği şeklindeki beyan, bence hukukun ceza esaslarına aykırıdır.

Iddianamenin tebliği ile duruşma günü arasında bir haftalık mehlın geçmesi hakkındaki noktayı nazara gelince : Bu da dosya münderecatına göre yersizdir. İlk duruşmasında bu husus Reis tarafından maznuna bildirilmiş ve maznun da Sorgu ve savunmasını yapmaya muvafakat etmiştir.

Muhterem arkadaşlar, mâruzatım burada bitiyor. Binaenaleyh verilen hüküm, usul, kanun ve dosya münderecatına göre uygundur. Bununla beraber takdir Yüksek Heyetinizindir.

REİS — Ekrem Anıt (Yok sesleri) Servet Sezgin.

SERVET SEZGİN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar, idam hakkında karar vermek durumunda bulunan yüksek heyetinize, Sırrı Atalay arkadaşımız, maznunun müdafaası sadedinde birtakım fikirler ileri sürdüler. Bendeniz bir kere daha dosyayı bütün teferruatıyla inceden inceye dikkatle tetkik ettim. Sırrı Atalay arkadaşımızın itirazlarının birçok kısımlarına bir az önce Tahir Taşer arkadaşım ve diğer arkadaşlarımız cevap verdiler. Bendeniz de kısmen cevaplandırılmış olan diğer hususlar üzerinde durmak istiyorum.

İdamına karar vereceğimiz bu şahsın, er Ali Kınalı'nın şahsiyeti nedir? Bir şahıs hakkında ceza tâyin edilirken, yeni telâktilere, yeni ceza nazariyatına göre, o şahsın her şeyden ziyade cemiyet için arz etmekte olduğu tehlike derecesi, korkunçluğu ve fayda derecesini gözönünde tutmak lâzımgelir. Eğer o şahıs cemiyet için büyük bir tehlike arz etmekte ise, korkunç ise ona verilecek cezanın, hafifi değil, bilâkis tamamen teşdit edilmesi lâzımgelir. Çünkü er Ali Kınalı maalesef cemiyet için her bakımdan tehlike arz eden, eli bıçaklı, korkunç, serseri, serkeş, herkesi korkutan bir tiptir. Daha askere gelmezden önce bıçakla Ağrı'da birisini yaralamış, hüküm giymiş ve cezasını çekmiştir. Askerlikte, bölük içinde korkutmadığı, sataşmadığı, dövmediği kimse yoktur. Biraz sonra ifadelerini okuyacağım şahitler de bunu açıkça söylemektedir. Diyolar ki; herkesi döverdi, herkes

ondan titrerdi, dövmediği kimse yoktu. Hattâ bu cinayet hâdisesinden pek kısa bir zaman önce de yine bir karavana ile yemek taşıma esnasında diğer bir arkadaşını kasatura ile ağzından yaralamış ve daha feci bir durumun zuhuruna arkadaşları mâni olmuşlardır, yani arkadaşımızın öldürülmesine mâni olmuşlar ve hâdise yaralama şeklinde kalmış ve bundan hüküm giymiştir. Bu hâdisede de alkol almış, saatler geçmiş, geliyor... Bakınız hâdise nasıl oluyor : Saat 12 ye doğru koğuşa geliyor. Koğuşa geldikten sonra, oradaki nöbetçi eri ile riye doğru gitmektedir, diğerleri yataklarında yatmakta. Hanefi ismindeki er, kapı kenarında, Ali geliyor, koğuş nöbetçisi kim? diyor, nöbetçiye soruyor. Bu sırada Ali'nin geldiğini gören ve kapı dışında bekliyen Nusret, bir hâdise çıkaracağını bildiği için Ali'nin üzerine atılmış, esasen herkes bir hâdise çıkaracağını bildiği için tetikteler.

Bölük Kumandanı, muhtemel hâdiseleri önlemek için başka bir vazifeye almış ve «Ali sen gel, benim seyisim ol.» demiş ve onu kendisine seyis yapmış, sırf koğuştan uzaklaştırmak için. Ali koğuşa alkol almış olarak geliyor, saat on iki sıralarında. Ali'nin tehlikeli olduğunu bilen arkadaşları ne yapacağını düşünmekte, Ali doğru tüfekliğe gidiyor, bir kasatura kavırıyor, nöbetçi Nusret Ali'nin üzerine atılıyor, kasatura almasına mâni olmak için. Ali kuvvetli olduğundan Nusret'i itiyor, Nusret bağılıyor, birinci bölük kalk diyor, dışarı fırlıyor.

Kaatil onu yaralamak, onu öldürmek imkânını bulamayınca bu sefer yatağın üst kısmında yatan ve o saatin nöbetçi onbaşı bulunan, bölükte ciddiyet ve terbiyesiyle tanınmış Adana'lı Hasan Onbaşıyı kaldırıyor, yüzüne bakıyor, sonra sol memesinin üzerine kasaturayı saplıyor ve öldürüyor, ondan sonra da kaçıyor, ertesi sabah dört raddelerinde çalıların arasında yakalanıyor.

İşte Ali Kınalı'nın şahsiyeti budur. Bu anlattıklarımın onun cemiyet için ne büyük tehlike olduğu meydandadır. Cezasını müebbet hapse indirmeniz mümkündür. Fakat, hücre hapsi bittikten sonra ilk anda ya gardiyanı veya başkalarını öldürmesi vârittir. Haleti ruhiyesi de bunu göstermektedir. Hiçbir suretle affa sayan bir hali yoktur.

Acaba kendisinin akli bir mâlûliyeti var mıdır? Suali burada akla gelebilir, fakat böyle bir şeyi yoktur. Kendisi, hiçbir akli mâlûliyeti olmadığını mahkemenin suallerine verdiği cevapta belirttiği gibi, ayrıca, ilk defa kendisini muayene eden tabib teğmen, şuur ve hareket serbestisini ihlâl edecek akli mâlûliyeti olmadığını söylemekle beraber; bilâhara muayene eden tabur tabibi binbaşı da, yine şuur ve hareket serbestisini ihlâl edecek hiçbir akli mâlûliyeti yoktur diyor. Muhakeme cereyan ederken kendisinden bir talep gelmediği halde mâzisi ve durumu karşısında her türlü tereddüitten kurtularak viedani kanaatine sahibolmak endişesiyle Askerî mahkeme, bir kere de Gelibolu Askerî Hastanesi Akliye mütehassısı bir albaya muayene ettiriyor. Albay - Sırrı Atalay; raporu kısmen okudu, etraflıca okumadı - şimdi okuyacağım raporu veriyor: (Maznuna sorduğu suallere verdiği cevaplar. Hâdisе günü cereyan eden vakalardan bâzılarını söyleyip bâzılarını söylememekte ve yaptığı bütün hareketleri tafsilâtiyle anlattığı halde yalnız cürmü ika eylediği anı bilmemezlikten gelmesi, ifadesinde bir tasni olduğu kanaatini uyandırdı. Mâznun sağlamdır. Sarhoşluğun verdiği şuarsuzluk, bulanık bir şuarsuzluktur. Bu esnada bir insan yaptığını tamamiyle hatırlayamaz. Fakat kısım kısım hatırlayabilir. Sarhoşluğun, tamamiyle hâdiseleri hatırlayamaması devri koma devresidir. Bu esnada adam, yerinden kıpırdayamaz. Hiçbir iş göremez. Maznunun ifadesinde, fennî olan bu klişelere giren bir taraf yoktur. Belki içmiştir. Fakat, yaptığını bilerek yapmıştır. Aynı gün kendi ifadesiyle anlattığına göre, içkiyi içtikten sonra yatacağı yere gideceği yerde avını bulmak için koğuşa girerek işini bitirdikten sonra tekrar yattığı tavlaya doğru kaçması ve bilâhara orada yakalanacağını anlayınca pence-renden firar etmesi, kendisinin şuuruna hâkim olduğunu gösteriyor. Bu haliyle cezai ehliyetinin tam olduğu kanaatindeyim.

Raporu; maznunun geçmişine ait verdiği ifadede bugüne kadar ruhi bir sakathıktan bahsetmediği için mârazi ruhi bir değişiklik de mevzubahsolamaz, diyor. Asabiye mütehasssının bu raporu ve bayamı karşısında, «Bir diyeceğin var mı?» sualine karşı da maznun; bir diyeceği olmadığını söylüyor.

Şimdi; tabip teğmenin, binbaşının ve müte-

hasssın bu şekildeki raporları muvacehesinde maznun, hiçbir şekilde akli mâlûliyeti olduğunu beyan etmediğinden, mahkemenin Tıbbi Adliye göndermek veya müşahedeye tâbi tutmasına hiçbir sebep olmayacağı aşikârdır. Temyiz Mahkemesinde de akli mâlûliyetten bahseden bir beyan yoktur. Yalnız Temyiz arzuhalinde «Bir kerede müşahede devresine alınması icabederdi.» deniyor. Ama Temyiz Mahkemesinde de akli mâlûliyetten bahsedilmiş değildir. Sizi yormazsam şahitlerin beyanlarını kısmen okuyayım. (Yeter, lüzum yok, sesleri) Diğer teknik sebepleri arkadaşım Tahir Taşer belirttiler. Bendeniz de tebellür eden temayülünüz karşısında, fazla rahatsız etmemek için bir iki kelime ile şunu arz edeyim. Maalesef idam kararını tasdik etmek durumunda olduğumuz ve cemiyet için tehlike teşkil eden bir şahsın serseriliği, serkeşliği, hiçbir zaman cezayı azaltacak bir sebebolmamalı, bilakis teçdid edici sebebolmalıdır. Hürmetlerimle arz ederim efendim.

SIRRI ATALAY (Kars) — Muhterem arkadaşlar, Güç bir işin ve kolay olmıyan bir dâvanın, hak ve adaletin tecellisi yolunda, müdafasını yapmak için huzurunuzda çıktım.

İfade edeyim ki, idam cezası verilen şahıs, bir mücrimdir, cezalandırılması lâzımdır. Ama Servet Sezgin arkadaşımızın dediği modern hukuk telâkkisine uygun değildir. İşlenmiş bir suç var, bunun mahiyetini nazara almadan bu telâkinin dışına çıkıyorlar. Suçlunun, cemiyete zararlı olacağı bakımından ifna edilmesinin bir zaruret olduğunu söylüyorlar. Halbuki ne kadar şerir olursa olsun, suç ne kadar ağır olursa olsun, eğer akli mâlûliyeti varsa, şuur ve hareketlerine sahip değilse, cemiyet bunu ifna etmez; insani hareket ve ceza hukuku prensiplerine göre bunu ıslah yoluna gider. Yoksa onu bir kanser yarısı gibi kesip atmaz. Modern hukuk telâkkisi ferdi ıslah etmektir, ifna etmek değil. Fert eğer bir suç işlemişse gayet tabii ki cezasını çekecektir, ama bu onu ifna etmek demek değildir. Arkadaşlarım, suç vâkıdır, fakat 15 Şubat 1957 tarihinde de arzı izah ettiğim gibi adli hata vardır, akli mâlûliyet tetkik edilmemiştir. Bu bakımdan idam cezası doğru değildir ve infazına imkân yoktur. Suçla ceza arasındaki münasebetleri tahlil ettiğimiz zaman bu hâdisede tatbik edilen ceza hukuka mugayirdir. Suç vardır, fakat suçta tertib edilen ceza, suçla mütenasip değildir. Ve dosya

münderecatına göre maznun hakkı ihlâl edilmiş bulunmaktadır.

Şimdi, akli mâlûliyeti yoktur diyor arkadaşım ve peşin hüküm veriyor. Servet Sezgin diyor ki; cezası azaltılacak olursa hücre hapsi biter bitmez gardiyanları öldürecek, derhal suç işleyecektir. Böyle peşin bir hüküm vermeye imkân yoktur, bu iddia maznunun normal olmadığını gösterir ve böyle bir iddiada bulunmak doğru değildir. Evet maznun şerirdir. Fakat bunun tesbiti yapılmış mıdır? Suç olduğunun ertesi günü maznunu muayene eden asteğmen doktorun raporuyla bilâhara muayene eden sinir mütehasssının raporu arasında mübâyenetler vardır. Birisi suçu işlediği anda muayene ediyor ve yüzünde çeşitli hal ve hareketler ifade eden çizgiler, durgunluk vardır, diyor ve normal bir akli harekete sahip olmadığını açıkça ifade ediyor. Mütehasss ise sağlamdır, diyor. İki rapor arasında mübâyenet olunca ve mahkemelerimizin umumi kanaat ve yolu, akli mâlûliyet hallerinden şüphe halinde maznunun behemehal bir müessesede müşahede altına alınmasını icabettirmektedir. Mecburiyet yok; fakat bu usul ve yoldur. Mahkemenin bizzat vermiş olduğu bir ara kararında maznunun normal olmadığı sabit olmasa idi arkadaşlarımızın iddialarını belki haklı olarak kabul etmek doğru olurdu. Maznun ilk defa mahkeme huzuruna çıktığı zaman mahkeme heyeti şöyle bir karar veriyor: Maznunun dosya münderecatına göre bölük dâhilinde şerir tanınması ve konuşmalarının gayritabii görülmesine binaen Askerî Ceza Muhakemeleri Usul Kanununun 173 nci maddesine dayanılarak maznunun mahkemeden çıkarılmasına karar verildi. Bu şekilde mahkeme maznunun normal bir şahıs olmadığını karar altına almıştır. Şu hale göre maznunu normal kabul etmemek iktiza eder.

Cezada otorite olan Tahir Taner'in ve Naci Şensoy'un eserlerinde ve Temyiz Mahkemesinin kararlarında bu gibi şahısların tıbbî adli tarafından muayyen bir müddet müşahede altına alınmasının icabettiğini belirtmişlerdir.

Muayyen bir müddet müşahede altına alınması icabederdi; bu yapılmamıştır. Arkadaşlar ifade ediyorlar ki, buna lüzum yoktur. Fakat gerek maznunun müşahede altına alınmasını icabettiren doktrin ve mahkeme içtihatları ve gerekse rapor arasındaki mübâyenet maznunun müşahede altına alınmasını ve akli mâlûliyete

sahip olup olmadığının tesbitini icabettirir. Biz suçluluğu ve suç mevzularını tetkik ederken görürüz ki, birçok suçlular akli mâlûliyete sahib olduklarını iddia etmişlerdir. Hâdisenin maznunu böyle bir iddiada bulunmuyor. Ben aklen mâlûl değilim diyor. Bu samimiyet ve iddiasızlık maznunun şarlatan olmadığını gösteriyor. Gerek rapordaki mübâyenet ve gerekse kararda açıkça ifade edildiği gibi maznun normal bir şura sahip değildir.

Şu hale göre maznunun bir müessesede müşahede altına alınması icabederdi; mahkeme bu ciheti nazarı itibara almamıştır. Eğer müşahede altına alınmış olup da Ceza Kanununun 46 ve 47 nci maddelerine göre şuurunda hareketini selbedici bir noksanlık bulunmadığı tesbit edilmiş olsaydı arkadaşlarımız o zaman haklı idiler. Fakat burada mühim olan verilecek rapordur. Şartıdır. Çünkü mahkemeye gelen doktor ifade de bulunmuştur. Halbuki, mahkeme içtihatlarına göre, bir rapor vermesi ve bu raporda birçok hususları da tesbit etmesi iktiza ederdi. Halbuki doktor bedenen, sağlamdır diyor. Mâlûliyet fikri olabileceği gibi, bedeni bir arzı da fikri mâlûliyet tevli dedebilir. Maznunun bedeni muayenesi yapılmış değildir.

Bu sebeple akli mâlûliyet ve şuurla suçu işleyip işlemediği sarahaten belli olmıyan bir şahsın idam edilmesine kanunen cevaz yoktur ve olmanalıdır, bu ciheti tekrar ediyorum, bilerek tekrar ediyorum. Hukuken çok ehemmiyetli bir mesele olduğu için...

Nüfus kâğıdı meselesi de vardır. Temyiz Mahkemesinin sarıh içtihatları vardır. İdam cezalarında nüfus kâğıdının aslı veya nüfus memurunun mühür ve imzasını havi müzekkere bulunmadıkça bir şahıs idam edilemez.

Arkadaşlarımız diyorlar ki, Askerî Temyiz Mahkemesi bu ciheti tetkik etmiş ve tetkikatında 1111 sayılı Askerlik Kanununa göre işlem yapıldığı için, bu işlemlerin yapılmasında nüfus kâğıdının verilmiş olduğu şeklinde bahsetmeleri, bu nokta da vârit değildir.

Suçlu 23 yaşındadır. 1111 sayılı Askerlik Kanununda ve askerî muamelelerde, askerlik çağında her hangi bir şahsın nüfus kâğıdında yapılacak değişiklik, askerlik müddetince şahsa tesir edemeyeceği açık hükmü karşısında, bize hiçbir şey ifade etmez. Mâlûm yaş tashihleri as-

kerî şahsın işlemleri üzerinde tesir etmez. Maznun 23 yaşındadır, eğer 22 yaşında olsa idam edilemeyecek, nüfus kâğıdı olmayınca bu ciheti meşkûk bir senelik bir zühulün olup olmaması tesbit edilmeden; hükmün tatbik şekli imkânsızdır. Fakat bu şekilde olursa idam edilecektir.

Muhterem arkadaşlar, Temyiz mahkemesinin içtihadının sebebi şudur: İdam artık telâfisi mümkün olmıyan bir fiil ve harekettir. Halbuki milyonda bir ihtimalle dahi olsa hata olabilir. Bu suretle maznunun 22 yaşında olması da olmaması da mümkündür. O halde buna verilecek cezanın artık telâfisi mümkün değildir. Vâzı kanun ve temyiz içtihatları maznunun dosyasında nüfus kâğıdının aslının veya nüfus memurunun mührüyle suretinin bulunmasını şart koşmuştur. Bunlar bulunmadıkça maznun idam edilemez. Halbuki bu dosyada ne nüfus kâğıdının aslı vardır, ne de nüfus memurunun mührünü taşıyan müzekkere vardır. Temyiz içtihatları karşısında bu vaziyette maznunu idam etmek acaba mümkün olacak mıdır? Müdafaa imkânı üzerinde durduğum zaman arkadaşlarım ve bilhassa Tahir Taşer arkadaşım dediler ki, tebliğ ile ifadeye çekilmesi arasında maznuna bahşedilmiş olan bir haftalık mühlete riayet edilmemiştir ama maznuna mahkeme esnasında sorulmuştur. Hayır, maznuna kendini müdafaa edip edemeyeceği sorulmuyor. Dosyayı tetkik etsinler. Müddeiumumi ve maznuna soruldu ibaresi vardır. Karşınızdaki okuma, yazma bilmiyen, kanunun kendisine tanıdığı haklardan bihaber olan cahil bir kimsedir. Bu mehlin mevcudiyetini bilmek şöyle dursun maznun imzasını dahi atamıyacak kadar cahildir. Ve maznuna yalnız birşey deyip demeyeceği sorulmuştur. Mehil ve müdafaa hakkında sarih bir beyanda bulunulmamıştır. Kanun maznuna kendisini müdafaa etmek için bir haftalık mehil verilmiş tanıyor fakat bu hak fiilen esirgenmiştir. Dahası var. Arkadaşlar, dosyayı tetkik ettiklerini söylediler. Hâdiseyi gören, bilen şahitlerin kaç tanesinin dinlendiğini de tetkik etmişler mi? Size açıkça ifade edeyim ki, askerî mahkemede şahitlerin yarısı dahi dinlenmemiştir. Bu sarahat bize gösteriyor ki, hüküm çok aceleye gelmiştir.

İlk tahkikat ve hazırlık tahkikatında dinlenen şahitlerin yarısı dahi duruşmaya getirilmemiş veya talimatla bile ifadeleri alınmamıştır. Halbuki bunlardan hazırlık ve ilk tahkikatta

ifadeleri ahnanlardan, mahkemede, bu ifadeleri dışında tahkikatın seyrini değiştirecek bir malûmat alınabilirdi, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hangi hal ve şartlar içinde tanzim ifadesinden sarfı nazar edileceğini derpiş etmiştir? Ölüm cezası isteği ile duruşması yapılan bir dosyada birçok şahitlerin ifadesinin alınmasından vazgeçilmesi; mücerret kararın infazına imkân vermez, bu, tek başına hukuki bir meseledir. Şahitlerin büyük bir kısmı uzaklık sebebiyle, yahut bulunamıyacakları mülâhazasıyla hazırlık tahkikatında ve ilk tahkikatta bulunan şahısların büyük bir kısmı ne duruşmaya getirilmiştir ve ne de talimat yolu ile ifadeleri alınmamıştır. Bu vaziyet dahi duruşmanın ne kadar aceleye getirildiğinin ve peşinen bir hükmün verilmesi yollarının arandığını göstermektedir.

Dahası var; maznun suçu işledikten sonra zincire vurulmak isteniyor, maznun itiraz ediyor. İlk tahkikat safhasında adli merciler kabul etmiyor. Zincire vurulmak isteyen ve bu talebi reddedilen binbaşı, maznunun mahkeme reisi bulunuyor, yani reis olarak duruşmayı sevk ve idare ediyor. Bu dahi maznunun müdafaa haklarının daraltıldığının açık bir delilidir.

Sonra maznunu, şahitler dinlenirken şu veya bu sebeple duruşma salonundan dışarı çıkarıyorlar. İnzibat erleri arasında ve muhafazasında bulunan maznunun her hangi bir taşkınlık yapmasına imkân yoktur. Maznun gayritabiî hareketlerde bulunabilir. Bu, onun normal bir şura sahibolmadığını gösterir. Bu hareketler onun dışarıya çıkarılmasını icabettirmez, esasen muhakemenin onun huzurunda yürümesi şartını koşan ve âmir bir hüküm olan, T. C. Muhakemeleri Usulü Kanununun hükümlerinin bir tarafa atılması için sebep teşkil etmez. Bu da maznunun müdafaa haklarını bertaraf eden bir husustur.

Muhterem Taşer arkadaşımız diyor ki, Askerî Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 205 nci maddesi hangi hallerde maznuna müdafî tâyin edileceğini göstermektedir. Doğrudur. Askerî C. M. U. Kanunu muayyen bâzı hallerde maznuna mecburi müdafî tâyini şart koşmuştur. Fakat bir de mecburi olmıyan haller vardır. Mahkeme gözü ile görmektedir, maznunun bu gayritabiî halleri müşahade ediyor - cahildir, görüyor - mecburi olmasa bile kendisini müdafaa için bir müdafî tâyin edebilirdi. Amerika As-

keri Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda mahkemede hâkimler hangi derecede ise maznuna mecburi olarak tâyin edilecek müdafî de aynı sınıf ve derecedeki ve mütehassis kimseler tarafından seçilir, böyle âmir hükümler vardır, insan hakkının müdafaası için.

Bu derece teminat ve garanti altına alınmış bir maznunu muhakeme edecek hâkim ve iddia makamı, müddeiumumi, ihtisas sahibi, yüksek dereceli bir kimse ise maznunu muhakeme aynı ihtisas erbabına müdafaa ettirmeye mecburdur; hakkın aynı derecede kuvvetle müdafaa edilebilmesi için, hakkın zedelenmemesi için bu teminat ve garantilere gıpta ederken maznuna en asgari hakkın tanınmamasını nasıl göstermiyelim? Okuma, yazmasını bilmiyen, cahil bir maznunun müdafaa edilmesi için bir müdafî tâyin edilmemiştir. dediğimde arkadaşlarım, 205 nci maddenin şu şu fıkralarına göre mecbur değildir şeklinde karşıma çıkmalarına üzüldüm doğrusu.

Muhterem arkadaşlar, adli hata olduğunu daha evvel arz etmiştim. Nedense arkadaşlarım benim fikirlerimi cerhetmek için diğer hususlar üzerinde durdular, ama bu mesele üzerinde durmadılar. Bizim Ceza Kanununun 52 nci maddesi şöyledir: «Bir kimse bir hata veya sair bir ârıza yüzünden cürmü kasdettiği şahıstan başka bir şahsın zararına işlemiş olursa cürümden zarar gören kimsenin sıfatından neşet eden ve cezayı şiddetlendiren esbap faile tahmil olunmaz. Belki cürüm kasdolunan şahsa karşı işlenmesi gibi telâkki olunarak fail cürmün tazammun edebileceği esbabı muhaffifeden istifade eder.»

Ceza Kanununun 91 e 4 fıkrasına göre; idam cezası verilen bu erin öldürdüğü şahıs onbaşı olmayıp da bir er olsa idi bu 91 e 4 fıkrasına göre cezası idam olmayacaktı. Burada idamın sebebi; üstü olduğu için yani öldürülen şahsın onbaşı olmasından dolayı idam verilmiştir. Burada şöyle denebilir; kaatil onbaşıyı öldürme kastı taşımış mıdır? Verilen idam cezasının yerinde olduğunu söyliyien arkadaşlarımdan rica ederim; Ali Kınalı'nın onbaşıyı öldürdüğünde hangi kastı taşıdığını ve kastı bulunup bulunmadığını lütfen gelip izah etsinler ve bu kastın mevcudiyetini delilleri ile gösterebilirler. Gösterinler ki, reylerimizi verirken tam bir vicdani

kanaate sahibolabilesiniz? (Soldan, burası mahkeme değil, sesleri)

Muhterem arkadaşlar; bâzı arkadaşlar, burası mahkeme değil, diyorlar. Anayasanın 26 nci maddesi, verilen idam cezasının tatbik ve tasdikı veyahut infazının tamamen kaldırılması ve tahfifi yetkisini Büyük Millet Meclisine vermektedir.

Ben, maznunun takibat, tahkikat ve muhakeme sırasında müdafaa hakkının yanında adli hataya varıncaya kadar birçok hakların tahdid edildiğini veya esirgendiğini ispat edeceğim ve 26 nci maddeye göre değişiklik gerektiğini izaah ediyorum.

Ceza Kanununun 52 nci maddesine göre, eğer maznun muayyen bir kastın sahibi, bu kastın dışında bir suç işlemiş ve bir şahsı öldürmüşse ancak kastettiğinin müerimi olabilir. Onun dışında cezayı artıran bir sebep kenđisine tahmil edilemez. Arkadaşlarımdan rica ediyorum. Maznunun bir onbaşıyı öldürmesi fiilinin kastının yanında lütfen ispat edip bir tek delil verebilirler mi? Şayet o anda öldürülen onbaşı olmayıp da nefer olsaydı cezası âdiyen adam öldürme olacaktı. Mahkemenin vermiş olduğu idam cezasına esas olan şey, üstünü öldürmek kastıdır. Eğer maktulün yattığı yerde bir başkası olsaydı suç da bu mahiyette olmayacaktı. Meselâ bir şahıs, sivil giyip dolaşan bir subayı öldürse veya bir kimse, bir başkasına ateş ettiği zaman kurşun, seyrini değiştirip babasını öldürse elbette ki, bunun cezası âdiyen adam öldürme olacaktır. Yoksa baba öldürme suçu olmayacaktır. Burada da onbaşılik sıfatını maznunun bilmesi icabeder. Askerî Temyiz Mahkemesi diyor ki: «Suç işlendiği sırada koğuşta fener yandığına göre fener ışığında maznunun, maktulün onbaşı olduğunu bilmesi icabederdi, yüzüne bakması icabederdi.» Fakat mahkeme kararında tesbit etmiştir ki, maktul yatakta, üzerindeki elbiseyi çıkarmış olarak yatmaktadır. Binaenaleyh sıfatını gösteren bir işaret mevcut değildir. Ve maznun onbaşıyı öldürdüğü kastını taşıdığı isbat ve izah edilmemiştir. (Ooo, sesleri) Bu itibarla maktulün onbaşı olduğunu bilmesine maddeten imkân yoktur. (Ooo, sesleri) Maznunun maktulün onbaşı olduğunu bildiğinin açıkça ispat ve izah edilmesi icabeder. Aksi takdirde üstünü öldürmek suçundan dolayı verilen cezanın infaz edilmemesi lâzımdır

Sonra, üstünü öldürmek suçundan dolayı idam cezasının verilmesi için askerî mevzuatımızdaki vahîm halin bulunması icabeder. Ne askerî mahkeme ne de Askerî Temyiz Mahkemesi, tetkik edilen maddenin vahim olduğuna dair en ufak bir işarette dahi bulunmamıştır. Muhterem arkadaşlar, vahîm haldir diye bir şey tesbit etmeden ve vahîm hal ile az vahîm hallerin mevzuattaki yerleri ve tarifleri karşısında bu hâdisenin hangi esbaptan dolayı az vahîm hal olmayıp vahîm hal olduğu izah edilmeden vahîm hal kabulü ile maznun aleyhinde telâfisi gayrikabil bir şeklin kabulü hukuki değildir. Bu şartlar içinde idam cezasının verilmesine imkân var mıdır? Ve bu idam cezasının infazı hukuk kaidelerini rencide etmez mi?

Vahîm ve az vahîm haller nerede başlar? Bir onbaşımn öldürülmesi ile bir generalin öldürülmesi, seferî veya sulh zamanında işlenenleri birbirinden tefrik de lâzımdır. Biz bugünkü duruma vahîm dersek o halde vahîm ve az vahîmi nasıl takdir edeceğiz. Bunun takdiri mahkemeye aittir, diyorlar. Doğrudur, mahkeme bunu yapmamışsa ne olacaktır? Ama mahkeme karşısında maznunun müdafaa hakları kısılmıştır. Kendisine müdafaa hakları tanınmamıştır, dersek haksız mıyız?

SEBATİ ATAMAN (Zonguldak) — Mahkemelere iftira ediyorsun, efendi...

SIRRI ATALAY (Devamla) — Sebati Ataman, eğer müdafaa hakları kısılmıştır, demek hâkimlere iftira etmek demekse sözümü geri alıyorum.

SEBATİ ATAMAN (Zonguldak) — Mahkemelerde müdafaa hakkı kısılmıştır, diyorsun. Temyiz Mahkemesi de var. Sizininki düpedüz iftiradır.

REİS — Sırrı Beyefendi, karşılıklı konuşmanın rica ederim. Mazbata üzerinde konuşunuz...

SIRRI ATALAY (Devamla) — Başından sonuna kadar müdafaa hakları esirgenmiştir, diyorum. Bu iftira ve hakaret değildir. Sebati Ataman'ın da mahkemeleri müdafaaaya yeltenmesi hakiki değildir. Sebati Ataman bu hususları anlamaz.

REİS — Müsaade buyurun, Sebati Bey.

Sırrı Atalay Bey, konuşmalarımıza dikkat edin. Mazbata üzerinde konuşuyorsunuz. Temyizdeki karar üzerinde konuşamazsınız.

SIRRI ATALAY (Devamla) — «Maznunun müdafaa hakları esirgenmiştir.» Bu tâbirde müesseseye bir hakâret yoktur.

Bir hakikatın müdafaaı yolunda sarf etmiş olduğum «Maznunun müdafaa hakları esirgenmiştir.» sözünü tutup da bunu bir mesele yapmak istiyen Sebati Bey arkadaşımızı sadece davet edip konuşmalarını önlemiş olsa idiniz, Riyaset olarak, daha iyi bir hareket yapmış olurduz.

REİS — Efendim, Riyaset vazifesini yapmaktadır. Sebati Beye de gerekli müdahaleyi yapmıştır.

Sırrı Bey, size de yalnız mazbata üzerinde konuşmanız ve sadet dâhilinde kalmanız için birinci ihtarı yapıyorum.

SIRRI ATALAY (Devamla) — Muhterem arkadaşlar, ölüm cezalarının telâfisinin gayrikabil olduğunu izah ettim. Vahîm ve az vahîm hallerin tesbiti gösterilmemiştir. Hangi hallerde ve hangi durumda vahîmdir, hangi durumda az vahîmdir? Bu durum az vahîm hal değilse hangi haller az vahîm olacaktır? Üstünü öldürmek suçundan dolayı kanunun tasrih ettiği az vahîm hal bu meselede tatbik edilmezse zannediyorum ki; mevzuatımızda bunun bundan başka tipik misalini göstermek kabil olmayacaktır.

Ölüm cezasının, bugün yeryüzünde, tatbik veya ademitatbiki geniş münakaşalara yol açarken, leh ve aleyhinde konuşmalar olurken bu durumda adlî hata da varken az vahîm veya vahîm hal olduğu belli değilken; nüfus kâğıdı da dosyada bulunmazken, maznunun şahitleri de celbedilmemiş veya istinabe yoluyla dinlenmemişken, müebbet ağır hapis yerine, yarım telâfisi mümkün olmayacak idam cezasına çarpılmasından dolayı vicdanlarımıza bir gölge düşmesini istemiyorsak müebbet ağır hapse tahvili mümkündür ve en iyi yoldur.

Nüfus kâğıdı yoktur. Ya bu adam 22 yaşında ise ve sonra ortaya çıkarsa bir vicdan rahatsızlığı duymaz mıyız?

Nüfus kâğıdı olmayan bir şahsın idam edilmemesi lâzımgelirken nasıl idam edilecek? Bunu tasavvur dahi edemiyorum.

Takdir ve mümkünse şefkat Yüksek Heyetinizindir.

REİS — Mehmet Daim Süalp.

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Çok

muhterem arkadaşlarım; idam kararı üzerinde konuşan arkadaşlardan bilhassa Sırrı Atalay arkadaşımız sabit olmamış bâzı noktalardan dolayı karar mualleldir, yolunda bâzı fikir ve mütalâalar ileri sürdüler ve maznunun, o kadar kuvvetli ve o kadar ince teferruata varıncaya kadar müdafaasını yaptılar ki, eğer söylemiş oldukları doğru olsa idi beraet etmesi lâzımgelirdi. Halbuki neticede istedikleri bunu müebbet hapisle cezalandırılmasıdır. O kadar kuvvetli müdafa ettiiler ki; aklen mâlûldür, yaşı küçüktür ve daha başka sebepler ilâve ederek bu adamın suçunun çok hafif telâkki edilmesi lâzımgeldiğini ileri sürdüler ve erin neticede müebbet hapisle hapsedilmesini talebettiiler. Burada şu mesele çıkıyor. Müdafa ile talep birbirine zit iki neticeyi huzurunuzda getiriyor. İleri sürdükleri fikirlerin bir kısmı usule aittir. Bunlar vâridolsa dahi biz bunun burada münakaşasını yapıp kararı bozamayız.

Esasa taallûk eden noktalara gelince; diğer arkadaşlarım izah ettiiler, akli mâlûliyeteye ait birbirine zit raporlar var diyorlar. Birbirine zit rapor yoktur. Arada mevcut mübayenet varsa bu mübayenetin ilgili mahkemeler tarafından incelenmiş, mütehasıslar celbedilmiş, onların ilmî bilgilerine başvurulmuş ve mübayenet bertaraf edildikten sonra neticede bu erin aklen mâlûl olmadığı noktasına varılmıştır. Demek oluyor ki, bu iddia, gerek mahkemece, gerek Temyiz Mahkemesince tetkik edilmiş ve bir neticeye bağlanmıştır.

Sebebe gelince; bilinmiyen sebep yüzünden üstüne hücum etmiş ve öldürmüştür. Bu ibarenin rapora geçmemesini arzu ederdim. Çünkü Askerî Ceza Kanununda kasten üstünü öldüren idam edilir, hükmü sarîh olarak mevcudolduğuna göre, bunda taammütteki sebep gibi sebep aramak doğru değildir. Öldürülen adam üst müdür? Öldürülen onbaşı olduğuna göre, ere nazaran üsttür. Sırrı Bey arkadaşımız her halde bunu kabul ederler. Binaenaleyh, üstü öldüren idam edilir hükmü karşısında sebep aramak bendenize zaıttır. Bu itibarla rapordaki bu sebep yokluğu bâzı arkadaşlarımızda eğer ipham ve endişe uyandırıyor, bu endişeleri yersizdir. Çünkü, kasten katilde sebep aranmaz. Yalnız Sırrı Atalay arkadaşımız beni çok müteessir eden bir cümle kullandı. Her halde zühul olsa gerektir. Dediler ki, aynen zaptettim, Askerî Mahkemeyi,

peşin hükmün tescil edildiği yer olarak gösterdiler. Bu, mahkeme için bir bühtandır. Eğer sürgü lisanla söylemişlerse bunu tashih etmelerini rica ederim.

Arkadaşlar, bu karar tamamen kanuna uygundur. Adli bir hata mevcut değildir. İleri sürülen itirazların, esasa taallûk eden kısımları tamamen tetkik, tahlil ve intacedilmiştir. Usule taallûk eden kısımlara hiç temas etmek istemiyorum. Çünkü arz ettiğim gibi, bunlar vâridolsa dahi hükme müessir değildir. Bu sebeple raporun tasvibedilmesi lâzımdır, kanaatindeyim.

Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Encümen.

ADLIYE ENCÜMENİ ADINA İBRAHİM US (Kars) — Muhterem arkadaşlar, biraz evvel de arz etmiştim. Nüfus kaydının olmamasına rağmen sabıka kaydı sorulmuş ve gelen cevapta Mustafaoğlu 1933 doğumlu Ali Kınalı'nın iki ay mahkûmiyeti bulunduğu ve askerlik ödevini ifadan sonra bu cezasının çektirileceği zikredilmiştir. Adli sicil vermiş olduğu bu cevap nüfusun verdiği cevaptan daha az resmî mahiyet taşıyorsa gerektir.

Sırrı Atalay arkadaşım ayrıca dinlenmiyen şehitlerden behsetti. 20 şahit dinlenmiştir. Yalnız bunların içinden 6 - 7 şahit ilk ve hazırlık tahkikatında dinlendikleri halde sonradan terhis edilmeleri dolayısıyla bunların yeminli ifadelerinin okunması ile iktifa edilmiş ve mahkemece maznuna ifadeleri okuyup, bu ifadeler hakkında bir diyeceği olup olmadığı sorulmuş ve maznun bir diyeceği olmadığını beyan etmiştir. Sonra şahitler dinlenirken maznunun dışarıya çıkarılmasına gelince : Maznun şirrettir şahitler bu sebeple çekinir hakikatı söylemezler endişesiyle mahkeme bu kararı almıştır. Bu tesir altında kalmak suretiyle, şahitlerin ifadelerinde samimiyet gösterebilecekleri sebebiyle mahkeme bu kararı almış ve maznunu dışarıya çıkarmış ve bilâhara verilen ifadeleri kendisine okunmuş bulunuyor.

Onbaşını öldürme kastı : Dosyada doğrudan doğruya onbaşını hedef tuttuğu, ranzaya tırmandığı ve bir ayağını yandaki çimento dayanağa koyup sol eliyle maktulün yattığı ranzayı tutmak suretiyle yukarı tırmanıp evvelâ maktulü dürtüp uyandırdığı ve sonra süngüyü sapladığı ve gemici fenerinin yanar oluşu onbaşının burada yatmakta olduğunu gayet iyi bildiği nazara

alınacak olursa onbaşığı bilerek hedef tutmuş ve suçu işlemiş olduğu anlaşılır.

Vahim hal : Hakikaten bizce bundan daha vahim hal olamaz. Yatmakta bulunan ve arkadaşları arasında gayet iyi tanınan onbaşığı gece yarısı durup dururken kasatura ile öldürmek suretiyle işlenen suç vahimdir.

Daim Süalp arkadaşımız mahkeme raporundaki «bilinmiyen sebep» tâbirini uygun görmediler. Bu tâbirin Temyiz kararında geçmiş olmasını iyi bulmadılar. Bu tâbir aynen mahkeme kararında ve Temyiz kararında olduğu için rapora almış bulunuyoruz. Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Başka söz istiyen yoktur. Verilen bir takrir var, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Üstünü öldürmek iddiası ile idama mahkûm edilen er Ali Kınalı'nın cezasının Anayasanın 26 ncı maddesine tevfikân müebbet ağır hapse tahvilini, şifâhen arz ettiğim sebeplere binaen arz ederim.

Kars
S. Atalay

REİS — Okunan takririn nazarı dikkate alınmasını kabul edenler... Etmeyenler... Takrir reddedilmiştir.

Ölüm cezasına çarptırılmasını tazammun eden Adliye Encümeni mazbatasını reynize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2. — *Tekel Genel Müdürlüğünün 1946 yılı döner sermaye muamelâtına ait bilânçosu ile Kıbrıt ve Çakmak Geçici İşletme İdaresi ve Türk Tütün Limitet Ortaklığının aynı yıl bilânçoları mülga Kıbrıt ve Çakmak Tekeli Geçici İşletme İdaresinin 1. I. 1946 ilâ 31. V. 1946 süresine ait bilânçosu ile Tekel Umum Müdürlüğünün 1946 bütçe yılı hesabı katîsine ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi ve Tekel Genel Müdürlüğü 1946 malî yılı Hesabı Katî kanunu lâyihası ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası (3/258, 257, 121, 1/56)*

REİS — Alâkalı vekil burada, encümen? Burada.

DİVANI MUHASEBAT ENCÜMENİ REİSİ
SADETTİN ERTUR (Niğde) — Efendim; bâ-

zı maddelerde maddi hatalar olmuştur, yeneden tetkik ve mutalâa edilmek üzere bu hesabı katî lâyihasının müzakeresinin gelecek İnikada tehirini rica ediyorum.

REİS — Efendim, encümen usule mütaalik bir teklifte bulunmuştur. Dâhilî Nizamnamemizin 89 ncü maddesinin 3 ncü fıkrasına göre bu ancak reynizle mümkündür. Bu itibarla tehiri reynize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir, efendim.

İkinci müzakeresi yapılacak maddelere geçiyoruz, efendim.

3. — *Fatma Fikret Berk'tin'in hükümlü olduğu 4 ay 20 günlük hapis cezası hakkında Arzuhal ve Adliye encümenleri mazbataları (5/32) (1)*

REİS — İkinci müzakeresidir. Birinci maddeyi okutuyorum, efendim.

Fatma Fikret Mayda (Berk'tin) in hükümlü olduğu cezasının affı hakkında Kanun

MADDE 1. — Nüfusta İstanbul Fatih Tutı-abdullah mahallesinde kayıtlı 1339 İstanbul doğumlu Şevki kızı Fatma Fikret Mayda (Berk'tin) in 1918 sayılı Kanununun 25/3 ve son fıkrası ile Türk Ceza Kanununun 59 ncü maddesi mucibince İstanbul 9 ncü Asliye Ceza Mahkemesince hükmedilmiş bulunan 4 ay 20 günlük hapis cezası fer'î ve mütemmim cezalarıyla birlikte affedilmiştir.

REİS — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi oyunuzda arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'îdir.

REİS — Maddeyi oyunuzda arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu icraya Adliye Vekili memurdur.

REİS — Maddeyi oyunuzda arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesi üzerindeki müzakere bitmiştir. Son olarak söz istiyen arkadaşımız var mı? Olmadığına göre kanunun he-

(1) Birinci müzakeresi (40) ncü İnikat zaptındadır.

yeti umumiyesini reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4. — *Teknik yardım temini hususunda Birleşmiş Milletler ile Hükümetimiz arasında imzalanan 18 numaralı Ek Anlaşmanın tasdikı hakkında kanun lâiyhası ve Hariciye ve Ziraat encümenleri mazbataları (1/524) (1)*

REİS — İkinci müzakeresidir. Maddeyi okuyoruz, efendim.

Teknik yardım temini hususunda Birleşmiş Milletler ile Hükümetimiz arasında imzalanan 18 numaralı Ek Anlaşmanın tasdikı hakkında Kanun

MADDE 1. — Türkiye'de kauçuk istihsal metotları ve teknolojisi mevzuundaki ilmî araştırmalar için teknik yardım temini hususunda Birleşmiş Milletler ile Hükümetimiz arasında 15. VI. 1956 tarihinde Ankara'da imzalanan ilişik 18 numaralı Ek Anlaşma tasdik edilmiştir.

REİS — Maddeyi oyunuzaya arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi oyunuzaya arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya Ziraat Vekili memurdur.

REİS — Maddeyi oyunuzaya arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesinin müzakeresi bitmiştir. Son olarak söz istiyen var mı efendim?

Kanunun heyeti umumiyesi açık oyunuzaya arz edilmiştir.

Birinci müzakeresi yapılacak maddelere geçiyoruz.

5. — *İnhisarlar Umum Müdürlüğünün teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 4036 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 4896 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin tadili hak-*

(1) Birinci müzakeresi 40 ncı İnikat zaptındadır.

kında kanun lâiyhası ve Gümrük ve İnhisarlar ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/598) (1)

REİS — Mazbatada takdimen müzakeresi teklif edilmektedir. Takdimen müzakeresini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen varmı efendim?

Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâiyhanın müstaceliyetle müzakeresi istenilmektedir. Müstaceliyeti oyunuzaya arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İnhisarlar Umum Müdürlüğü teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 4036 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 4896 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin tadili hakkında Kanun

MADDE 1. — İnhisarlar Umum Müdürlüğü teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 4036 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 4896 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvel kaldırılmış ve yerine bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvel konulmuştur.

REİS — Maddeyi oyunuzaya arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bağlı (1) sayılı cetveldeki müşavir avukat ve avukat kadrolarına tâyin edilecek olanlar hariçte avukatlık yapamazlar.

REİS — Maddeyi oyunuzaya arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — 5804 ve 5992 sayılı kanunlar meriyetten kaldırılmıştır.

REİS — Maddeyi oyunuzaya arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanunun meriyete girdiği tarihte memur bulunanlardan memuriyet unvanları değiştirilmemiş olanların kadro aylık ücretleri değiştirilmiş olsa dahi yeniden tâyinlerine lüzum kalmadan aylık ücretlerinin verilmesine devam olunur. Bu kanunla memuriyet unvanı ve aylık ücretleri değiştirilen veya yeniden ihdas edilen kadrolara tâyin olunanlara muvakkat vazife, hastalık, izin gibi ka-

(1) 144 sayılı matbuu zaptın sonundadır.

nuni sebeplerle vazifeleri başında olmasalar da-
hi işe başlamaları kayıt ve şartına bakılmaksı-
zın aylık ücretleri verilir.

REİS — Maddeyi oyunuzda arz ediyorum.
Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Bu kanuna bağ-
lı (2) sayılı cetvelde yazılı kadrolar 1957 malî
yılı zarfında kullanılamaz.

REİS — Maddeyi oyunuzda arz ediyorum.
Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanun 1 Mart 1957 tari-
hinde meriyete girer.

GÜMRÜK VE TEKEL VEKİLİ HÂDİ HÜS-
MAN (İstanbul) — Söz istiyorum.

REİS — Buyurun.

GÜMRÜK VE İNHİSARLAR VEKİLİ HÂ-
Dİ HÜSMAN (İstanbul) — Muhterem arkadaş-
lar; bu maddenin neşri tarihinden olması icab-
 ediyor. Kanunun müzakeresi biraz geciktiği için
o şekilde reyeye konulmasını rica ediyorum.

REİS — Maddeyi (neşri tarihinden itibaren)
kaydiyle okuyoruz.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden iti-
baren meriyete girer.

REİS — Maddeyi bu şekliyle oyunuzda arz
ediyorum. Kabul edenler.. Kabul etmeyenler..
Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini ie-
raya, Maliye ve Gümrük ve İnhisarlar Vekilleri
memurdur.

REİS — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul
edilmiştir.

Kanunun maddelerinin müzakeresi bitmiştir.
Son olarak söz istiyen arkadaş var mı?..

Kanunun heyeti umumiyesini oyunuzda arz
ediyorum. Kabul edenler.. Kabul etmeyenler..
Kabul edilmiştir.

6. — *Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası ku-
ruluşu kanun lâyihası ve Maarif ve Bütçe encü-
menteri mazbataları (1/530) (1)*

REİS — Lâyihanın takdimen müzakeresi ta-
lebedilmektedir. Takdimen müzakeresini oyunuz-
da arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler..
Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen arka-

(1) 145 sayılı matbuua zaptın sonundadır.

daşımız var mı? Maddelere geçilmesini oyunuzda
arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Ka-
bul edilmiştir, efendim.

Lâyihanın müstaceliyetle görüşülmesi teklifi
vardır. Müstaceliyetle görüşülmesini oyunuzda arz
ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul
edilmiştir, efendim.

Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrasının kuruluşu hakkında Kanun

MADDE 1. — Maarif Vekâletine bağlı Riya-
seti Cumhur Filârmoni Orkestrasının adı (Riya-
seti Cumhur Senfoni Orkestrası) olarak değışti-
rilmiş ve müessese aşağıdaki hükümlere göre ye-
niden teşkilâtlandırılmıştır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok.
Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler..
Etmeyenler.. Kabul edilmiştir, efendim.

MADDE 2. — Riyaseti Cumhur Senfoni Or-
kestrasının vazifeleri; memlekette sanat kültürü-
nün inkişafı bakımından lüzumlu faaliyetlerde
bulunmak, milletlerarası değerdeki millî sanat
çalışmalarında memleketimizdeki benzeri müesse-
selerle iş birliği yapmak, ücretsiz halk konserleri
tertip ve icra etmektir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok.
Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler..
Etmeyenler.. Kabul edilmiştir, efendim.

MADDE 3. — Riyaseti Cumhur Senfoni Or-
kestrası :

1. Orkestra şefi ve üyeleri,
2. Orkestra yönetim kurulu,
3. Müdür,
4. Memurlar,
dan terekübeder.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok.
Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler..
Etmeyenler.. Kabul edilmiştir, efendim.

MADDE 4. — Riyaseti Cumhur Senfoni Or-
kestrasının teknik bünyesi aşağıdaki unvanları
taşıyan elemanlardan ibarettir. Bu teknik bünye-
de hizmet gören sanatkârlara orkestra üyesi denir.

Şef

Şef muavinleri

Birinci, ikinci, üçüncü konsertmaisterler ve
çello solisti

Konsertmaister muavinleri

İkinci keman grup şefi

Viyola grup şefi,
 Çello grup şefi,
 Kontrbas grup şefi
 Flüt grup şefi
 Obua grup şefi
 Klarnet grup şefi
 Fagot grup şefi
 Korno grup şefi
 Trompet grup şefi
 Trombon grup şefi
 Bateri grup şefi
 Harp grup şefi
 Enstrüman üyeleri

REİŞ — Madde hakkında söz istiyen yok.
 Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler...
 Etmeyenler... Kabul edilmiştir, efendim.

MADDE 5. — Riyaseti Cumhuriyet Senfoni Orkestrasının Şefi; her hangi bir konservatuvarın yüksek kısımlarından birinde ihtisas yaptıktan sonra memleket içinde veya dışında tanınmış bir senfoni orkestrasının şefinin yanında en az iki yıl başarı ile orkestra şefliği yapmış namzetler arasından 6 ncı maddede yazılı mütehasıs komisyon tarafından seçilir. Orkestra şefi Başvekille Maarif Vekilinin müşterek kararı üzerine Reisi-cumhurun tasdiki ile tâyin edilir.

REİŞ — Madde hakkında söz istiyen yok.
 Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler...
 Etmeyenler... Kabul edilmiştir, efendim.

MADDE 6. — Orkestra şefini seçecek heyet, aşağıdaki zatlardan teşekkül eder :

- Maarif Vekâleti Güzel Sanatlar Umum Müdürü,
- Devlet Konservatuvarı Müdürü,
- Devlet konservatuvarı öğretmenleri arasından Maarif Vekâletince seçilecek bir öğretmen,
- Senfoni Orkestrası birinci konsertmaisteri,
- Senfoni Orkestrası Yönetim Kurulunun kendi aralarından seçecekleri iki âza.

REİŞ — Madde hakkında söz istiyen yok.
 Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler...
 Etmeyenler... Kabul edilmiştir, efendim.

MADDE 7. — Orkestranın her türlü sanat işleri, orkestra şefinin idaresi ve mesuliyeti altında yürütülür.

REİŞ — Madde hakkında söz istiyen yok.

Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler...
 Etmeyenler... Kabul edilmiştir, efendim.

MADDE 8. — Orkestra şef muavinliklerine seçileceklerde de şefte aranan şart ve vasıflar aranır. Şef muavinleri orkestra şefinin teknik yardımcılarıdır. Kendilerine verilen vazifeleri şef adına ifa ederler. Tâyinleri, orkestra şefinin inhası üzerine, Maarif Vekâletince yapılır.

REİŞ — Madde hakkında söz istiyen yok.
 Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler...
 Etmeyenler... Kabul edilmiştir, efendim.

MADDE 9. — Riyaseti Cumhuriyet Senfoni Orkestrası üyelerinden teknik unvanları aşağıda yazılı olanların tâyinleri; orkestra şefinin başkanlığında, alâkalı sazların 4 ncü maddedeki teknik kuruluşa göre en ileri kademelerini işgal eden üyelerinden teşekkül edecek bir heyetin seçim kararı ve orkestra şefinin inhası üzerine Maarif Vekâletince yapılır.

Konsertmaisterler ile Çello Solisti
 Konsertmaister muavinleri
 Grup şefleri ve muavinleri
 Birinci derecede keman üyeleri
 Çift saz çalanlar ve enstrüman üyeleri

REİŞ — Madde hakkında söz istiyen yok.
 Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler...
 Etmeyenler... Kabul edilmiştir, efendim.

MADDE 10. — Riyaseti Cumhuriyet Senfoni Orkestrasının her türlü idari işleri, orkestra şefinin başkanlığında orkestra üyelerinin kendi aralarından bir yıl süre ile seçecekleri beş üyeden müteşekkıl yönetim kurulu tarafından düzenlenir.

REİŞ — Madde hakkında söz istiyen yok.
 Reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Onuncu madde gereğince yönetim kuruluna seçilecek üyeler arasından Maarif Vekâletince bir Orkestra Müdürü ve Müdür Muavini tâyin edilir. Orkestranın idari işleri, orkestra müdürünün mesuliyeti altında yürütülür. Bu vazifeleri ifa edeceklere verilecek olan ek görev ücretleri bağı (3) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Orkestra şefinin bulunmadığı zamanlarda yönetim kuruluna Orkestra Müdürü başkanlık eder.

REİŞ — Maddeyi kabul edenler... Etmeyen-

ler... Kabul edilmiştir. Rey toplama muamelesi bitmiştir.

MADDE 12. — Orkestra konserlerinde solist olarak yerli ve yabancı sanatkar istihdamı caizdir. Bunlara, yapılacak anlaşmalarla tesbit edilecek ücretler verilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Orkestra Şefliğinde yabancı uzman istihdamı halinde; Orkestra Şefi için tesbit edilen vazifeler aynı salâhiyetle yabancı şef tarafından da ifa edilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Orkestra çalışmalarını her yıl bir Eylül'den bir Haziran tarihine kadar devam eder. Orkestra şef ve şef muavinleri ile üyeler, bu müddetler dışında kalan üç ay zarfında mezun sayılırlar. Ancak, izinli sayıldıkları bu müddetler içinde hizmete çağırılmaları halinde mezun buldukları mahalden Ankara'ya celb edileceklerine yalnız yol parası, diğer mahallere çağırılacaklara ise Harcırah Kanunu esasları dâhilinde muvakkat vazife harcırahı verilir.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Orkestranın mukaveleli olmayan şefleri ile bilûmum üyeleri hakkında 6211 sayılı Kanun ve 788 sayılı Kanunun 8 ve 84 ncu maddeleri, 3656 sayılı Kanunun 18 nci maddesi, 4598 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi ile 4489 sayılı Kanun hükümleri tatbik olunur. 3656 sayılı Kanunun 18 ve 4598 sayılı Kanunun 9 ncu maddeleri ile 4489 sayılı Kanun hükümlerinin tatbikinde üyelerin emekliliğe esas ücret tutarları nazara alınır.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası üyeleri orkestra kuruluşunun gayesi ile ilgili eğitim ve öğretim hizmetleri dışında resmî ve hususi hiçbir iş alamazlar. Bu hükme aykırı hareket eden üyenin orkestradaki işine nihayet verilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Orkestra tarafından verilecek ücretsiz halk konserlerinden mâada ne gibi ahvalde ücretli konserler verilebileceği ve bu takdirde giriş ücretlerinin âzami ve asgari miktarları, âmme menfaatlerine hâdim cemiyetlere tahsis edilecek konserlerin giriş ücretleri Maarif Vekâletince tâyin olunur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Orkestra mensuplarına iki yıl müddetle bir takım elbise (veston, frak veya simokin), bir çift rugan iskarpin ve üç yıl müddetle de bir siyah pardesü verilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Orkestranın sanat ve idare işlerine, çalışma tarz ve zamanlarına, Yönetim Kurulunun seçimine ve görevlerine, tatil aylarında tertibedilecek konser faaliyetlerine, hizmete alınışa ve çıkarılışa, terfi ve tecziyeye, 12 nci madde mucibince ödenecek solist tazminatına ve bu kanunda zikredilmeyen diğer hususlara ait esaslar, Maarif Vekâletince yapılacak bir talimatname ile belirtilir.

REİS — Söz isteyen var mı? Maddeyi oyunuzaya arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Bu kanun hükümlerine göre orkestra mensuplarına verilecek ücretlerin tediye şekli, Devlet memurları maaşlarının tediye şekline tâbidir.

REİS — Söz isteyen varmı, efendim? Maddeyi oyunuzaya arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 21. — 11 Mart 1954 tarihli ve 6388 sayılı Kanunun birinci, ikinci ve üçüncü maddeleri hükümleri, Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrasının yabancı olmayan şef ve üyeleri hakkında da aynen tatbik olunur.

REİS — Söz isteyen var mı? Maddeyi oyunuzaya arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 22. — Orkestranın teknik bünyesine dâhil şef ve üyelerin adedleri ile bunlara verilebilecek ücretler bağı (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvelde yazılı hadler dâhilinde orkestra üyelerinden her birine bir yıl müddetle verilecek ücret miktarları malî yıl başlarında Orkestra Yönetim Kurulunca tesbit edilerek Maarif Vekilinin tasvibine arz olunur.

REİS — Söz istiyen var mı, efendim?

Buyurun, komisyon.

MAARİF ENCÜMENİ M. M. BAHATTİN ÖRNEKOL (Sivas) — Efendim, Riyaseti Cumhuriyet Senfoni Orkestrası üyelerinin teknik unvanlarına işaret eden 9 ncu maddede; «1 nci derecede keman üyeleri» dendiği halde buradaki cetvelde sadece «Birinci keman üyeleri» deniliyor. Bu tâbirin tashihi ile «Birinci derecede keman üyeleri» şeklinde olmasını, yani «derece» kelimesinin ilâvesini rica ediyoruz, efendim.

REİS — Maddeyi cetvelde yapılan tashihiyle oyunuzla arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Maarif Vekâleti kuruluş kadroları ile merkez kuruluşu ve görevleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair olan 4926 sayılı Kanuna bağı (1) sayılı cetvelin Güzel Sanatlar Umum Müdürlüğüne bağı kurumlar başlığı altındaki Riyaseti Cumhuriyet Filârmoni Orkestrası kadroları kaldırılmış ve yerine, bağı (2) sayılı cetvelde yazılı kadrolar konulmuştur.

REİS — Söz istiyen var mı efendim? Maddeyi cetvelle birlikte oyunuzla arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 24. — 4926 sayılı Kanuna ilişik (2) sayılı cetvelin Güzel Sanatlar Umum Müdürlüğü başlığı altındaki Riyaseti Cumhuriyet Filârmoni Orkestrasına ait ek görev kadroları kaldırılmış ve yerine, bağı (3) sayılı cetveldeki kadrolar konulmuştur.

REİS — Söz istiyen var mı? Maddeyi cetvelle beraber oyunuzla arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 25. — 1602, 2021, 3045 ve 4701 sayılı kanunlarla, 3942 sayılı Kanunun Riyaseti Cumhuriyet Filârmoni Orkestrası ile ilgili hükümleri ve 5441 sayılı Kanunun 16 nci maddesi kaldırılmış ve 3829 sayılı Kanunun 10 ncu mad-

desinde geçen (Riyaseti Cumhuriyet Filârmoni Orkestrası) sözü (Riyaseti Cumhuriyet Senfoni Orkestrası) olarak değiştirilmiştir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — İşbu kanun yürürlüğe girdiği tarihte Riyaseti Cumhuriyet Filârmoni Orkestrasında vazife görmekte olan orkestra üyelerinin bu kanuna bağı kadrolardaki vazifelere tâyinleri halinde bunlara verilecek ücretlerin tesbitinde, Devlet hizmetinde geçmiş olan hizmet süreleri, almakta oldukları maaşları ve icra ettikleri vazifeler ve başarıları nazarı dikkate alınır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok. Reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Bu kanunla kabul edilen orkestra üyelerine ait ücretler de 1957 bütçe yılı zarfında Maarif Vekâleti bütçesinin maaşlar faslının alâkalı maddesinden ödenir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 26. — Bu kanun 28 Şubat 1957 tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Söz istiyen var mı?

ŞEFİK BAKAY (Kırklareli) — Neşri tarihinden muteber olmak üzere reye konulmasını teklif ediyorum.

REİS — Maddeyi, neşri tarihinden itibaren mer'i olmak üzere reynize koyuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 27. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesi üzerine müzakerelere bitmiştir.

Son olarak üzerinde konuşmak istiyen var mı? (Yok sesleri)

Kanunun heyeti umumiyesini reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teknik vardım temini hususunda Birleşmiş

Milletler ile Hükümetimiz arasında imzalanan 18 numaralı Ek Anlaşmanın tasdiki hakkında kanun lâyihasına (273) arkadaş iştirak etmiş ve kanun lâyihası (273) reyle kabul edilmiştir.

7. — Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti teşkilât ve memurları Kanununa bâzı hükümler eklenmesine ve 4258 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvellerinin değiştirilmesine dair 4862 sayılı Kanuna bağlı cetvellerle 3017 sayılı Kanunun 60 ncı maddesinin tadili hakkında kanun lâyihası, Elâzığ Mebusu Ömer Faruk Sanaç'ın, Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti teşkilât ve memurları Kanununa bâzı hükümler eklenmesine ve 4258 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvelle-

rinin değiştirilmesine dair 4862 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde değişiklik yapılmasına ve 3017 sayılı Kanunun 60 ncı maddesinin tadiline dair kanun teklifi Sıhhat ve İctimai Muavenet ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/448, 2/254)

REİS — Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekili buradalar mı, efendim? (Yok sesleri)

Alâkalı vekil bulunmadığı için müzakeresini bir defaya mahsus olmak üzere gelecek İnikada talik ediyoruz, efendim.

27 Mart 1957 Çarşamba günü saat 15 te toplanmak üzere celseyi kapatıyorum.

Kapanma saati : 17,20

B — TAHRİRİ SUALLER VE CEVAPLARI

1. — Diyarbakır Mebusu Halil Turgut'un, 1954 - 1956 yıllarında ecnebi memleketlere gönderilen memurların sayısına dair Başvekiliden olan sualine Başvekil adına Maliye Vekili Hasan Polatkan'ın tahriri cevabı (7/237)

24 . X . 1956

Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki, sorunun Sayın Başvekil tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına müsaadelelerini saygı ile arz ederim.

Diyarbakır
Halil Turgut

1. 1954, 1955, 1956 yıllarında vekâletler ve mülhak bütçeli umum müdürlükler ile İktisadi Devlet Teşekkülleri tarafından muhtelif nam ve maksatlarla ecnebi memleketlere gönderilen memurların (gönderilenlerin ad ve soyadları, yaş durumu ile gittikleri ecnebi memlekette kalacakları müddeti ve müddet dolduğu halde yurda dönmiyenlerin miktarını gösterir listeler halinde) sayısı nedir?

T. C.

Maliye Vekâleti

Hazine Umum Müdürlüğü 11 . III . 1957

Tediye Muvazenesi ve Döviz

Tahsisleri Dairesi

Tediye Muvazenesi Şb.

Sayı : 57030/12214

Öz : Diyarbakır Mebusu Halil Turgut'un sual tahriri Hk.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliği Yüksek Makamına

Diyarbakır Mebusu Halil Turgut tarafından Yüksek Makamınıza arz edilmiş bulunan; 1954, 1955, 1956 yıllarında, vekâletler, mülhak bütçeli umum müdürlükler ve İktisadi Devlet teşekkülleri tarafından ecnebi memleketlere gönderilen memurlara müteallik, 24 . X . 1956 tarihli yazılı sual tahririnin, Başvekil namına vekâletimce cevaplandırılması tensibedilmiş ve mezkûr tahrir sahibine verilecek cevap bir liste üzerine çıkarılarak leffen takdim kılınmıştır.

Bilgilerine saygı ile arz olunur.

Maliye Vekili
H. Polatkan

1954, 1955 ve 1956 yıllarında vekâletler, İktisadi Devlet Teşekkülleri mülhak bütçeli idareler ve diğer âmme sektörüne dâhil müesseseler tarafından eenebi memlekete gönderilen memurlara bu seyahatleri için verilen dövizlerin seneler itibariyle baliğ olduğu Türk lirası tutarı (000 TL)

1954	1955	1956 11 aylık
11 272	8 368	8 691

2. — *Sinob Mebusu Vehbi Dayıbaş'ın, Boyabat kazasının Ekinvıran mevkiinde sızmakta olan ham petrol dolayısıyla araştırma yapılması hususunda ne düşünüldüğüne dair sualine İşletmeler Vekili Samet Ağaoğlu'nun tahriri cevabı (7/289)*

25 . I . 1957

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Boyabat kazasının Ekinvıran mevkiinde yıllardan beri sızmakta olan ham petrol hakkında sırası geldikçe temennilerde bulunulmakta ve bu sahada esaslı bir araştırma lüzumuna işaret olunmaktadır.

Buna rağmen alâkalıların henüz ciddi bir teşebbüse geçmedikleri görülmüyor bu konuda vâkı olacak gecikmeyi iktisadi politikamızın başında gelen petrol dâvamızla kabili telif görmekteyim. Bu hususta ne düşünüldüğünün İşletmeler Vekâletince yazılı olarak cevaplandırılmasına yüksek delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Sinob
Vehbi Dayıbaş

T. C.

İşletmeler Vekâleti 9 . III . 1957
İşletmeler Dairesi Başkanlığı
Sayı : 1226/3

Özü : Vehbi Dayıbaş'ın sorusu Hak.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisiğine

29 . I . 1957 tarihli Kanunlar Müdürlüğü 3809/17086 sayılı yazıları cevabıdır :

Sinob Mebusu Vehbi Dayıbaş'ın, Boyabat kazasının Ekinvıran mevkiindeki petrol sızıntı yerinde araştırma yapılıp yapılmıyacağına dair

bulunan tahriri sual tahriri üzerine keyfiyet incelenmiştir.

1911 ve 1955 yılları arasında muhtelif tarihlerde mezkûr sahada yapılan tetkikler değişik neticeler vermiş ve jeolojik etüdler bölgenin petrol bakımından önemli olmadığını göstermiştir.

Bununla beraber, halen Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının arama sahasına giren mezkûr mahalde ticari kıymet taşıyan petrolün mevcud olup olmadığı hususunda katı bir netice elde etmek için şirket 1957 yılında gerekli çalışmalara başlayacaktır.

Keyfiyeti saygılarımla arz ederim.

İşletmeler Vekili
S. Ağaoğlu

3. — *Seyhan Mebusu Mustafa Akçalı'nın, Ziraat Vekâletine bağlı umum müdürlüklerde vazife görmekte olan Yüksek Ziraat Mühendisi, Bölge Ziraat Okulu ve Makina İhtisas Okulu mezunlarına ve ek görevle çalıştırılanlarla yabancı memlekete tahsil ve staj için gönderilenlere dair sualine Ziraat Vekili Esat Budakoğlu'nun tahriri cevabı (7/300)*

Türkiye B. M. Meclisi Yüksek Başkanlığına

Aşağıdaki suallerimin Ziraat Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletinizi arz ve rica ederim.

Seyhan
Mustafa Akçalı

1. Ziraat Vekâletine bağlı umum müdürlüklerde vazife görmekte olan Yüksek Ziraat Mühendisi, Bölge Ziraat Okulu ve Makina İhtisas Okulu mezunları arasında üst derece maaş alan kaç müdür veya memur vardır. Bunların yukarıki tasnife göre miktarları ne kadardır?

2. Ankara'da vazife görenlerin kaç tanesine vekâlet maaşı verilmektedir, bu gibilere verilen vekâlet maaşında prensipler nelerdir? Kimlere verildiğini ve miktarını ve bu gibi vekâletlerin Ankara merkezinde mi, yoksa taşradan mı verildiğinin ayrı ayrı ve birinci maddedeki tasnife göre miktarı ne kadardır.

3. Vekâlette ek görev kimlere verilmektedir? Bu işte de bir prensip kabul edilmiş midir? Prensipler nelerdir ve birinci maddedeki tasnife göre adedleri ne kadardır?

4. Vekâlet teftiş heyetinde olmadığı halde

senenin birçok aylarında tetkik veya teftiş gibi işlerle meşgul olmak üzere taşraya gönderilip harcırah alanlar var mıdır? Varsa kimlerdir.

5. Yabancı memleketlere tahsil ve tetkik için gönderilen ziraatçiler hangi usul veya prensibe göre tefrik edilmektedir. 1950 yılından bu ana kadar kaç ziraatçi gönderilmiştir? Birinci maddedeki tasnife göre adedleri ne kadardır

6. Yabancı memleketlere tahsil veya staja gidip gelen ziraatçilerden vekâlet olarak millet ve memleket olarak ne şekilde istifade edilmiştir? Nerelerde çalıştırıldıklarının liste halinde bildirilmesi, her hangi şekilde olursa olsun 1950 den bu ana kadar gidenlere ne miktar döviz ödenmiştir. Amerikan yardımından bu gibiler ne miktardır?

T. C.

Ziraat Vekâleti
Tetkik ve İstişare
Heyeti Reisliği
Hususi No. 160

23.III.1957

Hulâsa : Seyhan Mebusu Mustafa Akçalı'nın tahriri sual tahriri cevabının gönderildiği hakkında.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliği Yüksek Makamına

11. II. 1957 gün ve Umumi Kâtiplik Kanunlar Md. 7-300/3870-17339 sayılı yazıları C. :

Sayhan Mebusu Mustafa Akçalı tarafından verilen, vekâletimize ait tahriri sual tahriri cevaplarının ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Ziraat Vekili
E. Budakoğlu

20. IX. 1943 tarih ve 4489 sayılı Kanun İCA ve FAO teknik yardımları veya sair imkânlarla görgü, bilgi ve ihtisasını artırmak üzere yabancı memleketlere gönderilecekler hakkındaki esaslar

A) Gönderileceklerde aranacak vasıflar :

1. Ziraat tahsilini ve askerliğini bitirmiş ve gönderileceği ihtisas kolunda en az iki yıl başarı ile çalışmış olmak; (Memleketimiz için yeni sayılan ihtisas sahalarında gönderileceklerin iki yıllık asgari hizmet müddetini bu sahalarda geçirmiş olmaları şart olmadığı gibi, vekâlet hizmetlerinin hüsnü suretle ifası bakımından lüzumlu elemanları yetiştirmek üzere

diğer mesleklere ait tahsilini ikmal etmiş olanlardan da aynı esaslar dâhilinde eleman gönderilebilir.)

2. Son iki tezkiye ve sicil durumu pek iyi veya iyi olmak;

3. Sağlık durumu yabancı memleketlere gönderilmesine ve her türlü zirai hizmetleri aktsatmadan yürütmeye müsait bulunmak; (Bu husus, son terfiye esas olan sağlık raporuna göre tesbit edilir.)

4. Mütaakıp maddeler gereğince vekâletimize yapılacak müracaat tarihindeki yılın Aralık ayı nihayeti itibariyle 35 yaşını geçmemiş olmak;

5. Görgü, bilgi ve ihtisasını artırmak üzere daha evvel aynı kanun veya teknik yardıma istinaden yabancı memleketlere gönderilmemiş olmak.

Evvelce yabancı memleketlere gönderilmiş olanların ikinci bir imkândan faydalanarak tekrar yollanabilmeleri için bu gibilerin evvelce gittikleri branşlar dâhilinde çalışmakta olmaları ve yine aynı branştan gönderilmeyi kabul etmeleri şarttır.

(Not) : İlişik listeler soru sahibine gösterilmiş ve dosyasında hıfzedilmiştir.

B) Müracaat :

6. Hangi kanun veya anlaşmaya dayanılarak hangi memleketlere hangi branşlar için ne kadar müddetle ne miktar eleman gönderileceği muayyen zamanlarda teşkilât ve müesseselere tebliğ olunur.

İstekliler bir örneği ilişik sual varakasını doğru olarak doldurup bir dilekçe ile ve 4,5×6 Cm. ebadında iki adet fotoğrafla birlikte daireleri âmirlerine tevdi edecekler ve daire âmirleri de bu memurun müracaat ettiği branştan yabancı memleketlere gönderilmesi hususundaki kanaatini; memurun ahlâkı, çalışkanlığı, yeni bilgileri öğrenme ve meslekte faydalı olma kabiliyet ve isteğini gözönünde tutarak vazih bir şekilde yazıp gizli olarak, tebliğde bildirilecek müddet içerisinde, vekâlette bulunduracaklardır. Bildirilecek müddetin hitamından sonra vekâlete gelecek müracaatlar ve postada vâkı olacak gecikmeler nazarı itibare alınmaz.

C) Seçim ve imtihan :

7. Müracaat edenlerin durumları, (A) bölümünde yazılı yabancı memleketlere gönderile-

ceklerde aranacak vasıflar bakımından, vekâlet merkezinde müsteşarın veya tensibedeceği zatın riyasetinde ilgili daire başkanı ile bu işlerle görevli yardımcı ve alâkalı şube müdürleri ile zat işleri müdüründen bir heyet tarafından tetkik ve imtihana girmeleri uygun görüleceklerle görülmiyenler mucip sebepleriyle birlikte ayrı ayrı tesbit ve ilgililere tebliğ olunur.

8. Yabancı memleketlere gönderileceklerin nihai seçimi gönderilecek branşla ilgili meslek dersleriyle lisandan imtihana tâbi tutularak yapılır. Meslek imtihanları Ankara Ziraat Fakültesinde ve dekanlıkça seçilecek öğretim üyeleri ve vekâlet mütehassıslarından teşkil olunacak heyetler tarafından yapılır.

Lisan imtihanı Vekâlette Vekâletçe teşkil edilecek heyetler tarafından icra olunur.

Lisan kursuna alınanların kurs sonundaki notları esastır.

9. Her branş için gönderilecek elemanların menselerine göre miktarları, yapılacak tebligatta belirtilir ve imtihan soruları da buna göre ayrı ayrı tertiplenir.

10. İmtihan neticesinde verilen not her namzedin imtihan kâğıtları kime ait olduğu anlaşılacak şekilde tertiplenir. Kâğıdına okunaklı bir şekilde rakam ve yazı ile yazılır ve durum ayrıca bir zabıtla da tevsik edilir.

Zabıtta her kâğıda verilen not en yüksekten başlamak üzere sıra numarası ile yazılır ve altı imtihan heyeti âzası tarafından imzalanarak vekâlete gönderilir.

11. İmtihana girmeleri uygun görülenlere yapılacak tebligatta imtihanın yeri, günü ve saati bildirilir. Namzetlere imtihana girmeden önce fotoğrafları birer (imtihana giriş kartı) verilir. Namzetlerin imtihan gününden en az bir gün evvel imtihan mahallinde bulunmaları ve giriş hazırlıklarını bitirmeleri zaruridir. Namzetlere memuriyet mahallinden imtihan mahalline kadar geliş ve dönüş yol paralarıyla bir haftaya kadar Harecrah Kanununa göre verilir.

12. Meslek imtihanları yazılı, lisan imtihanları hem yazılı ve hem sözlü olarak yapılır. Yazılı meslek imtihanının âzami müddeti 3 yazılı lisan imtihanının âzami müddeti bir saat ve şifahi lisan imtihanının âzami müddeti bir kişi için 15

dakikadır. Her ne suretle olursa olsun ilân edilen zamanda imtihana girmiyenler haklarını kaybederler. Her iki imtihanda da tam not (10) dur. İmtihanlarda muvaffak olmuş sayılmak ve yabancı memleketlere gönderilebilmek için gerek meslek ve gerekse lisan imtihanında en az 6 numara almak şarttır. Gönderilecekler meslek ve lisandan 6 ve daha yukarı not almış olanlar arasından ve meslek notu esas tutularak ve meslek notu en yüksek olandan başlanarak her branşdan gönderilecek eleman sayısına göre sıra ile seçilir. Meslek notlarının müsavâtı halinde lisan notu yüksek olan tercih edilir. Meslek ve lisan notlarının müsavâtı halinde kur'a çekilir ve kazanan gönderilir.

C) Çalışma programları ve istenecek belgeler:

13. Hangi kanun veya anlaşmaya istinaden olursa olsun yabancı memleketlere gönderilecek elemanlar kendilerine tevdi edilecek programlar dâhilinde hareket etmeye ve dönüşlerinde bu hususu teyideden bir vesika ibraz etmeye mecburdurlar.

Bu elemanlar yurda döndükleri zaman, gönderildikleri branşlarla ilgili sahalarda çalıştırlırlar.

D) Müteferrik hükümler:

14. 6 ay veya daha kısa müddetle gönderilecekler. Bu esaslara tâbi tutulmuş olabilirler.

Görgü, bilgi ve ihtisasını artırmak üzere 4489 sayılı Kanun, ICA ve FAO Teknik yardımları ve sair imkânlarla yabancı memleketlere gönderilmeye talibolanların dolduracakları fiş.

1. Adı ve soyadı :
2. Sicil No: :
3. Doğum yeri :
4. Doğum yılı, ayı ve günü :
5. Mezun olduğu mektep ve mezuniyet yılı: :
6. Memuriyete ilk giriş tarihi :
7. Bu güne kadar bulunduğu memuriyetler ve herbirinin başlama ve ayrılma tarihleri: :
8. Son memuriyeti ve bu işe başladığı tarih: :
9. Askerliğini yapıp yapmadığı :
10. Bildiği yabancı dil :
11. Gönderilmek istediği branj :
12. Bu branj için tesbit edilen memleketlerden hangisine gitmek istediği :

I : 50 25.3.1957 C : 1
TASHİHLER

Bu İnikat zabıt ceridesinin sonuna merbut matbualarda aşağıdaki tashihler yapılacaktır :

S. Sayısı	Sayfa	Sütun	Satır	Yanlış		Doğru	
				D.	Memuriyetin nev'i	D.	Memuriyetin nev'i
144	9	2	34	8	Eksper, harmancı, doktor, fen memuru, dişi.	8	Raportör, kısıım âmiri, fen memuru, eksper, harmancı, doktor, dişi.
144	10	1	7	8	Şube ve servis âmiri, idare memuru,	8	Mesul muhasip, müdür, âmir, veznedar, şube ve servis âmiri, idare memuru
				D.	Aylık Aded Ücret	D.	Aylık Aded Ücret
144	10	2	30	9	3 150	9	3 250
145	16		4		Kararlar		Kadrolar
145	16		12		Obua - Kornefle		Obua - Korangle
145	16		13		fagot - Konfragot		fagot - Kontrfagot

Teknik yardım temini hususunda Birleşmiş Milletler ile Hükümetimiz arasında imzalanan 18 numaralı Ek Anlaşmanın tasdikı hakkındaki Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Äza adedi	: 541
Rey verenler	: 273
Kabul edenler	: 273
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 250
Münhal mebusluklar	: 18

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Arif Demirer
Sıtkı Koraltan
Murad Âli Ülgen

AĞRI

Halis Öztürk
Nimet Sümer
Celâl Yardımcı

AMASYA

İsmet Olgaç
Mustafa Zeren

ANKARA

Âtîf Benderliođlu
Ömer Bilen
Dağıstan Binerbay
Hamdi Bulgurlu
Ramiz Eren
Muzaffer Ergüder
Abdullah Gedikođlu
Neemi İnanç
Talât Vasfi Öz
Fuad Seyhun
Mümtaz Tarhan
Âliye Temuçin
Hâzım Türegün

ANTALYA

Attilâ Konuk
Asım Okur
Ahmet Tokuş

AYDIN

Namık Gedik
Nail Geveci
Etem Menderes
Zühtü Uray

BALIKESİR

Esat Budakoğlu
Mekki Said Esen
Mücteba İştın
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Kocabıyıkoğlu
M. Halûk Timurtaş
Muharrem Tunçay
Sırrı Yırcalı
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

Şevki Hasırcı
Yümnü Üresin

BİNGÖL

Necati Aras
Ekrem Yıldız

BITLİS

Nusrettin Barut
Selâhattin İnan

BOLU

Sabri Çonkar
Mithat Dayıođlu
İhsan Gülez

Lûtfi Ođultürk

BURDUR

Hüseyin Çimen
Mehmet Özbey

BURSA

Selim Ragıp Emeç
Müfit Erkuyumcu
Agâh Erozan
Sadettin Karacabey
Kenan Yılmaz

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alp-
kartal

Emin Kalafat
İhsan Karasiođlu
Servet Sezgin
Fatin Rüştü Zorlu

ÇANKIRI

Tahir Akman
Celâl Boynuk
Kenan Çıgman
Tahsin Uygur

ÇORUH

Mecit Bumin
Hilmi Çeltikçiođlu
Yaşar Gümüşel

ÇORUM

Mustafa Kemal Biber-
oğlu
Yakup Gürsel
Şevki Gürses
Ali Rıza Kılıçkale
Baha Koldaş
Kemâl Terziođlu

DENİZLİ

A. Hamdi Sancar
Refet Tavashođlu

DIYARBAKIR

Halil Turgut

EDİRNE

Mehmet Enginün
Rükneddin Nasuhiođlu
Sabahattin Parsoy
Kemal Yaşinkılıç

ELÂZİĞ

Hüsnü Göktuğ
Ömer Faruk Sanaç
Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Tevfik Şenocak
Veysel Varol

ERZURUM

İshak Avni Akdağ
Sabri Erduman
Abdülkadir Eryurt
Cemil Önder
Rıza Topcuođlu
Esat Tuncel

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Hasan Polatkan
Abidin Potuođlu
Hierî Sezen
Kemal Zeytinođlu

GAZİANTEP

Abdülkadir Atik
Ekrem Cenani
Süleyman Kuranel
Ali Ocak
Cevdet San

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
Hayrettin Erkmen
Tahsin İnanç
Abdullah İzmen
Doğan Köymen
Mazhar Şener
Adnan Tüfekçiođlu

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa
Ekrem Ocaklı
Sabri Özcan San
Halis Tokdemir
Halit Zarbun

HATAY

Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Şekip İnal
Celâl Ramazanoğlu

İÇEL

Rüştü Çetin
Yakup Çukurova
Hüseyin Fırat
Aziz Köksal
Hidayet Sinanoğlu
Mehmet Mutlugil

İSPARTA

Said Bilgiç
Kemal Demiralay

İSTANBUL

Necmi Ateş
Faruk Nafiz Çamlıbel
Aleksandros Hacopulos
Hâdi Hüsman
Ziya Köktürk
Adnan Menderes
Emin Onat
Mükerrerem Sarol
Nizamettin Âli Sav
Hanri Soriano
Zakar Tarver
Füruzan Tekil
Nazlı Tıbar
Celâl Türkgeldi
Nuri Yamut
Tahsin Yazıcı

İZMİR

Abdullah Aker
Mehmet Aldemir
Nebil Sadı Altuğ
Pertev Arat
Behzat Bilgin
Sadık Giz
Necdet İncekara
Rauf Onursal
Halûk Ökeren
Nuriye Pınar
İlhan Sipahioğlu
Abidin Tekön

KARS

Kemal Güven
KASTAMONU
Basri Aktaş
Nâzım Batur

Süleyman Çağlar
Hilmi Dura
Muzaffer Kuşakçioğlu
Nazifi Şerif Nabel
Ali Muzaffer Tanöver

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Emin Develioğlu
Servet Hacıpaşaoğlu
İbrahim Kirazoğlu
Hakkı Kurmel
Ömer Mart

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
M. Ali Ceylân
Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Alişiroğlu
Mehmet Mahmudoğlu

KOCAELİ

Nüzhet Akın
Hamza Osman Erkan
Kâzım Meriç
Cemal Tüzün
Sadettin Yalım

KONYA

Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu
Hidayet Aydın
Mustafa Bağrıaçık
Tevfik Fikret Baran
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Abdi Çilingir
Reyhan Gökmenoğlu
Muhittin Güzelkılınç
Mekki Keskin
Tarık Kozbek
Himmat Ölçmen
Halil Özyörük

KÜTAHYA

Ahmet İhsan Gürsoy
Ahmet Kavuncu
Nihat Haluk Pepeyi

MALATYA

İsmet İnönü
Nuri Ocakçioğlu
MANİSA
Samet Ağaoğlu

Şemi Ergin
Nafiz Körez
Muzaffer Kurbanoğlu
Sudi Mihçioğlu

MARAŞ

Abdullah Aytemiz
Ahmet Kadoğlu
Mazhar Özsoy

MARDİN

Etem Aybar
Bahaettin Erdem
Abdülkadir Kalav
Halim Şatana

MUĞLA

Nâtrık Poyrazoğlu
Akif Sarıoğlu

MUŞ

Şefik Çağlayan
Gıyasettin Emre

NİĞDE

Ali Ulvi Arıkan
Hüseyin Avni Göktürk
Ahmet Nuri Kadioğlu
Cavit Kavurmacıoğlu
Zihni Üner

ORDU

Refet Aksoy
Mehmet Cemil Bengü
Feyzi Boztepe
Sabri İşbakan
Memiş Yazıcı

RİZE

Kemal Balta
Osman Kavrakçioğlu

SAMSUN

Ekrem Anıt
Abdullah Eker
Tevfik İleri
Muhittin Özkefeli
Şükrü Uluçay
Hâdi Uzer

SEYHAN

Mustafa Akçalı
Zahit Akdağ
Ahmet Kımık
Sinan Tekelioğlu
Ahmet Topaloğlu
İsmet Uslu

SİRD

Baki Erden

Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Nuri Sertoğlu

SİVAS

Şevki Ecevit
Nurettin Ertürk
Rifat Öçten
Bahattin Örnekol
Ahmed Özel
M. Nurettin Turgay

TEKİRDAĞ

Necmi Arman
Zeki Erataman

TOKAD

Hulûsi Bozbeyoğlu
Ahmet Gürkan
Osman Hacıbaloğlu
Ömer Sunar
Yusuf Ulusoy

TRABZON

Sabri Dilek
Muzaffer Harunoğlu
Süleyman Fehmi Ka-
laycioğlu
Sami Orberk
Pertev Sanaç
Mustafa Reşit Tarakçı-
oğlu

TUNCELİ

Bahri Turgut Okaygün

URFA

Mehmet Hatiboğlu
Saim Önhon

UŞAK

Yusuf Aysal
Orhan Dengiz

VAN

Hamit Kartal

YOZGAD

Danyal Akbel
İhsan Aktürel
Hâşim Tatlıoğlu
Ali Ünlüsoy

ZONGULDAK

Sebati Ataman
Suat Başol
Hakkı Hilâlel
Edibe Sayar
Avni Yurdabayrak

[Reye iştirak etmeyenler]

AFYON KARAHISAR

Kemal Özçoban
Osman Talu
Hüseyin Tiryakioğlu
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Kasım Küfrevi
AMASYA

Faruk Çöl
Kemal Eren
Hâmit Koray

ANKARA

Muhlis Bayramoğlu
Muhlis Ete
Mümtaz Faik Fenik
Zafer Gökçer
Seyfi Kurtbek
Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Kenan Akmanlar
Fatin Dalaman
Burhanettin Onat
Ahmet Tekelioğlu

AYDIN

Necati Çelim
Nihat İyriboz
A. Baki Ökdem
Cevat Ülkü

BALIKESİR

Vacid Asena
Enver Güreli
Halil İmre
Ahmet Karagür
Yahya Pelvan

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
Talât Oran

BİNGÖL

Sait Göker

BOLU

Reşat Akşemsettinoğlu
Selâhattin Baysal
Fahri Belen
Ahmet Hatı

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Behçet Kayaalp

BURSA

Raif Aybar
Sabahattin Çaracıoğlu
Muhlis Erdener
Hulûsi Köymen
İbrahim Ökten
Halûk Şaman
Ali Ferruh Yücel
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Bedî Enüstün
Safaeddin Karamağaç
Nuri Togay

ÇANKIRI

İbrahim Aydın
Asım Emrem

ÇORUH

Muzaffer Önal
ÇORUM

Sedat Baran
Cevat Köstekçi
Hüseyin Ortakcioğlu

DENİZLİ

Baha Aksit
Ali Çobanoğlu
Mustafa Gülcügil
İsmail Hadımlıoğlu
Ali Rıza Karaca
Mehmet Karasan
Osman Ongan

DIYARBAKIR

Fikri Arıç
Yusuf Azizoglu
Mustafa Ekinci
Ragıp Karaoşmanoğlu
İhsan Hamid Tiğrel
Mehmed Hüsrev Ünal

EDİRNE

Cemal Köprülü
Hasan Maksudoğlu

ELAZIĞ

Suphi Ergene
Selâhattin Tokar

ERZİNCAN

Hüsni Çanakçı
Sadık Perinçek

Mustafa Rahmi Sana-
lan

ERZURUM

Rafika Salim Burçak
Zeki Çavuşoğlu
Bahadır Dülger
Şevki Erker
Hâmid Şevket İnce
Hasan Numanoğlu

ESKİŞEHİR

İsmail Sayın
GAZİANTEP

İhsan Dağ
Samih İnal
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Ali Naci Duyduk
GÜMÜŞANE

İsmail Hakkı Baykal
HAKKÂRİ

Übeydullah Seven
HATAY

A. Feyzi Atahan
A. Mithat Kuseyrioğlu
Şemseddin Mursaloğlu
Şevket Sarıcah

İÇEL

İbrahim Gürgen
Refik Koraltan (Rs.)

İSPARTA

İrfan Aksu
Tahsin Tola
Zühtü Hilmi Velibeşe

İSTANBUL

Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Nazim Bezmen
Ali Fuad Cebesoy
Seyfi Gögen
Lûtfi Kırdar
Fuad Köprülü
Naci Kurt
Nadir Nadi
Zeki Rıza Sporel
Hamdallah Suphi Tan-
rıöver
Ahmet Topcu
Fahrettin Ulaş

İZMİR

Cihad Baban
Muzaffer Balaban
Muammer Çavuşoğlu
Arif Güngören
Osman Kapani
Mehmet Ali Sebük
Behçet Uz

KARS

Fevzi Aktas
Sırrı Atalay
Remzi Çakır
Hasan Erdoğan
Turgut Göle
Mehmet Hazer
İbrahim Us
Rıza Yalçın
Ali Yeniaras

KASTAMONU

Salim Esen (İ.)
Ziya Termen

KAYSERİ

Kâmil Gündes

KIRKLARELİ

Fikret Filiz

KIRŞEHİR

Ahmet Bilgin
Osman Bölükbaşı
Tahir Taşer

KOCAELİ

Ekrem Alican
Ziya Atıç
Hamdi Başak
Selâmi Dinçer
Sefer Göksel
Turan Güneş
Nüzhet Unat

KONYA

Hamdi Ragıp Atademir
Ziyad Ebüzziya
Ahmet Koyuncu
Muammer Obuz
M. Rüşti Özal
Sabahattin Sönmez

KÜTAHYA

Ali Galib Bubik
Süleyman Süruri Na-
suhoglu

Osman Özbilen
İhsan Şerif Özgen
İsmail Hakkı Veral
MALATYA
Esat Doğan
Ahmet Fırat
Mehmet Kartal
Kâmil Kırıkoğlu
Abdullah Köroğlu
Mehmet Fahri Oral
Hilmi Özbay
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin
MANİSA
Yunus Muammer Ala-
kant
Hikmet Bayur
Hayri Büke
Adnan Karaosmanoğlu
Fevzi Lûtfi Karaosman-
oğlu
Melih Koçer
Muhlis Tümay
MARAŞ
Ahmet Bozdağ
Mahmut Karaküçük
Nedim Ökmen
Remzi Öksüz
MARDİN
Abdürrahman Bayar
Cevdet Öztürk
Reşit Kemal Timuroğlu

MUĞLA
Turhan Akarca
Zeyyat Mandalıncı
Nuri Özsan
Yavuz Paşamehmetoğlu
MUŞ
Şemsi Ağaoğlu
NIĞDE
Sadettin Ertur
Hüseyin Ülkü
Hasan Hayati Ülkün
ORDU
Bekir Baykal
Fazıl Erim
Fazlı Ertekin
Selâhattin Orhon
RİZE
Hüseyin Agun
İzzet Akçal
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil
SAMSUN
Salim Çonoğlu
Rami Ozan Gümüšoğlu
Ömer Güris
Abdullah Keleşoğlu
Hamdi Tekay
Ferid Tüzel
SEYHAN
Sedat Barı
Enver Batumlu
Cayid Oral
Salim Serçe

Lûtfi Sezgin
Nurullah İhsan Tolon
Mehmet Ünalda
SİİRD
Suat Bedük
Veysi Oran
SİNOB
Şerafettin Ayhan
M. Velhi Dayıbaş
Server Somuncuoğlu
Haşim Tarı
Muhit Tümerkan
SİVAS
Hüseyin Çitil
Ercüment Damaalı
Nuri Demirağ
Abdürrahman Doğruyel
Etem Erdiç
Kâzım Oskay
Hüseyin Yüksel
TEKİRDAĞ
İsmail Hakkı Akyüz
Ferid Alpiskender
Fethi Mahramlı
Samim Yücedere
TOKAD
İhsan Bağ (Rs. V.)
Selâhattin Gülüt
Hasan Kangal
Mehmet Şahin
TRABZON
Halit Ağanıoğlu
Mahmut Goloğlu

Selâhattin Karayavaz
Emrullah Nutku
İsmail Şener
Osman Turan
TUNCELİ
Arslan Bora
Fethi Ülkü
URFA
Feridun Ayalp
Feridun Ergin
Hasan Oral
Celâl Öncel
Aziz Özbay
Muzaffer Timur
UŞAK
Hakkı Gedik
Hâcım Yılmaz
VAN
Hilmi Durmaz
Muslih Görentaş
Kemal Yörükoğlu
YOZGAD
Talât Alpay
Mahmut Ataman
Ömer Lûtfi Erzurum-
luoğlu
Numan Kurban
ZONGULDAK
Hüseyin Balık
Necati Diken
Cemal Kıpçak
Nusret Kirişcioğlu

[Münhal Mebusluklar]

Afyon Karahisar	1	Bursa	1	İstanbul	1	Kırklareli	1
Ankara	2	Çoruh	1	İzmir	1	Zonguldak	2
Antalya	1	Diyarbakır	1	Kastamonu	1		—
Aydın	1	Eskişehir	1	Kayseri	3		18

İnhisarlar Umum Müdürlüğünün teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 4036 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 4896 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin tadili hakkında kanun lâyihası ve Gümrük ve İnhisarlar ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/598)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-473, 4051

12 . XII . 1956

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İnhisarlar Umum Müdürlüğünün teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 4036 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 4896 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin tadili hakkında Gümrük ve İnhisarlar Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İera Vekilleri Heyetince 24 . XI . 1956 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

İnhisarlar Umum Müdürlüğünün, 4896 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde kabul edilmiş bulunan memur kadroları, bu idarenin iş hacminin çok artmış olması dolayısıyla halen ihtiyacı karşılayamamaktadır.

Filhakika İnhisarlar İdaresinin mer'i teşkilât kadrolarının tatbikine başlandığı 1946 senesinden itibaren 1957 senesine kadar muhtelif inhisar maddesi ve mamullerinin satışları çok artmış ve ezcümle senelik tütün ve sigara satışı (17 440 000) kilodan (27 500 000) kiloya ispiroto ve ispirotolu içkiler (30 323 000) litreden (54 963 000) litreye, çay (667 000) kilodan (4 000 000) kiloya, kibrit beheri (5 000) kutu kibriti ihtiva eden (38 000) sandıktan (75 000) sandığa yükselmiş ve binnetice 1946 senesinde (181 032 000) liradan ibaret olan net Hazine varidatı, bilhassa 1950 senesinden itibaren % 135,40 bir artışla 1957 senesinde (426 163 000) liraya baliğ olacağı anlaşılmış bulunmaktadır.

İnhisar maddelerinin çok ehemmiyetli olan bu istihlâk artışının, bir taraftan mevcut sigara ve ispirotolu içkiler ve kibrit fabrikalarının kapasiteleri imkân nispetinde artırılmak ve ayrıca fabrikaları geceli gündüzlü faaliyette bulundurulmak suretiyle tatbik edilen işletme sistemi ile karşılanmasına çalışılmış, diğer taraftan yeni bir sigara fabrikası inşası ile Ankara ve İstanbul Bira fabrikalarının tevsiine tevessül edilmiş bulunmaktadır.

Bilhassa sigara ve çay istihlâkindeki artış muvacehesinde, sigara fabrikalarına lüzumlu yaprak tütünlerin daha büyük miktarlar üzerinden mubayaa, bakım ve işlenmesi için Mudanya, İnegöl, Gümüşhacıköy, Erbaa, Taşova, Alaçam, Hendek, Trabzon, Düzee, Agonya, Samsun, Bandırma'da olmak üzere ceman (12) aded tütün bakım ve işleme evi tesis edilmiş ve ayrıca Bursa, Yayladağ, Adana ve İzmit'de yeni bakım ve işleme depolarının tesisine teşebbüs edilmiş bulunmaktadır.

Çay ziraatimiz son senelerde mühim inkişaflar kaydederek çay ekim sahaları genişlemiş ve

bunun neticesi olarak Rize'deki Çay fabrikasına ilâveten İyidere, Gündoğdu, Çayeli, Pazar ve Hopa'da çay fabrika ve atelyeleri kurulmuş olduğu gibi bilhassa çay istihsalinin süratli artış temposuna göre Azaklı, Kendirli, Musadağı, Zincirliköprü, Salarha'da önümüzdeki birkaç yıl içerisinde çay fabrika ve atelyeleri açılmasına karar verilmiştir.

İnhisar maddelerinin istihlâkinde vâkı artışı, memleketin muhtelif bölgelerinde başbayiliklerin tevziatıyla karşılanamıyacak derecede ehemmiyet kesbetmesinden dolayı (38) idare ve satış memurluğu ihdas edilmesi mecburiyetinde kalmıştır.

İnhisarlar Umum Müdürlüğünün artan iş hacminin icabettirdiği hizmetlerin mevcut kadrolarla aksamadan ifa edilebilmesi imkânsız hale geldiği gibi kadro kıfayetsizliğinin hizmete yaptığı menfi tesirler yanında yetişmiş memurların kadro imkânsızlığı yüzünden terfi edememesi, çalışmalarda randıman noksanlığına sebebiyet vermekte ve bu durum bir kısım memurların başka sahalara intikal etmelerini de mucibolmaktadır.

Yukarda belirtilen zaruretlerle İnhisarlar Umum Müdürlüğünün teşkilât kadrolarının tekrar ele alınarak bu kadroların ihtiyaca uygun bir hale getirilmesi icabetmiş ve bu ihtiyaç 1956 yılı Bütçe Kanunu ile «L» cetveline alınan vazifelerden bir kısmının serbest bırakılması suretiyle temini düşünülmüş ise de; halen «L» cetvelindeki 545 kadrodan 535 adedinin 150 - 250 liralık vazifelerden mürekkebolması bakıye 10 kadronun ise vekâlet tetkik ve murakabe heyeti âzası, umum müdürlük uzman müşaviri ve başmüfettişlik kadrosu bulunması dolayısıyla yukarda belirtilmiş olan ihtiyacın bu kadrolarla karşılanamayacağı anlaşılmıştır.

Bilhassa yeni kurulacak çay fabrika ve işletmeleriyle yaprak tütün ve bakım ve işleme evlerinin lüzum gösterdiği müdür, şef, başekspert gibi vazifelere getirilmesi icabeden yetişmiş elemanların kadrolarının, «L» cetveline alınmış olan kadroların serbest bırakılması suretiyle karşılanamıyacağı göz önünde tutularak 140 kadro ilâvesi teklif edilmiş ve buna mukabil idarenin senelerden beri «L» cetveline alınmak suretiyle kullanılmasına lüzum görülmemiş bulunan 363 adet kadro teşkilât Kanununa bağlı (1) sayılı cetvelden çıkarılmıştır. Bu suretle teklif edilen yeni kadro, mevcut kadroya göre fazla bir tahsisat talebini istilzam ettirmemekte ve bilâkis mevcut kadronun tahsisat yekûnu (10 851 300) lira olduğu halde teklif edilen kadronun tahsisat yekûnu (24 000) lira noksanıyla (10 827 300) liradan ibaret bulunmaktadır.

Teklif edilen yeni kadrolardan, tutarı (524 100) lira olan 176 adet kadro, yeni fabrika ve tesisler faaliyete geçtikçe ilerideki seneler ihtiyacına göre kullanılmak üzere, 1957 yılı Bütçe Kanununa bağlanacak «L» cetveline alınmak suretiyle bu miktar tahsisat tasarruf edilecektir.

Ancak bu kanun lâyihasının, İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1957 yılı Bütçe Kanununun meriyete girmesinden sonra kanuniyet kesbetmesi halinde mezkûr Bütçe Kanununa eski kadrolara göre eklenmiş olan «L» cetvelinin yerine yeni teklif edilen kadrolara göre tanzim edilecek bir «L» cetvelinin ikamesi için muvakkat madde halinde mezkûr lâyihaya hüküm ilâvesine tevessül edilecektir.

Maddelerin izahına gelince :

Madde 1 : İnhisarlar Umum Müdürlüğü teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 4036 sayılı Kanunu tadil eden 4896 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin kaldırıldığı ve yerine bu kanun lâyihasına bağlı (1) sayılı cetvelin ikame edildiği hükmünü ihtiva etmektedir.

Madde 2 : İnhisarlar Umum Müdürlüğü teşkilât Kanununa bağlı 1 sayılı cetvelde 5804 ve 5992 sayılı kanunlarla Hukuk Müşavirliği kadrolarına ilâve edilen avukat kadroları dolayısıyla, bu kadrolara tâyin edilecek olanların hariçte avukatlık yapamayacakları hükmü de yer almıştır. Bu kanun lâyihasının 3 ncu maddesiyle bahis mevzuu 5804 ve 5992 sayılı kanunlar meriyetten kaldırıldığı için, İnhisarlar İdaresi avukatlık kadrosunda çalışanların hariçte avukatlık yapamayacakları hakkındaki hükmün muhafazası zaruretiyle bu madde hükmü teklif edilmiştir.

Madde 3 : 5804 sayılı Kanun ile 4896 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde yapılan tadilatın ihtiva ettiği kadrolar, bu kanun lâyihasıyla teklif edilen (1) sayılı cetvele intikal ettirilmiş bu-

lunduğundan 5804 sayılı Kanun ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair olan 5992 sayılı Kanunun da meriyetten kaldırılması icabetmiştir.

Muvakkat madde : Bu kanun lâyihasının kanuniyet kesbederek meriyete girdiği tarihte memur bulunanlardan memuriyet unvanları değiştirilmemiş olanların kadro aylık ücretleri değiştirilmiş olsa dahi yeniden tâyinlerine lüzum olmadan aylıklarını alabilecekleri, memuriyet unvanları ile aylık ücretleri değiştirilmiş veya yeniden ihdas edilmiş kadrolara tâyin olunanlardan muvakkat vazife, hastalık ve izin gibi kanuni sebeplerle vazifeleri başında olmayanların işe başlamaları kayıt veya şartına bakılmaksızın aylık ücret alabilecekleri hakkındaki mütat hükmü ihtiva etmektedir.

Madde 4 ve 5 : Mezkûr kanun lâyihasının meriyete gireceği tarih ile, hükümlerini hangi vekillerin icraya memur edileceği hakkındaki mütat hükümleri ihtiva etmektedir.

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni masbatası

T. B. M. M.

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni

Esas No. 1/598

Karar No. 8

16 . I . 1957

Yüksek Reislige

İnhisarlar Umum Müdürlüğünün teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 4636 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 4896 sayılı Kanuna bağlı «1» sayılı cetvelin tadili hakkında kanun lâyihası, encümenimizde ilgili vekâlet temsilcilerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi.

Lâyiha'nın müzakeresi sırasında encümen âzalarından Samsun Mebusu Hâdi Uzer bağlı cetvelde mevcut Vekâlet Tetkik Mürakabe Heyetinin dört âzasından ikisinin kadro maaşının 625 liradan 750 ye çıkarılmış olmasının doğru olmadığını ileri sürerek dördünün de 750 ye çıkarılmasını teklif etmişse de mucip sebepleri

muhtak görülmediği gibi maliye temsilcisinin de itirazları yerinde görülerek teklifin reddi ile Hükümet lâyihası aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reislige arz olunur.

Güm. ve İnh. En. Reisi

Trabzon
M. Goloğlu

Kâtip

Sivas

H. Çitil

Samsun

H. Uzer

M. M.

Samsun

A. Keleşoğlu

Muş

G. Emre

Sinob

H. Tarı

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 1/598

Karar No. 67

26 . II . 1957

Yüksek Reisliğe

İnhisarlar Umum Müdürlüğünün teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 4036 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 4896 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin tadili hakkında Gümrük ve İnhisarlar Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 12 . XII . 1956 tarihli ve 71 - 473/4051 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası Gümrük ve İnhisarlar Encümeni mazbatasıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Gümrük ve İnhisarlar Vekili ve Maliye Vekâleti mümessili hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, esbabı mucibesinde de tafsilan arz ve izah edildiği üzere İnhisarlar Umum Müdürlüğü kadrolarının, bugünkü hizmetler muvacehesinde kifayetsizliği dolayısıyla tadilini istihdaf etmektedir.

İnhisarlar İdaresinin iş, istihsal ve istihlâk sahasında kaydedilen büyük inkişaf karşısında gerek hizmetlerin lâykiyle ifasını mümkün kılmak ve gerek personelin terfihini sağlamak maksadiyle hazırlanmış bulunan lâyiha üzerinde encümenimizce cereyan eden müzakerelerden ve alınan mütemmim izahattan sonra maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve lâyihanın birinci maddesi kelime ilâvesiyle, 2 ve 3 ncü maddeleri ile muvakkat maddesi muvakkat birinci madde olarak Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

İdare tarafından bildirilen ve 1957 yılında kullanılmasına lüzum görülmeyen kadrolara ait hükmü ihtiva eden muvakkat ikinci madde encümenimizce tedvin ve lâyihanın mütaakıp 4 ve 5 nci maddeleri ise Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Birinci maddeye merbut bir sayılı cetvelde, ehliyet bakımından aynı ölçüde olması iktiza eden Vekâlet Tetkik ve Murakabe Heyeti âzalarının, maaş derecelerinin de aynı seviyede olması lâzım geleceği cihetle 625 lira ücretli (2) aded kadronun da (750) liraya ve 625 lira ücretli İnhisarlar Umum Müdürlüğü Muhasebe Müdürlüğü kadro ücretinin de (750) liraya iblâğı suretiyle tadilat yapılmıştır.

Bu suretle yeniden tanzim olunan kanun lâyihası tercihan ve müstacelen görüşülmesi temeniyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Mazbata M.
Balıkesir	Kırklareli	Zonguldak
H. İmre	Ş. Bakay	S. Ataman
Kâtip		
Tokad	Antalya	Balıkesir
Ö. Sunar	K. Akmanlar	S. Yırcalı
Çankırı	Çorum	Denizli
T. Uygur	Y. Gürsel	M. Karasan
Diyarbakır	Diyarbakır	Elâzığ
H. Turgut	M. H. Ünal	Ö. F. Sanaç
Erzurum	Gaziantep	Giresun
Ş. Erker	E. Cenani	M. Şener
Gümüşane	İçel	İstanbul
Z. Başağa	İ. Kürgen	N. A. Sav
İzmir	Kocaeli	Konya
B. Bilgin	C. Tüzün	R. Birand
Muğla	Muş	Ordu
N. Poyrazoğlu	Ş. Ağaoğlu	S. İşbakan
Rize	Seyhan	Siird
H. Agun	S. Barı	B. Erden
Sinob	Tekirdağ	Trabzon
S. Somuncuoğlu	Z. Erataman	İ. Şener
Balıkesir	Tunceli	Van
M. H. Timurtaş	B. T. Okaygün	K. Yörükoğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İnhisarlar Umum Müdürlüğünün teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 4036 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 4896 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin tadili hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — İnhisarlar Umum Müdürlüğü teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 4036 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 4896 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvel kaldırılmış ve yerine, bağlı (1) sayılı cetvel konulmuştur.

MADDE 2. — Bağlı (1) sayılı cetveldeki müşavir avukat ve avukat kadrolarına tâyin edilecek olanlar hariçte avukatlık yapamazlar.

MADDE 3. — 5804 ve 5992 sayılı kanunlar meriyetten kaldırılmıştır.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun mesiyete girdiği tarihte memur bulunanlardan memuriyet unvanları değiştirilmemiş olanların kadro aylık ücretleri değiştirilmiş olsa dahi yeniden tâyinlerine lüzum kalmadan aylık ücretlerinin verilmesine devam olunur. Bu kanunla memuriyet unvanı ve aylık ücretleri değiştirilen veya yeniden ihdas edilen kadrolara tâyin olunanlara muvakkat vazife, hastalık, izin gibi kanuni sebeplerle vazifeleri başında olmasalar dahi işe başlamaları kayıt ve şartına bakılmaksızın aylık ücretleri verilir.

MADDE 4. — Bu kanun 1 Mart 1957 tarihinde meriyete girer.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini icraya, Maliye ve Gümrük ve İnhisarlar Vekilleri memurdur.

Başvekil ve
Maliye V. V.
A. Menderes
Devlet Vekili ve
Millî M. V. V.
Ş. Ergin

24. II. 1956
Devlet Vekili
M. Cemil Bengü
Devlet Vekili
E. Kalafat

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

İnhisarlar Umum Müdürlüğünün teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 4036 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 4896 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin tadili hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — İnhisarlar Umum Müdürlüğü teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 4036 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 4896 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvel kaldırılmış ve yerine bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvel konulmuştur.

MADDE 2. — Lâyihanın ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Lâyihanın üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Lâyihanın muvakkat maddesi birinci muvakkat madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Bu kanuna bağlı (2) sayılı cetvelde yazılı kadrolar 1957 malî yılı zarfında kullanılamaz.

MADDE 4. — Lâyihanın 4 nevi maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Lâyihanın 5 nevi maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hh.

Devlet Vekili ve
Ziraat V. V.
C. Yardımcı
Millî Müdafaa Vekili

Hariciye Vekili

Maarif Vekili
A. Özel

İkt. ve Ticaret Vekili
Z. Mandalıncı

Güm ve İnh. Vekili
H. Hüsmen

Münakalât Vekili
A. Demirel

İşletmeler Vekili
S. Ağaoğlu

Adliye Vekili ve
Dahiliye V. V.
H. A. Göktürk
Dhiliye Vekili

Maliye Vekili

Nafia Vekili ve
Hariciye V. V.
E. Menderes

Sh. ve İç. Mua. Vekili
N. Körez

Ziraat Vekili

Çalışma Vekili
M. Tarhan

Hükümetin teklifine bağlı cetvel

CETVEL [1]

D.	Memuriyeti nev'i	Aded	Ücret	D.	Memuriyeti nev'i	Aded	Ücret
<i>Vekâlet Tetkik ve Murakabe Heyeti Reisliği</i>				4	Şube, Fabrika, Atelye, Tuzla Müdür Muavini	8	550
1	Reis	1	875	5	Şube Müdür Muavini, Başmüdür Muavini, Fabrika, Atelye, Tuzla, Depo Müdür Muavini ve Şefi	18	475
2	Âza	2	750	4	Başmüfettiş	3	550
3	»	2	625	5	Müfettiş	9	475
4	Muâmelât Müdürü	1	550	6	»	10	400
5	» Müdür Muavini	1	475	7	»	10	350
7	Kısım Âmiri	2	350	8	»	10	300
9	Memur	2	250	9	Müfettiş Muavini	10	250
10	»	2	225	3	Müşavir Avukat	2	625
<i>Umum Müdürlük</i>				4	» »	9	550
1	Umum Müdür	1	875	5	Avukat	8	475
2	» » Muavini	2	750	6	»	12	400
2	Uzman Müşavir	6	750	7	»	11	350
2	Enstitüler Müdürü	1	750	3	Teknik Şef, Y. Mühendis, Y. Mimar	13	625
2	Grup Müdürü	4	750	4	Teknik Şef, Y. Mühendis, Y. Mimar, Şef, Kimyager, Satış Mütéhassısı, Başharmancı	35	550
2	Hukuk Hüşaviri ve Muhakemat Müdürü	1	750	5	Teknik Şef, Mühendis, Mimar, Kimyager, Şef, Raportör, Başekspert, Harmancı	56	475
3	Hukuk Müşaviri ve Muhakemat Müdür Muavini	1	625	6	Mühendis, Mimar, Kimyager, Raportör, Kısım Âmiri, Fen Memuru, Şarap ve Barut Mütéhassısı, Ekspert, Harmancı, Doktor	86	400
2	Teftiş Heyeti Reisi	1	750	7	Raportör, Kısım Âmiri, Fen Memuru, Ekspert, Harmancı, Doktor	131	350
2	Muhasebe Müdürü	1	625	8	Raportör, Kısım Âmiri, Fen Memuru, Ekspert, Harmancı, Doktor, Dişçi	151	300
4	Umum Müdürlük Kalemi Müdürü	1	550	9	Raportör, Masa Âmiri, Fen Memuru, Doktor, Ekspert, Harmancı, İstifçibaşı, Öğretmen	73	250
3	Grup Müdürü Muavini	4	625	10	Fen Memuru, Doktor, Dişçi, Eczacı, Ekspert, Harmancı, İstifçibaşı, Öğretmen	34	225
4	Şube Müdürü, Başmüdür, Fabrika Müdürü	21	625	11	Fen Memuru, Eczacı, Ekspert, Harmancı, İstifçibaşı, Öğretmen	26	200
4	Şube Müdürü, Başmüdür, Fabrika, Atelye, Depo Müdürü	31	550				
3	Çay Fabrikaları, Yaprak Tütün Bakım ve İşleme Atelyeleri Merkez Müdürleri	6	625				
4	Yaprak Tütün Bakım ve İşleme Atelyeleri Merkez Müdürü	5	550				
3	Cibali Tütün, Paşabahçe İspirto, Büyükdere Kibrit, İstanbul Bira, Ankara Bira Fabrikaları, Çamaltı Tuzlası Müdürü	6	625				
5	Başmüdür, Fabrika, Atelye, Tuzla ve Depo Müdürü	20	475				
4	Kontrolör, Mesul Muhasip, Müdür	4	550				
5	Kontrolör, Mesul Muhasip, Müdür	13	475				

D.	Memuriyeti nev'i	Aded	Ücret	D.	Memuriyeti nev'i	Aded	Ücret
12	Fen Memuru, Eksper, İstifçi-başı, Öğretmen	21	175		mur	280	250
6	Mesul Muhasip, Müdür, Âmir, Başveznedar, Şube ve Servis Âmiri	52	400	10	İdare Memuru, Muhasip, Muhasip Veznedar, Veznedar Memur	552	225
7	Mesul Muhasip, Müdür, Âmir, Veznedar, Şube ve Servis Âmiri	88	350	11	İdare Memuru, Muhasip, Muhasip Veznedar, Veznedar Memur	600	200
8	Mesul Muhasip, Müdür, Âmir, Veznedar, Şube ve Servis Âmiri, İdare Memuru	134	300	12	İdare Memuru, Muhasip, Muhasip Veznedar, Veznedar Memur	527	175
9	İdare Memuru, Muhasip, Muhasip Veznedar, Veznedar Me-			13	İdare Memuru, Muhasip, Muhasip Veznedar, Veznedar, Memur	388	150

Bütçe Encümeninin tadiline bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
	<i>Vekâlet Tetkik ve Murakabe Heyeti</i>						
	<i>Reisliği</i>						
1	Reis	1	875	5	Kontrolör, mesul muhasip, müdür	13	475
2	Âza	4	750	4	Şube, fabrika, atelye, tuzla müdür muavini	8	550
4	Muamelât Müdürü	1	550	5	Şube müdür muavini, başmüdür muavini, fabrika, atelye, tuzla, depo müdür muavini ve şefi	18	475
5	» Müdür Muavini	1	475	4	Başmüfettiş	3	550
7	Kısım Âmiri	2	350	5	Müfettiş	9	475
9	Memur	2	250	6	»	10	400
10	»	2	225	7	»	10	350
	<i>Umum Müdürlük</i>						
1	Umum Müdür	1	875	8	»	10	300
2	» » Muavini	2	750	9	» muavini	10	250
2	Uzman Müşavir	6	750	3	Müşavir Avukat	2	625
2	Enstitüler Müdürü	1	750	4	» »	9	550
2	Grup Müdürü	4	750	5	Avukat	8	475
2	Hukuk Müşaviri ve Muhakemat Müdürü	1	750	6	»	12	400
3	Hukuk Müşaviri ve Muhakemat Müdür Muavini	1	625	7	»	11	350
2	Teftiş Heyeti Reisi	1	750	3	Teknik şef, Y. Mühendis, Y. Mimar	13	625
2	Muhasebe Müdürü	1	750	4	Teknik şef, Y. mühendis, Y. mimar, şef, kimyager, satış mütehassısı, başharmancı	35	550
4	Umum Müdürlük Kalemi Müdürü	1	550	5	Teknik şef, mühendis, mimar, kimyager, şef, raportör, başekspere, harmancı	56	475
3	Grup Müdürü Muavini	4	625	6	Mühendis, mimar, kimyager, raportör, kısım âmiri, fen memuru, şarap ve barut mütehassısı, ekspere, harmancı, doktor	86	400
3	Şube Müdürü, Başmüdür, Fabrika Müdürü	21	625	7	Raportör, kısım âmiri, fen memuru, ekspere, harmancı, doktor	131	350
4	Şube Müdürü, Başmüdür, Fabrika Atelye, Depo Müdürü	31	550	8	Ekspere, harmancı, doktor, fen memuru dışı	151	300
3	Çay Fabrikaları, yaprak tütün bakım ve işletme atelyeleri merkez müdürleri	6	625	9	Raportör, masa âmiri, fen memuru, doktor, ekspere, harmancı, istifçibaşı, öğretmen	73	250
4	Yaprak Tütün Bakım ve İşleme Atelyeleri Merkez Müdürü	5	550	10	Fen memuru, doktor, dışı eczacı, ekspere, harmancı, istifçibaşı, öğretmen	34	225
3	Cibali Tütün, Paşabahçe İspirito, Büyükdere Kibrit, İstanbul Bira, Ankara Bira Fabrikaları, Çamaltı Tuzlası Müdürü	6	625	11	Fen memuru, eczacı, ekspere, harmancı, istifçibaşı, öğretmen	26	200
5	Başmüdür, Fabrika. Atelye, Tuzla ve Depo Müdürü	20	475				
4	Kontrolör, mesul muhasip, müdür	4	550				

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
12	Fen memuru, eksper, istifçibaşı, öğretmen	21	175		mur	280	250
6	Mesul muhasip, müdür, âmir, başveznedar, şube ve servis âmiri	52	400	10	İdare memuru, muhasip, muhasip veznedar, veznedar, memur	552	225
7	Mesul muhasip, müdür, âmir, veznedar, şube ve servis âmiri	88	350	11	İdare memuru, muhasip, muhasip veznedar, veznedar memur	600	200
8	Şube ve servis âmiri idare memuru	134	300	12	İdare memuru, muhasip, muhasip veznedar, veznedar memur	527	175
9	İdare memuru, muhasip, muhasip veznedar, veznedar me-			13	İdare memuru, muhasip, muhasip veznedar, veznedar, memur	388	150

[2] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Aylık Ücret	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Aylık Ücret
3	Çay fabrikaları ve yaprak tütün bakım ve işleme atelyeleri merkez müdürleri	4	625	6	Mühendis, mimar, kimyager, raportör, kısım âmiri, fen memuru, şarap ve barut mütehasssısı, eksper, harmancı, doktor	2	400
4	Yaprak tütün bakım ve işleme atelyeleri merkez müdürü	1	550	7	Raportör, kısım âmiri, fen memuru, eksper, harmancı, doktor	15	350
3	Teknik şef, yüksek mühendis, yüksek mimar	1	625	8	Raportör, kısım âmiri, fen memuru, eksper, harmancı, doktor, işçi	3	300
4	Teknik şef, Y. mühendis, Y. mimar, şef, kimyager, satış mütehasssısı, başharmancı	2	550	10	Fen memuru, doktor, dişçi, eczacı, eksper, harmancı, istifçibaşı, öğretmen	2	225
5	Teknik şef, mühendis, mimar, kimyager, şef, raportör, baş-eksper, harmancı	1	475	12	Fen memuru, eksper, istifçibaşı, öğretmen	6	175
4	Şube müdürü, başmüdür, fabrika, atelye ve depo müdürü	3	550	9	İdare memuru, muhasip, muhasip veznedar, veznedar, memur	3	150
5	Başmüdür, fabrika, atelye, tuzla ve depo müdürü	1	475	11	İdare memuru, muhasip, muhasip veznedar, veznedar, memur	20	200
5	Şube müdür muavini, başmüdür muavini, fabrika, atelye, tuzla, depo müdür muavini ve şefi	5	475	12	İdare memuru, muhasip, muhasip veznedar, veznedar, memur	36	175
5	Müfettiş	1	475	13	İdare memuru, muhasip, muhasip veznedar, veznedar, memur	55	150
7	Müfettiş	1	350			176	
5	Kontrolör, mesul muhasip, müdür	2	475				
6	Mesul muhasip, müdür, âmir, başveznedar, şube ve servis âmiri	10	400				
7	Mesul muhasip, müdür, âmir, veznedar, şube ve servis âmiri	2	350				

**Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası kuruluşu kanunu lâyihası
ve Maarif ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/530)**

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71.147/3892

20. VIII. 1956

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Maarif Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 12.VII. 1956 tarihinde kararlaştırılan Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası kuruluş kanunu lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Riyaseti Cumhur Filârmoni Orkestrasının yeniden teşkilâtlandırılmasını zaruri kılan sebepler aşağıda izah edilmiştir.

1. Memleketimizde müzik kuruluşları içinde en büyük hizmeti ifa etmek yükümünde olan Filârmoni Orkestrasının yapısı bu günün ihtiyaçlarına tam mânâsıyla cevap verecek durumda değildir. Devletin, bu biricik ve büyük Orkestrasından beklenen verimi lâyıkı ile elde edebilmesi için bu müessesenin teknik kuruluş kadrosu ile idare sistemini yabancı memleketlerdeki benzeri müesseselerin teknik ve idare şekline göre ayarlamağa katı ihtiyaç vardır. Bu ihtiyacın bir an evvel giderilmesine imkân sağlamak üzere hazırlanmış bulunan kanun lâyihasının birinci ve ikinci maddelerinde Orkestranın adı ve gâyesi belirtilmiş, üçüncü, dördüncü, onuncu maddeleriyle de Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrasının teknik kuruluşuna ve idare tarzına ait esaslar tesbit olunmuştur.

2. Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrasının tamamiyle ihtisasa taallük eden özel bir sanat teşekkülü olması ve yapılan mesainin de çok yorucu ve yıpratıcı bulunması bakımlarından Orkestra mensuplarının hizmete alınış ve terfi usullerinin Devlet memurları için kabul edilen esaslardan ayrı olması uygun görülmüş ve lâyihanın ihzarında Orkestranın bu özel durumu göz önünde tutulmuştur.

3. Orkestranın daha verimli olması için tatil devresinden faydalanılarak Ankara dışında da konserler verilmesi suretiyle halkımızın müzik zevkinin memleket ölçüsünde yükselmesine de imkân verilmesi için kanun lâyihasına gerekli hüküm konulmuştur.

4. Uzun ve yorucu emekler sarfiyle yetişen Orkestra üyelerinin daha önce kadrosuzluk yüzünden aynı maaşta uzun yıllar terfi edememiş durumda kalmaları bu sanatkârları mağdur etmiş bulunmaktadır. Bu itibarla halen Orkestrada vazife görmekte olan üyelerin mağduriyetlerini önlemek üzere ücret kadrolarına geçirilmek suretiyle istihdamları derpiş olunmuş ve bu hususta lâyihaya gerekli hükümler konulmuştur. Lâyihaya bağlı (1) sayılı cetvelde gösterildiği üzere ücretler dört kademe üzerinden tesbit edilmiş, Orkestranın yönetim ihtiyaçlarını karşılamak üzere de (2) sayılı cetvele de gerekli maaş kadroları konulmuştur.

5. Devlet Tiyatrosunun kuruluş Kanununa paralel olarak ücret sistemi üzerinden hazırlanan bu kanun lâyihasında müteferrik hizmetlilere ait (D) cetveli için yeniden kadro istihsali cihetine gidilmemiş ve 1957 malî yılında gerekli kadrolar alınmak üzere, 1956 malî yılı bütçesi ile Riyaseti Cumhur Filârmoni Orkestrası için kabul edilen kadrolar aynen muhafaza edilmiştir.

6. Orkestra mensuplarına giyim eşyası verilmesi ile ilgili 1602 sayılı Kanun hükmünün icaplarına bu kanun lâyihasında da yer verilmiştir.

Maarif Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maarif Encümeni
Esas No. 1/530
Karar No. 8

20 . XII . 1956

Yüksek Reisliğe

Encümenimize havale buyurulan (Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası kuruluş kanunu lâyihası) Maarif ve Maliye Vekâletleri mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere edilmiştir.

Kanun lâyihasının heyeti umumiyesi encümenimizde de uygun görülmüş ancak Orkestra faaliyetinin yalnız Ankara ve İstanbul'a inhisar ettirilmeyerek, memleket sathına taşınması için imkânlar aranması temenniye şayan görülerek maddelere geçirilmesi kararlaştırılmıştır.

Kanun başlığı ve 1 - 8 nci maddeler aynen kabul edilmiştir. 9 ncu maddede de Orkestranın, konsertmaisterleri ile çello solisti, konsertmaister muavinleri, grup şefleri ve muavinleri, birinci keman üyeleri, çift saz çalanlar ve enstrüman üyelerinin seçiminde Orkestra şefinin başkanlığı altında teşkil edilecek heyet âzasının 4 ncü maddedeki teknik hiyerarşiye uygun olması için (grup şeflerinin) yerine (alâkalı sazların 4 ncü maddedeki teknik kuruluşu göre en ileri kademelerini işgal eden üyelerin iştirakiyle) şeklinde tadili uygun görülmüş ve madde bu şekilde tadilen kabul edilmiştir.

10 ncu maddede teşkil edilen yönetim kurulunun Orkestranın her türlü sanat ve idare işlerini düzenlenmesi halinde, 7 nci maddede Orkestra şefine tanınan hak ve salâhiyetlere müdahaleyi mucip ve dolayısıyla Orkestra şefinin verimli çalışmasına engel olacağı düşüncesiyle yönetim kurulunun sanat hareketlerine müdahale etmiyerek sadece idare işleriyle meşgul olmasını sağlamak maksadiyle maddenin metninden

«sanat ve» kelimelerinin çıkarılması uygun görülmüş ve madde bu şekilde tadilen ve ittifakla kabul edilmiştir.

11 - 16 ncı maddeler aynen kabul edilmiş ve halen barem Kanununa göre maaş alan Orkestra üyelerinin kanuna ekli (1) sayılı cetveldeki yüksek ücret kadrolarına geçirildikten sonra, artık Riyaseti Cumhur Orkestrasının şeref ve vakarına uygun olmayan dışardaki hususi müesseselerde çalışmalarına meydan vermemek için yeni bir madde 17 nci madde olarak encümenimizde metne ilâve edilmiştir.

Mütaakip maddelerin numaraları, birer numara yükseltılarak değiştirilmiştir. Eski 19, yeni 20 numaralı maddenin son cümlesi ifadeye vuzuh vermek için «Maarif Vekâletince tanzim edilecek talimatnamede belirtilir.» şeklinde değiştirilmiştir. Eski 23, yeni 24 numaralı maddenin metnindeki 22 nci madde 23 ncü madde olarak değiştirilmiştir. Muvakkat 1 nci maddenin son cümlesinin «... almakta oldukları maaşları ve icra ettikleri vazifeler ve başarıları nazarı dikkate alınır.» şeklinde tadil edilmiştir.

Kanun lâyihasının heyeti umumiyesi tadilen ve ittifakla kabul edilmiştir. Tercihan ve müstacelen görüşülmesi temenniye şayan görülmüştür.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine sevk edilmek üzere Riyaset Makamına sunulur. Maarif Encümeni Reisi Y.

Mazbata M.
Sivas
B. Örnekol

Kâtip
Ankara
A. Temuçin

Ankara	Balıkesir	Burdur	Kars	Konya
Ö. Bilen	Y. Pelvan	M. Özbey	R. Çakır	S. Sönmez
Çankırı	Erzincan	İstanbul	Trabzon	Tunceli
İ. Aydın	V. Varol	A. Hacopoulos	M. R. Tarakçıoğlu	F. Ülkü

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/530
Karar No. 66

26 . II . 1957

Yüksek Reisliğe

Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası kuruluşu hakkında Maarif Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 20 . VIII . 1956 tarihli ve 71-147/2892 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası Maarif Encümeni mazbatasıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Maarif Vekâleti Müsteşarı ve Maliye Vekâleti mümessili hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, gerekçesinde tafsilen arz ve izah edildiği üzere memleketimizde müzik kuruluşları içinde en büyük faaliyeti ve hizmeti ifa etmekte olan Fîlârmoni Orkestrasının teşkilâtı bugünkü ihtiyaçlara tam mânasiyle cevap verecek şekilde olmadığı ve Devletin, yegâne ve büyük orkestrasından beklenen randımanın lâyihiyle elde edilebilmesi ve istikbalin şehir ve sair orkestralarının çekirdeğini teşkil edebilmesi için bu müessesenin teknik kuruluş kadrosunu ve idare sistemini yabancı memleketlerdeki benzeri müesseselerin teknik ve idare şekline göre ayarlamaya katı ihtiyaç görüldüğü cihetle Riyaseticumhur Senfoni Orkestrasını tamamiyle ihtisasa taallük eden özel bir sanat teşekkülü olması ve çalışmalarının da çok yorucu ve yıpratıcı bulunması dolayısıyla orkestra mensuplarının hizmete alınmış ve terfi usullerinin Devlet memurları için kabul edilen esaslardan ayrı bir statüye tâbi tutulması maksadiyle hazırlanmış bulunan kanun lâyihası encümenimizce de yerinde görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiş ve lâyiha maddelerinde encümenimizce yapılan değişikliklerle kabul edilmiştir.

1957 yılı Muvazenei Umumiye kanunu lâyihasının Maarif Vekâleti kısmına maaş olarak vaz'edilmiş bulunan tahsisatın bu kanun lâyiha-

siyle tesbit edilen ücretlerin ödenebilmesini temin maksadiyle muvakkat ikinci madde yeniden encümenimizce tanzim ve lâyihaya merbut cetveller ise Hükümetin teklifi ve hile aynen kabul edilmiştir.

1957 yılı Muvazenei Umumiye kanunu lâyihasıyla ilgili olması hasebiyle lâyiha, tercihan ve müstaceliyetle görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reisvekili	Mazbata M.
Balıkesir	Kırklareli	Zonguldak
H. İmre	Ş. Bakay	S. Ataman
Kâtip		
Tokad	Antalya	Balıkesir
Ö. Sunar	K. Akmanlar	S. Yırcalı
Çankırı	Çorum	Denizli
T. Uygur	Y. Gürsel	M. Karasan
Diyarbakır	Diyarbakır	Elâzığ
H. Turgut	M. H. Ünal	Ö. F. Sanaç
Erzurum	Gaziantep	Giresun
Ş. Erker	E. Cenani	M. Şener
Gümüşhane	İçel	İstanbul
Z. Başağa	İ. Gürgen	N. A. Sav
İzmir	Kocaeli	Konya
B. Bilgin	C. Tüzün	R. Birand
Muğla	Muş	Ordu
N. Poyrazoğlu	Ş. Ağaoğlu	S. İşbakan
Rize	Seyhan	Siird
H. Agun	S. Barı	B. Erden
Sinob	Tekirdağ	Trabzon
S. Somuncuoğlu	Z. Erataman	İ. Şener
Tunceli	Van	Yozgad
B. T. Okaygün	K. Yörükoğlu	D. Akbel
	Balıkesir	
	M. H. Timurtas	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası kuruluş kanun lâyihası

MADDE 1. — Maarif Vekâletine bağı Riyaseti Cumhur Filârmoni Orkestrasının adı (Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası) olarak değıştirilmiş ve müessese aşağıdaki hükümlere göre yeniden teşkilâtlandırılmıştır.

MADDE 2. — Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası, memleket sanat kültürünün inkişafı bakımından lüzumlu faaliyeti göstermek, Milletlerarası değıerdeki millî sanat çalışmalarında memleketimizdeki benzeri müesseselerle iş birliğı yapmak, vatandaşın müzik zevkinin, Türk inkılâbı umdelerinin gerektirdiğı seviyeye ulaştıracak mahiyette ücretsiz halk konserleri tertip ve icra etmekle mükelleftir.

MADDE 3. — Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası ;

1. Orkestra şefi ve üyeleri,
2. Orkestra yönetim kurulu,
3. Müdür,
4. Memurlar,

dan terekübeder.

MADDE 4. — Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrasının kuruluşu, aşağıdaki teknik unvan ve elemanlardan ibarettir. Bu teknik kuruluşta hizmet gören sanatkârlara orkestra üyesi unvanı verilir.

Şef.

Şef muavinleri.

Birinci, ikinci, üçüncü konsertmaisterler ve Çello solisti.

Konsertmaister muavinleri.

İkinci keman grup şefi.

Viyola grup şefi.

Çello grup şefi.

Kontrbas grup şefi,

Flüt grup şefi.

Obua grup şefi.

Klarnet grup şefi.

Fagot grup şefi.

Korno grup şefi.

Trompet grup şefi.

Trombon grup şefi.

Bateri grup şefi.

Arp grup şefi.

Enstruman üyeleri.

MAARİF ENCÜMENİNİN TADİLİ

Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası kuruluşu hakkındaki kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADILI .

Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrasının kuruluşu hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1. — Maarif Vekâletine bağlı Riyaseti Cumhur Filârmoni Orkestrasının adı (Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası) olarak değiştirilmiş ve müessese aşağıdaki hükümlere göre yeniden teşkilâtlandırılmıştır.

MADDE 2. — Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrasının vazifeleri; memlekette sanat kültürünün inkişafı bakımından lüzumlu faaliyetlerde bulunmak, milletlerarası değerdeki milli sanat çalışmalarında memleketimizdeki benzeri müesseselerle iş birliği yapmak, ücretsiz halk konserleri tertip ve icra etmektir.

MADDE 3. — Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası;

1. Orkestra şefi ve üyeleri,
2. Orkestra yönetim kurulu,
3. Müdür,
4. Memurlar,

dan terekkübeder.

MADDE 4. — Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrasının teknik bünyesi aşağıdaki unvanları taşıyan elemanlardan ibarettir. Bu teknik bünyede hizmet gören sanatkârlara orkestra üyesi denir.

Şef,

Şef muavinleri,

Birinci, ikinci, üçüncü konsertmaisterler ve çello solisti,

Konsertmaister muavinleri,

İkinci keman grup şefi,

Viyola grup şefi,

Çello grup şefi,

Kontrbas grup şefi,

Flüt grup şefi,

Obua grup şefi,

Klarnet grup şefi,

Fagot grup şefi,

Korno grup şefi,

Trompet grup şefi,

Trombon grup şefi,

Bateri grup şefi,

Harp grup şefi,

Enstrüman üyeleri,

Hd.

MADDE 5. — Riyaseti Cümhur Senfoni Orkestrasının şefi, her hangi bir konservatuvarın yüksek kısımlarından birinde ihtisas yaptıktan sonra, memleket içinde veya dışında tanınmış bir Senfoni orkestrasının şefinin yanında en az iki yıl başarı ile orkestra şefliği yapmış namzetler arasından altıncı maddede yazılı mütehassıs komisyon tarafından seçilir. Orkestra şefi Başvekil ile Maarif Vekilinin müşterek kararı üzerine Reisi cumhurun tasdiki ile tâyin edilir.

MADDE 6. — Orkestra şefini seçecek heyet, aşağıdaki zatlardan teşekkül eder :

- a) Maarif Vekâleti Güzel Sanatlar Umum Müdürü.
- b) Devlet Konservatuvarı Müdürü.
- c) Devlet Konservatuvarı öğretmenleri arasından Maarif Vekâletince seçilecek bir öğretmen.
- ç) Senfoni orkestrası birinci konsertmaisteri.
- d) Senfoni orkestrası yönetim kurulunun kendi aralarından seçecekleri iki âza.

MADDE 7. — Orkestranın her türlü sanat işleri, orkestra şefinin idaresi ve mesuliyeti altında yürütülür.

MADDE 8. — Orkestra şef muavinliklerine seçileceklerde de şefde aranan şart ve vasıflar aranır. Şef muavinleri, Orkestra şefinin teknik yardımcılarıdır. Kendilerine verilen vazifeleri, şef adına ifa ederler. Tâyinleri, Orkestra şefinin inhası üzerine, Maarif Vekâletince yapılır.

MADDE 9. — Riyaseti Cümhur Senfoni Orkestrasının Konsertmaisterleri ile Çello solisti, konsertmaister muavinleri, grup şefleri ve muavinleri, birinci keman üyeleri, çift saz çalanlar ve enstrüman üyeleri, Orkestra şefinin başkanlığı altında, alâkalı sazların grup şeflerinin iştiraki ile teşekkül edecek bir heyetin seçim kararı ve Orkestra şefinin inhası üzerine Maarif Vekâletince tâyin edilir.

MADDE 10. — Riyaseti Cümhur Senfoni Orkestrasının her türlü sanat ve idare işleri, Or-

Mf. E.

MADDE 5. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Riyaseti Cümhur Senfoni Orkestrasının konsertmaisterleri ile çello solisti, konsertmaister muavinleri, grup şefleri ve muavinleri, birinci keman üyeleri, çift saz çalanlar ve enstrüman üyeleri, Orkestra Şefinin başkanlığı altında, alâkalı sazların 4 ncü maddedeki teknik kuruluşa göre en ileri kademelerini işgal eden üyelerinin iştiraki ile teşekkül edecek bir heyetin seçim kararı ve orkestra şefinin inhası üzerine Maarif Vekâletince tâyin edilir.

MADDE 10. — Riyaseti Cümhur Senfoni Orkestrasının her türlü idare işleri Orkestra Şefi-

B. E.

MADDE 5. — Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrasının Şefi; her hangi bir konservatuvarın yüksek kısımlarından birinde ihtisas yaptıktan sonra memleket içinde veya dışında tanınmış bir senfoni orkestrasının şefinin yanında en az iki yıl başarı ile orkestra şefliği yapmış namzetler arasından 6 ncı maddede yazılı mütehassıs komisyon tarafından seçilir. Orkestra şefi Başvekille Maarif Vekilinin müşterek kararı üzerine Reisi-cumhurun tasdiki ile tâyin edilir.

MADDE 6. — Orkestra şefini seçecek heyet, aşağıdaki zatlardan teşekkül eder :

- a) Maarif Vekâleti Güzel Sanatlar Umum müdürü.
- b) Devlet Konservatuvarı Müdürü.
- c) Devlet Konservatuvarı öğretmenleri arasından Maarif Vekâletince seçilecek bir öğretmen.
- d) Senfoni Orkestrası birinci konsertmaisteri.
- e) Senfoni Orkestrası Yönetim Kurulunun kendi aralarından seçecekleri iki âza.

MADDE 7. — Orkestranın her türlü sanat işleri, orkestra şefinin idaresi ve mesuliyeti altında yürütülür.

MADDE 8. — Orkestra şef muavinliklerine seçileceklerde de şefte aranan şart ve vasıflar aranır. Şef muavinleri orkestra şefinin teknik yardımcılarıdır. Kendilerine verilen vazifeleri şef adına ifa ederler. Tâyinleri, orkestra şefinin inhası üzerine, Maarif Vekâletince yapılır.

MADDE 9. — Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası üyelerinden teknik unvanları aşağıda yazılı olanların tâyinleri; orkestra şefinin başkanlığında, alâkalı sazların 4 ncü maddedeki teknik kuruluşa göre en ileri kademelerini işgal eden üyelerinden teşekkül edecek bir heyetin seçim kararı ve orkestra şefinin inhası üzerine Maarif Vekâletince yapılır.

- Konsertmaisterler ile Çello Solisti
- Konsertmaister muavinleri
- Grup şefleri ve muavinleri
- Birinci derecede keman üyeleri
- Çift saz çalanlar ve enstrüman üyeleri

MADDE 10. — Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrasının her türlü idari işleri, orkestra şefi-

kestra şefinin başkanlığı altında Orkestra üyelerinin kendi aralarından bir yıl süre ile seçecekleri beş üyenin iştiraki ile teşekkül edecek olan altı kişilik bir yönetim kurulu tarafından düzenlenir.

MADDE 11. — Onuncu madde gereğince yönetim kuruluna seçilecek üyeler arasından Maarif Vekâletince bir Orkestra müdürü ve müdür muavini tâyin edilir. Orkestranın idare işleri, Orkestra müdürünün mesuliyeti altında yürütülür. Bu vazifeleri ifa edeceklerce verilecek olan ek görev ücretleri bağlı üç sayılı cetvelde gösterilmiştir. Orkestra Şefinin bulunduğu zamanlarda yönetim kuruluna Orkestra müdürü başkanlık eder.

MADDE 12. — Orkestranın teknik kuruluşuna dâhil şef ve üyelerin adedleri ile bunlara verilebilecek ücretler bağlı (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvelde yazılı hadler dâhilinde Orkestra üyelerinden her birine bir yıl müddetle verilecek ücret miktarları malî yıl başlarında Orkestra Yönetim Kurulluca tesbit olunup, Maarif Vekilinin tasvibine arz olunur.

MADDE 13. — Orkestra konserlerinde solist olarak yabancı ve yerli sanatkâr istihdamı caizdir. Bunlara, yapılacak anlaşmalarla tesbit edilecek ücretler verilir.

MADDE 14. — Orkestra şefliğinde yabancı uzman istihdamı halinde, Orkestra Şefi için tesbit edilen vazifeler aynı salâhiyetle yabancı şef tarafından da ifa edilir.

MADDE 15. — Orkestra çalışmaları her yıl bir Eylül'den bir Haziran tarihine kadar devam eder. Orkestra şef ve şef muavinleri ile üyeler, bu müddetler dışında kalan üç ay zarfında mezun sayılırlar. Ancak, izinli sayıldıkları bu müddetler içinde hizmete çağırılmaları halinde, mezunen buldukları mahalden Ankara'ya celbedileceklerine yalnız yol parası, diğer mahallere ça-

nin başkanlığı altında orkestra üyelerinin kendi aralarından bir yıl süre ile seçecekleri beş üyenin iştirakiyle teşekkül edecek olan altı kişilik bir yönetim kurulu tarafından düzenlenir.

MADDE 11. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

nin başkanlığında orkestra üyelerinin kendi aralarından bir yıl süre ile seçecekleri beş üyeden müteşekkil yönetim kurulu tarafından düzenlenir.

MADDE 11. — Onuncu madde gereğince yönetim kuruluna seçilecek üyeler arasından Maarif Vekâletince bir Orkestra Müdürü ve Müdür Muavini tâyin edilir. Orkestranın idari işleri, orkestra müdürünün mesuliyeti altında yürütülür. Bu vazifeleri ifa edecekler verilecek olan ek görev ücretleri bağlı (3) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Orkestra şefinin bulunmadığı zamanlarda yönetim kuruluna Orkestra Müdürü başkanlık eder.

MADDE 12. — Orkestra konserlerinde solist olarak yerli ve yabancı sanatkâr istihdamı caizdir. Bunlara, yapılacak anlaşmalarla tesbit edilecek ücretler verilir.

MADDE 13. — Orkestra Şefliğinde yabancı uzman istihdamı halinde; Orkestra Şefi için tesbit edilen vazifeler aynı salâhiyetle yabancı şef tarafından da ifa edilir.

MADDE 14. — Orkestra çalışmalarını her yıl bir Eylül'den, bir Haziran tarihine kadar devam eder. Orkestra şef ve şef muavinleri ile üyeler, bu müddetler dışında kalan üç ay zarfında mezun sayılırlar. Ancak, izinli sayıldıkları bu müddetler içinde hizmete çağırılmaları halinde mezun buldukları mahalden Ankara'ya celp edileceklerine yalnız yol parası, diğer mahallere çağırılacaklara ise Hareirah Kanunu esasları dâhilinde muvakkat vazife hareirahı verilir.

MADDE 15. — Orkestranın mukaveleli olmayan şefleri ile bilûmum üyeleri hakkında 6211 sayılı Kanun ve 788 sayılı Kanunun 8 ve 84 nci maddeleri, 3656 sayılı Kanunun 18 nci maddesi, 4598 sayılı Kanunun 9 neu maddesi ile 4489 sayılı Kanun hükümleri tatbik olunur. 3656 sayılı Kanunun 18 ve 4598 sayılı Kanunun 9 neu maddesi ile 4489 sayılı Kanun hükümlerinin tatbi-

Hd.

Mf. E.

ğırılacaklara ise Harecrah Kanunu esasları dâhi-
linde muvakkat vazife harecrahı verilir.

MADDE 16. — Orkestranın mukaveleli olma-
yan şefleri ile bilûmum üyeler hakkında, 6211
sayılı Kanun ve 788 sayılı Kanunun 8. ve 84.
maddeleri 3656 sayılı Kanunun 18. maddesi, 4598
sayılı Kanunun 9. maddesi ile 4489 sayılı Kanun
hükümleri tatbik olunur. 3656 sayılı Kanunun
18 ve 4598 sayılı Kanunun 9. maddesi ile 4489
sayılı Kanun hükümlerinin tatbikinde üyelerin
emekliliğe esas ücret tutarları nazara alınır.

MADDE 17. — Orkestra tarafından verilecek
ücretsiz halk konserlerinden maada, ne gibi ah-
valde ücretli konserler verilebileceği ve bu tak-
dirde giriş ücretlerinin âzami ve asgari miktar-
ları, âmme menfaatlerine hâdim cemiyetlere tah-
sis edilecek konserlerin giriş ücretleri, Maarif Ve-
kâletince tâyin olunur.

MADDE 18. — Orkestra mensuplarına iki yıl
müddetle bir takım elbise (Veston, frak veya
simokin), bir çift rugan iskarpin ve üç yıl müd-
detle de bir siyah pardesü verilir.

MADDE 19. — Orkestranın sanat ve idare iş-
lerine, çalışma tarz ve zamanlarına, yönetim ku-
rulunun seçimine ve görevlerine, tatil aylarında
tertibedilecek konser faaliyetlerine, hizmete alı-
nışa ve çıkarılışa, terfie ve tecziyeye, 13 neü mad-
de mucibince ödenecek solist tazminatına ve bu
kanunda zikredilmeyen diğer hususlara ait esas-
lar, Maarif Vekâletince talimatnamesinde belir-
tilir.

MADDE 20. — Bu kanunun neşri tarihinden
itibaren verilecek ücretlerin tediye şekli, Dev-
let memurları maaşlarının tediye şekline tâbi-
dir.

MADDE 21. — 11 Mart 1954 tarihli ve 6388
sayılı Kanunun birinci, ikinci ve üçüncü mad-
deleri hükümleri, Riyaseti Cumhur Senfoni Or-

MADDE 16. — Hükümetin teklifi aynen ka-
bul edilmiştir.

MADDE 17. — Riyaseti Cumhur Senfoni Or-
kestrası üyeleri orkestra kuruluşunun gayesi ile
ilgili eğitim ve öğretim hizmetleri dışında res-
mî ve hususi hiçbir iş alamazlar. Bu hükme ay-
kırı hareket eden üyenin orkestradaki işine ni-
hayet verilir.

MADDE 18. — Hükümetin 17 neü maddesi
18 neü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Hükümetin 18 neü maddesi
19 neü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Hükümetin 19 neü maddesi
20 neü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. — Hükümetin 20 neü maddesi
21 neü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. — Hükümetin 21 neü maddesi
22 neü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

B. E.

kında üyelerin emekliliğe esas ücret tutarları nazara alınır.

MADDE 16. — Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası üyeleri orkestra kuruluşunun gayesi ile ilgili eğitim ve öğretim hizmetleri dışında resmî ve hususi hiçbir iş alamazlar. Bu hükme aykırı hareket eden üyenin orkestradaki işine nihayet verilir.

MADDE 17. — Orkestra tarafından verilecek ücretsiz halk konserlerinden mâada ne gibi ahvalde ücretli konserler verilebileceği ve bu takdirde giriş ücretlerinin âzami ve asgari miktarları, âmme menfaatlerine hâdim cemiyetlere tahsis edilecek konserlerin giriş ücretleri Maarif Vekâletince tâyin olunur.

MADDE 18. — Orkestra mensuplarına iki yıl müddetle bir takım elbise (veston, frak veya simokın), bir çift rügan iskarpin ve üç yıl müddetle de bir siyah pardesü verilir.

MADDE 19. — Orkestranın sanat ve idare işlerine, çalışma tarz ve zamanlarına, Yönetim Kurulunun seçimine ve görevlerine, tatil aylarında tertibedilecek konser faaliyetlerine, hizmete alınışa ve çıkarılışa, terfi ve tecziyeye, 12 nci madde mucibince ödenecek solist tazminatına ve bu kanunda zikredilmeyen diğer hususlara ait esaslar, Maarif Vekâletince yapılacak bir talimatname ile belirtilir.

MADDE 20. — Bu kanun hükümlerine göre orkestra mensuplarına verilecek ücretlerin tediye şekli, Devlet memurları maaşlarının tediye şekline tâbidir.

MADDE 21. — 11 Mart 1954 tarihli ve 6388 sayılı Kanunun birinci, ikinci ve üçüncü maddeleri hükümleri, Riyaseti Cumhur Senfoni

Ha.

Mf. E.

kestrasının yabancı olmayan şef ve üyeleri hakkında da aynen tatbik olunur.

MADDE 22. — Maarif Vekâleti kuruluş kadroları ile merkez kuruluşu ve görevleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair olan 4926 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Güzel Sanatlar Umum Müdürlüğüne bağlı kurumlar başlığı altındaki Riyaseti Cumhuriyet Filârmoni Orkestrası kadroları kaldırılmıştır.

MADDE 23. — 22 nci madde gereğince kaldırılan Riyaseti Cumhuriyet Filârmoni Orkestrası memurları için ilişik (2) sayılı cetvelde yazılı kadrolar konulmuştur.

MADDE 24. — 4926 sayılı Kanuna ilişik (2) sayılı cetvelin Güzel Sanatlar Umum Müdürlüğü başlığı altındaki Riyaseti Cumhuriyet Filârmoni Orkestrasına ait ek görev kadroları kaldırılmış ve yerine bağlı (3) sayılı cetveldeki kadrolar konulmuştur.

MADDE 25. — 1602, 2021, 3045 ve 4701 sayılı kanunlarla, 3942 sayılı Kanunun Riyaseti Cumhuriyet Filârmoni Orkestrası ile ilgili hükümleri ve 5441 sayılı Kanunun 16 nci maddesi kaldırılmış ve 3829 sayılı Kanunun 10 ncu maddesinde geçen (Riyaseti Cumhuriyet Filârmoni Orkestrası) sözü (Riyaseti Cumhuriyet Senfoni Orkestrası) olarak değiştirilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanun meriyete girdiği tarihte Riyaseti Cumhuriyet Filârmoni Orkestrasında vazife görmekte olan Orkestra üyelerinin bu kanuna bağlı kadrolardaki vazifelere tayinleri halinde, bunlara verilecek ücretlerin tesbitinde, Devlet hizmetinde geçmiş olan hizmet süreleri, almakta oldukları maaşları ve icra ettikleri vazifeler nazarı dikkate alınır.

MUVAKKAT MADDE 2. — Orkestra şef ve üyelerinin ücretleri ile memur maaşları, 1956 bütçe yılında Maarif Vekâleti bütçesinin maaş-

MADDE 23. — Hükümetin 22 nci maddesi 23 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 24. — 23 nci madde gereğince kaldırılan Riyaseticumhuriyet Filârmoni Orkestrası memurları için ilişik (2) sayılı cetvelde yazılı kadrolar konulmuştur.

MADDE 25. — Hükümetin 24 nci maddesi 25 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. — Hükümetin 25 nci maddesi 26 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — İşbu kanun yürürlüğe girdiği tarihte Riyaseticumhuriyet Filârmoni Orkestrasında vazife görmekte olan Orkestra üyelerinin bu kanuna bağlı kadrolardaki vazifelere tayinleri halinde bunlara verilecek ücretlerin tesbitinde, Devlet hizmetinde geçmiş olan hizmet süreleri, almakta oldukları maaşları ve icra ettikleri vazifeler ve başarıları nazarı dikkate alınır.

MUVAKKAT MADDE 2. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

Orkestrasının yabancı olmıyan şef ve üyeleri hakkında da aynen tatbik olunur.

MADDE 22. — Orkestranın teknik bünyesine dâhil şef ve üyelerin adedleri ile bunlara verilebilecek ücretler bağı (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvelde yazılı hadler dâhilinde orkestra üyelerinden her birine bir yıl müddetle verilecek ücret miktarları malî yıl başlarında Orkestra Yönetim Kurulunca tesbit edilerek Maarif Vekilinin tasvibine arz olunur.

MADDE 23. — Maarif Vekâleti kuruluş kadroları ile merkez kuruluşu ve görevleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair olan 4926 sayılı Kanuna bağı (1) sayılı cetvelin Güzel Sanatlar Umum Müdürlüğüne bağı kurumlar başlığı altındaki Riyaseti Cumhur Filârmoni Orkestrası kadroları kaldırılmış ve yerine, bağı (2) sayılı cetvelde yazılı kadrolar konulmuştur.

MADDE 24. — 4926 sayılı Kanuna ilişik (2) sayılı cetvelin Güzel Sanatlar Umum Müdürlüğü başlığı altındaki Riyaseti Cumhur Filârmoni Orkestrasına ait ek görev kadroları kaldırılmış ve yerine, bağı (3) sayılı cetveldeki kadrolar konulmuştur.

MADDE 25. — 1602, 2021, 3045 ve 4701 sayılı kanunlarla, 3942 sayılı Kanunun Riyaseti Cumhur Filârmoni Orkestrası ile ilgili hükümleri ve 5441 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi kaldırılmış ve 3829 sayılı Kanunun 10 ncü maddesinde geçen (Riyaseti Cumhur Filârmoni Orkestrası) sözü (Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası) olarak değiştirilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — İşbu kanun yürürlüğe girdiği tarihte Riyaseti Cumhur Filârmoni Orkestrasında vazife görmekte olan orkestra üyelerinin bu kanuna bağı kadrolarındaki vazifelere tâyinleri halinde bunlara verilecek ücretlerin tesbitinde, Devlet hizmetinde geçmiş olan hizmet süreleri, almakta oldukları maaşları ve icra ettikleri vazifeler ve başarıları nazarı dikkate alınır.

MUVAKKAT MADDE 2. — Bu kanunla kabul edilen orkestra üyelerine ait ücretler de 1957 bütçe yılı zarfında Maarif Vekâleti Büt-

Hü.

Mf. E.

lar tertibinden tediyeye olunur.

MADDE 26. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 27. — Bu kanun hükümlerini icra-ya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

12 . VII . 1956

Başvekil

A. Menderes

Devlet Vekili ve

Millî M. V. V.

Ş. Ergin

Devlet Vekili

C. Yardımcı

Millî Müdafaa Vekili

Hariciye Vekili

Maarif Vekili

A. Özel

İktisat ve Ti. Vekili

Z. Mandalıncı

Güm. ve İnh. Vekili

H. Hüsmen

Münakalât Vekili

A. Demirel

İşletmeler Vekili ve

Çalışma V. V.

S. Ağaoğlu

Devlet Vekili

M. C. Bengü

Devlet Vekili

E. Kalafat

Adliye Vekili

H. A. Göktürk

Dahiliye Vekili ve

Hariciye V. V.

E. Menderes

Maliye Vekili

N. Ökmen

Nafia Vekili

M. Çavuşoğlu

Sıh. ve İç. Mv. Vekili

N. Körez

Ziraat Vekili

E. Budakoğlu

Çalışma Vekili

MADDE 27. — Hükümetin 26 nci maddesi 27 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 28. — Hükümetin 27 nci maddesi 28 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

B. E.

çesinin maaşlar faslının alâkalı maddesinden ödenir.

MADDE 26. — Bu kanun 28 Şubat 1957 tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 27. — Bu kanun hükümlerini ieraya İere Vekilleri Heyeti memurdur.

Hükümetin teklifine bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrasının teknik kuruluşuna dâhil
üyelerine ait kararlar

D.	Unvan	Sayı	Ücret
	Şef, Şef muavinleri, birinci, ikinci, üçüncü Konsertmaisterler ve Çello Solisti	7	1 400 - 1 500
	Konsertmaister muavinleri ve grup şefleri	16	1 300 - 1 400
	Birinci Keman üyeleri, grup şef muavinleri ve çift saz çalanlar (Flüt - küçükflüt, Obua - Kornefle, Kılârnet - Baskılârnet, fagot - Konfragot)	37	1 200 - 1 300
	Enstrüman üyeleri	60	400 - 1 200

[2] SAYILI CETVEL

Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrasına ait memur kadroları

	Sayı	Maas
9 Muamelât Şefi	1	40
10 Depo Memuru	1	35
10 Memur	1	35
11 Memur	1	30

[3] SAYILI CETVEL

Riyaseti Cumhur Senfoni Orkestrası ek görev kadroları

D.	Unvan	Sayı	Ücret
	Orkestra Müdürü	1	150
	Orkestra Müdür Muavini	1	100

Bütçe Encümeninin tadiline bağlı

CETVELLER

Lâyhaya ilişik (1), (2) ve (3) sayılı cetveller aynen kabul edilmiştir.